

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

SÜLEYMAN BAĞRIYANIK VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2015/9756

Karar Tarihi : 16/11/2016

Başkan : Engin YILDIRIM

Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR

Osman Ali Feyyaz PAKSÜT

Recep KÖMÜRCÜ

Recai AKYEL

Raportör : Aydın ŞİMŞEK

Başvurucular : 1. Süleyman BAĞRIYANIK

Vekili : Av. Aziz ERBEK

2. Ahmet KARACA

Vekili : Av. Seffan KILINÇ

3. Özcan ŞİŞMAN

4. Aziz TAKCI

Vekili : Av. Alpdeğer TANRIVERDİ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, kuvvetli suç şüphesi ve tutuklama nedeni bulunmaksızın doğal hâkim ilkesine aykırı olarak kurulmuş, tarafsız ve bağımsız olmayan yetkisiz bir mahkeme tarafından savcılık mesleğine ilişkin kanundan kaynaklanan görevlerin yerine getirilmesi ve görev gereği verilen kararlarda ve resmî metinlerde açıklanan hukuki görüşler dolayısıyla tutuklama kararı verilmesi, soruşturma dosyasında kısıtlama kararı alınması ve yapılan bazı uygulamalar dolayısıyla hürriyetten yoksun bırakılmaya karşı itiraz hakkının etkin bir şekilde kullanılamaması, tutukluluk incelemesinin yapıldığı duruşmaya katılımın engellenmesi nedenleriyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının; yapılan bazı açıklamalar nedeniyle masumiyet karinesinin ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvurular 11/6/2015 ve 18/6/2015 tarihlerinde Anayasa Mahkemesine doğrudan yapılmıştır. Başvuru formları ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde başvuruların Komisyona sunulmasına engel teşkil edecek bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Yapılan incelemede 2015/9758, 2015/9759 ve 2015/10141 numaralı başvuruların konu bakımından aynı nitelikte olması nedeniyle 2015/9756 sayılı başvuru ile birleştirilmesine ve incelemenin bu dosya üzerinden yapılmasına karar verilmiştir.

4. İkinci Bölüm Birinci Komisyonunca 20/10/2015 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından 25/2/2016 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir.

7. Bakanlık, görüşünü 27/4/2016 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

8. Bakanlık tarafından Anayasa Mahkemesine sunulan görüş, başvuruçulardan Ahmet Karaca'ya 3/5/2016 tarihinde; Özcan Şişman ve Aziz Takcı'ya 5/5/2016 tarihinde; Süleyman Bağrıyanık'a 10/5/2016 tarihinde tebliğ edilmiştir.

9. Başvuruçulardan Ahmet Karaca 18/5/2016 tarihinde, Özcan Şişman ve Aziz Takcı 23/5/2016 tarihinde, Süleyman Bağrıyanık 24/5/2016 tarihinde Bakanlık görüşüne karşı beyanlarını sunmuşlardır.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

10. Başvuru formları ve eklerinde ifade edildiği şekliyle Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen, ayrıca başvuruçular hakkındaki disiplin soruşturmasına ve yargılamaya ilişkin dosyalardan edinilen bilgi ve belgeler çerçevesinde ilgili olaylar özetle şöyledir:

1. Başvuruçulara İsnat Edilen Eylemlere İlişkin Süreç

11. Olay tarihleri itibarıyla başvuruçulardan Süleyman Bağrıyanık Adana Cumhuriyet başsavcısı, Ahmet Karaca Adana Cumhuriyet başsavcı vekili (TMK mülga 10. madde ile görevli), Aziz Takcı ve Özcan Şişman Adana Cumhuriyet savcısı (TMK mülga 10. madde ile görevli) olarak görev yapmaktadır.

12. 1/1/2014 tarihinde Hatay ili Kırıkhan ilçesinde, 19/1/2014 tarihinde ise Adana ili Ceyhan ilçesi Sirkeli otoyol gişelerinde Milli İstihbarat Teşkilatına (MİT) ait yüklerin bulunduğu tırlar durdurulmuştur.

a. 1/1/2014 Tarihli Olaya İlişkin Süreç

13. 1/1/2014 günü saat 15.29'da Hatay 156 Jandarma İmdat İhbar Merkezine gelen bir ihbarda *"Reyhanlı-Kırıkhan-İslahiye üzerinden Kilis'e gidecek ... plakalı tır ... plakalı dorse ve ... plakalı ... otomobil ile terör örgütüne silah götürüleceği"* belirtilmiştir. İhbarda bulunan kişi kendisini T.K. olarak tanıtmış, ihbarda belirttiği silahların hangi örgüte götürüleceği konusunda bir açıklamada bulunmamıştır. İhbarda söz konusu araçların Reyhanlı merkezden kalkacağı bilgisi verilince ihbarı alan Jandarma görevlisinin araçların polis bölgesinden kalkacağını ve orada hemen yakalanabileceğini belirterek ihbarcıdan 155'i (Polis İmdat Hattı) aramasını istediği, ihbarcının da *"Siz kendi notunuzu aldınız değil mi?"* şeklinde cevap verdiği anlaşılmıştır.

14. Jandarma görevlilerince anılan ihbara ilişkin "İhbar Kayıt Formu" düzenlenmiştir. Forma göre söz konusu ihbar, saat 15.38'de Hatay İl Emniyet Müdürlüğü 155 Polis İmdat Hattı'na, saat 15.40'ta (Jandarma) İstihbarat Şube Müdürü'ne, saat 15.42'de (Jandarma) Asayiş Şube Müdürü'ne, saat 15.44'te İl

Jandarma Komutan Yardımcısı'na, saat 15.46'da İl Jandarma Komutanı'na, saat 15.48'de (Jandarma) Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü'ne, saat 15.50'de Reyhanlı İlçe Jandarma Komutanı'na, saat 15.54'te Kumlu İlçe Jandarma Komutanı'na, saat 15.56'da Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanı'na, saat 15.58'de Antakya İlçe Jandarma Komutanı'na, saat 16.00'da Topboğazı ve Güzelce Jandarma Karakol Komutanlıklarına telefonla bildirilmiş; ihbarla ilgili olarak yol kontrol faaliyeti yapmak ve belirtilen araçlar ile ilgili araştırma yapmak üzere İl Jandarma Komutanı tarafından verilen emir Reyhanlı, Kırıkhan, Kumlu, Hassa ve Antakya İlçe Jandarma Komutanlarına ve (Jandarma) İstihbarat Şube Müdürü'ne telefonla iletilmiştir.

15. Gelen bu bildirimle ilişkin tutulan ihbar tutanağının içeriği şöyledir:

"01.01.2014 günü saat 16:00 sıralarında 156 Jandarma Harekât Merkezi tarafından Komutanlığımız aranarak ... plakalı tır içerisinde silah yüklü olduğu ve bu araca ... plakalı ... marka aracın öncülük yaptığı ihbarı alınmış olup ..."

16. Hatay İl Emniyet Müdürlüğünde görevli Trafik Polis Memuru A.B. Kırıkhan-Reyhanlı yolunda radarla hız kontrolü yaparken haber merkezinden telsiz ile gelen bir anons üzerine başka bir ekipte görevli polis memuru A.L. ile görüşerek ihbarın içeriğini öğrenmiş; yoldan geçtiğini gördüğü ihbarda belirtilen tırı ve öncü otomobili takibe koyulmuş ve saat 16.15'te Kırıkhan ilçesine bağlı Torun köyü bölgesinde durdurmuştur. Tırın sağ koltuğunda oturan kişi, MİT mensubu olduğunu ifade etmiş ve görev kimliğini Polis Memuru A.B.ye göstermiştir. Bunun üzerine Polis Memuru A.B. üstlerine bilgi vermiş; bu sırada olay yerine önce Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığı Merkez Karakol Komutanı ile Jandarma personeli, sonrasında Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanı ayrıca bir başka polis ekibi gelmiştir. Bölge Trafik Şube Müdürlüğünden gelen *"ilgili araçların MİT'e ait olduğu ve kişilerin de MİT mensubu olduğu"* bilgisi üzerine polis görevlileri olay mahallinden ayrılmıştır.

17. Jandarma görevlilerince tutulan İhbar Kayıt Formu'nda (bkz. § 14) ihbarda belirtilen araçların durdurulduğu ve araçlardaki kişilerin MİT personeli olduklarını beyan ettikleri bilgisinin polis görevlilerince saat 16.47'de 156 Jandarma İmdat Hattı'na bildirildiği; bu bilginin (Jandarma) İstihbarat Şube Müdürü'ne, (Jandarma) Asayiş Şube Müdürü'ne, İl Jandarma Komutan Yardımcısı'na ve Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanı'na saat 16.48'de iletildiği belirtilmiştir.

18. Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığı görevlilerince Kırıkhan (nöbetçi) Cumhuriyet Savcısı Y.A.ya olaya ilişkin bilgi verilmiş ve Y.A.dan alınan talimat uyarınca arama talep yazısı hazırlanmıştır. Bu süreçte Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcısı da olaydan haberdar olmuş ve olayın, niteliği gereği Terörle Mücadele Kanunu (TMK) mülga 10. maddesiyle belirlenen görev alanı kapsamında kalabileceğinden bahisle başvuru Özcan Şişman ile telefonla görüşmüştür. Başvuru Özcan Şişman, olaya ilişkin talimatlarını Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcısı'na bildirmiştir. Bunun üzerine (nöbetçi) Kırıkhan Cumhuriyet Savcısı Y.A. soruşturmanın Adana Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütüldüğünü belirterek olaya ilişkin yeni bir talimat vermemiş; Jandarma görevlilerince hazırlanan arama talep yazısını havale etmemiş ve arama kararı vermemiştir.

19. Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığınca *"01.01.2014 günü saat 16:00 sıralarında Komutanlığımıza gelen ihbar ile durdurulan ... plakalı çekici ... plakalı dorse içerisinde kaçak silah bulunduğu beyan edilmiş olup ... plakalı çekici ve ... plakalı dorse 01.01.2014 günü arama yapılması için bir defaya mahsus arama izninin"*

verilmesini arz ederim.” içeriğindeki arama talep yazısının bu kez faks yoluyla Adana Cumhuriyet Başsavcılığına iletilmesi üzerine (TMK mülga 10. madde ile görevli nöbetçi Cumhuriyet savcısı olan) başvuru Aziz Tacı tarafından başlatılan 2014/2 sayılı soruşturma dosyası üzerinden verilen arama kararı, faks yoluyla Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığı görevlilerine iletilmiştir. Anılan arama kararının ilgili bölümü şöyledir:

“Cumhuriyet Başsavcılığımız tarafından yürütülen soruşturma kapsamında;

01.01.2014 tarihli ve ... sayılı yazınız ve ekindeki ihbar tutanağı incelendi,

İhbara konu araç içerisinde ruhsatsız silah bulunduğu yönünde yeterli şüphe olduğu değerlendirilerek, gecikmesinde de sakınca bulunması sebebiyle tarafımızdan CMK’nın [Ceza Muhakemesi Kanunu] 119/1 maddesi gereğince arama izni verilmesi değerlendirilmiştir.

Bu kapsamda,

1-) İhbara konu ... plakalı tır ve çekici ... plakalı dorse ile ... plakalı ... marka araç içerisinde derhal geceleyin bir defaya mahsus olmak üzere arama yapılmasına,

2-) Aramanın 01.01.2014 günü saat 18:10 ila 24:00 arasında icrasına

3-) Araçta bulunan kişilerin açık kimlik bilgilerinin tespiti ile üzerlerinde ve eşyalarında arama yapılmasına

4-) Arama sırasında video kaydı alınmasına,

...

Karar verilmiştir.”

20. Bu sırada olay yerine Hatay İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü ve Jandarma İstihbarat personeli ile Hatay İl Jandarma Komutanlığı bomba imha ekibi gelmiştir. Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığınca tutulan 1/1/2014 tarihli tutanağa göre Jandarma personeli, olay yerinde bulunan polis memurları ve durdurulan araçlarda bulunan kişiler ile yapılan görüşmede, “*şahısların MİT mensubu olduğu, her iki aracın da MİT’e ait olduğu içerisinde bulunan tüm malzemelerin de devlet sırrı niteliği taşıdığı bilgisine*” ulaşmış; Jandarma görevlilerince araçlardaki kişilere ait MİT kimliği görülmüş ancak bu kişiler kimliklerini vermek istemediklerinden kimlik bilgileri tespit edilememiştir.

21. Başvuru Özcan Şişman’ın aramaya nezaret edilmesi talimatı vermesi üzerine Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcısı, Kırıkhan Cumhuriyet Savcısı Y.A. ve zabıt kâtibi S.T.nin de tır ve otomobilin durdurulduğu yere geldikleri anlaşılmıştır.

22. Araçlarda bulunan kişiler, MİT personeli olduklarını ve araçtaki malzemelerin devlet sırrı niteliğinde olduğunu belirterek arama yapılamayacağını ifade etmişlerdir. Bunun üzerine Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcısı tekrar başvuru Özcan Şişman ile telefonla görüşmüş; başvuru, en kısa sürede olay yerine intikal edileceğini ve araç etrafında gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasına devam edilmesini söylemiştir. Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından tutulan 1/1/2014 tarihli ve 2014/1 sayılı Olay Yeri Görgü ve Tespit Tutanağı’na göre bu görüşme sırasında başvuru ayrıca “*arama kararının kendisi gelmeden icra edilmemesi*” yönünde de talimat vermiştir.

23. Başvurucu Özcan Şişman'ın olay yerine gelmesi beklenirken Hatay Valiliği tarafından Kırıkhan Kaymakamlığı ve Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığına hitaben verilen “*Muhtelif kanallardan Valiliğime intikal eden bilgilere göre; MİT’e bağlı görev yapan personel ile araçların Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığınca alıkonulduğu anlaşılmaktadır. Bahsi geçen görevlilerin bağlı oldukları 2937 sayılı Kanuna göre personelin özel statüleri ve doğrudan Başbakanlık makamına bağlı olarak çalışmaları dolayısıyla, usulüne uyulmaksızın alıkonulmaları cezai sonuç doğuracağından, ilgililerin kimliklerin belirlenip serbest bırakılmalarını önemle rica ederim.*” içeriğindeki yazılı talimatı saat 20.30’da teslim alan Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanı, anılan talimat gereği personeline araçtaki kişilerin kimliklerinin tespit edilerek serbest bırakılmalarını söylemiştir. Bu durum, Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcısı tarafından başvuru Özcan Şişman’a telefonla bildirilmiştir. Başvurucunun, bunun üzerine aracın bulunduğu yerden hareket ettirilmemesi ve araçlardaki kişilerin serbest bırakılmaması yönünde talimat verdiği anlaşılmıştır.

24. Hatay Valiliğinin yazılı emri uyarınca Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığı personeli olay yerinden ayrılmıştır. Yola devam eden söz konusu tır ve otomobil, başvuru Özcan Şişman’ın verdiği talimat üzerine Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcısı’nın sözlü emriyle Kırıkhan-Reyhanlı Muratpaşa mevkiinde Hatay İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü personeline tekrar durdurulmuştur.

25. Durdurma noktasında Hatay İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele (TEM) Şube Müdürlüğüne bağlı polislerin de başvuru Özcan Şişman’ın talimatı doğrultusunda hazır oldukları anlaşılmıştır. Tır ve otomobilin durdurulduğu yere kısa bir süre sonra başvuru Özcan Şişman gelmiştir. Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığı personelinin olay yerinden ayrılmış olduğu, olay yerinde Hatay TEM Şube Müdürlüğüne bağlı polis görevlilerinin ve Hatay İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü personelinin bulunduğu, başvuru Özcan Şişman’a olay yerinde ifade edilmiştir. Başvuru Özcan Şişman’ın adli işlem yapılmasının kendisinin sorumluluğunda olduğunu bildirmesi ve talimatı üzerine Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcılığı personeli de olay yerinden ayrılmıştır.

26. Başvuru Özcan Şişman, olay yerinde bulunan TEM Şube Müdürlüğüne bağlı polis görevlilerine tırın aranması talimatını vermiş; MİT personelinin direnç göstermesi üzerine tır aranmamıştır. Sonrasında TEM Şube Müdürlüğüne bağlı polis görevlileri üstlerinden telefonla gelen talimat üzerine olay mahallinden uzaklaşmışlardır. Bunun üzerine MİT personelinin tır ve otomobil ile olay yerinden ayrıldığı, söz konusu tırda arama yapılamadığı anlaşılmaktadır.

27. Başvuru Özcan Şişman tarafından tutulan 2/1/2014 tarihli ve 2014/2 Soruşturma sayılı “Adli Aramanın Yapılamadığına Dair Tutanak” içeriğine göre başvuru, olay yerinde aramanın yapılamaması üzerine Hatay ilindeki TMK mülga 10. madde kapsamında bulunan suçlardan sorumlu Cumhuriyet savcısı olması ve suçun anılan madde kapsamındaki suçlardan olan 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 315. maddesine ilişkin olması gerekçeleriyle aramaya refakat etmek üzere saat 19.00’da Adana’dan Kırıkhan’a hareket etmiş; MİT Hukuk Dairesinde yetkili olduğunu belirten bir kişi, Adana’dan çıkmadan önce saat 17.00 sıralarında başvuru telefonu arayarak tırın kendilerine (Kuruma) ait olduğunu ve 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilatı Kanunu’na (MİT Kanunu) göre soruşturma izni olmadan araçta arama yapılamayacağını ifade etmiştir. Anılan tutanak içeriğinde belirtildiğine göre başvuru, kendisini arayan MİT

görevlisine “Araçta ve öncü araçta bulunan personeliniz olduğu iddia edilen kişilerin personeliniz görevlisi olduğuna dair belgenin ulaşması halinde kendilerini bırakırız, normal izin prosedürünü bu şahıslara yönelik usule göre yaparız, ancak araçta silah sevkiyatı yapıldığına dair iddia var. MİT Kanununa göre soruşturma usulü sadece suçla karışan personel yönüyle uygulanır. Delil tespitine engel olmaz. Biz delil tespitine yönelik soruşturma yapıyoruz. Arama kararını uygulayacağız. MİT görevlilerinin silah taşıma gibi bir görevi olamaz. Silah taşıma devlet sırrı olamaz. Bu konuda ısrar ediyorsanız tutanak tutarım sizinle ilgili de soruşturmaya müdahale etmekten işlem yaparım.” şeklinde cevap vermiştir. Tutanakta ayrıca tırn takip eden görevlilerin tırn gitmesinden bir süre sonra Reyhanlı ilçesi yakınlarında Emniyet Trafik Ekibi tarafından trafik kazası olduğu gerekçesiyle yolun trafiğe kapatıldığı hususunu başvuruca bildirdikleri, bu şekilde tırn takibinin de engellendiği ifade edilmiştir.

28. Öte yandan 1/1/2014 tarihinde Hatay ili Kırıkhan ilçesinde tırn durdurulması üzerine Adalet Bakanı, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Hatay Valisi, Hatay Cumhuriyet Başsavcısı ile başvuruca Süleyman Bağrıyanık arasında telefon görüşmeleri gerçekleşmiştir. Başvurucunun anlatımlarına göre bu görüşmelerde Adalet Bakanı, Adalet Bakanlığı Müsteşarı ve Hatay Valisi, başvuruca durdurulan tırn MİT’in kontrolünde olduğunu, 2937 sayılı Kanun’daki özel düzenleme nedeniyle Başbakanlık izni olmadan tırda arama yapılamayacağını, yalnızca tırn MİT’in kontrolünde olduğunun ve görevlilerin de MİT mensubu olduğunun tespitiyle yetinilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Başvuruca, ayrıca Adalet Bakanı’nın telefon görüşmesi sırasında kendisine “İçişleri Bakanı ve MİT Müsteşarı’nın da yanında olduğu, onların da tırn MİT’e ait olduğunu ve içerisinde silah bulunmadığını doğruladıkları” yönünde beyanda bulunduğunu söylemektedir.

29. Başvuruca Süleyman Bağrıyanık, Adalet Bakanı ve Adalet Bakanlığı Müsteşarı ile arasında gerçekleşen bu telefon görüşmelerine ilişkin olarak 2/1/2014 tarihli “Telefon Görüşme Tespit Tutanağı” isimli bir belge düzenlemiş ve anılan belgeyi 13/1/2014 tarihinde “02.01.2014 tarihli Telefon Görüşme Tespit Tutanağı, tarafınızdan yürütülmekte olan 2014/2 nolu soruşturma dosyası ilgisi nedeniyle kapalı zarf içerisinde ilişikte gönderilmiştir. Tutanakta adı geçenler hakkında tutanak içeriğine göre kanuni gereğinin takdir ve ifası rica olunur.” içeriğindeki bir üst yazıyla tırların aranmasına konu soruşturma dosyası olan 2014/2 Soruşturma numaralı dosyaya göndermiştir. Anılan soruşturmanın bu tarihte Adana Cumhuriyet Başsavcılığının TMK mülga 10. madde ile görevli bölümünde (başvuruca Aziz Takcı’nın uhdesinde) olduğu anlaşılmıştır.

30. Başvuruca Aziz Takcı 13/1/2014 tarihinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK) Genel Sekreterliğine, Adalet Bakanlığı Müsteşarı hakkında suç ihbarında bulunan bir yazı yazmıştır. İhbar yazısında başvuruca Süleyman Bağrıyanık ve Özcan Şişman mağdur olarak gösterilmiş; ihbar konusu suçlar ise suç delillerini gizleme, suçluyu kayırma, görevi kötüye kullanma, gizliliğin ihlali ve tehdit olarak belirtilmiştir. Başvuruca, Adalet Bakanı hakkında ise 14/1/2014 tarihinde görevi kötüye kullanma suçundan ayırma kararı vererek başka bir soruşturma (2014/54) numarasına kayıt yapmıştır.

31. Başvuruca Ahmet Karaca, 2014/54 sayılı soruşturma kapsamında 14/1/2014 tarihinde başvuruca Süleyman Bağrıyanık’ın mağdur sıfatıyla ifadesini almıştır. Başvuruca Süleyman Bağrıyanık, söz konusu tutanak içeriğinin doğru olduğunu belirterek Adalet Bakanı hakkında gereğinin yapılması talebinde bulunmuştur.

Başvurucu Ahmet Karaca tarafından (Adana Cumhuriyet Başsavcılığının TMK mülga 10. madde ile görevli bölümünde tefrikan kayıt yapılan 2014/54 Soruşturma sayılı dosya üzerinden) 2014/2 Soruşturma sayılı dosyanın fotokopisi eklenerek Adalet Bakanı hakkında yargı görevi yapanı, bilirkişiyi ve tanığı etkilemeye teşebbüs suçundan fezleke tanzim edilmiştir.

32. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, anılan fezlekenin düzenlenmesinde ilgili usul kurallarına uygun hareket edilmediği gerekçesiyle fezlekeyi 22/1/2014 tarihinde Adana Cumhuriyet Başsavcılığına iade etmiştir.

b. 19/1/2014 Tarihli Olaya İlişkin Süreç

33. 19/1/2014 günü saat 07.29'da Adana 156 Jandarma İmdat İhbar Merkezine gelen bir ihbarda *"Ankara'dan patlayıcı yüklü üç adet tırın geldiği, tırların Ankara'dan saat 02.00 - 02.30 sularında hareket ettikleri ve bir iki saat içinde Adana'ya varmak üzere oldukları"* belirtilmiştir. İhbarda bulunan kişi tarafından tırların plakalarının da bildirildiği görülmektedir.

34. Anılan ihbara ilişkin Jandarma görevlilerince "İhbar Kayıt Formu" düzenlenmiştir. Forma göre söz konusu ihbar; saat 07.35'te (Jandarma) İstihbarat Şube Müdürü'ne, saat 07.36'da Pozantı İlçe Jandarma Komutanlığı Nöbetçi Astsubayı'na, saat 07.40'ta İl Jandarma Komutanı'na, saat 07.55'te İl Jandarma Komutan Yardımcısı'na, saat 08.00'de (Jandarma) Asayiş Şube Müdür Vekili'ne telefonla bildirilmiştir.

35. İhbar Kayıt Formu tanzim edilirken ihbarda geçen *"patlayıcı"* ibaresi, Jandarma görevlilerince *"patlayıcı ve mühimmat"* olarak kayıt altına alınmıştır.

36. Adana İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü Terör Kısım Amiri olarak görev yapan Ö.K. anılan ihbara ilişkin olarak daha önceden tanıdığı başvuru Aziz Takcı ile telefonla görüşmüştür. Başvurucu Aziz Takcı, olayın 1/1/2014 tarihinde Hatay ili Kırıkhan ilçesinde yaşanan MİT'e ait tırın durdurulması olayı ile bağlantılı olabileceği değerlendirmesiyle ihbara ilişkin arama talebinde bulunulması talimatını vermiştir. Bu görüşme sonucunda başvuru Aziz Takcı'nın talimatıyla hazırlanan 19/1/2014 tarihli arama talep yazısı Ö.K. tarafından Adana Adliyesine getirilmiştir. Arama talep yazısının içeriği şöyledir:

"İLGİ: Adana İl J.K.lığı 156 İhbar hattına 19.01.2014 tarihli yapılan ihbar formu.

1. Adana İl Jandarma Komutanlığı 156 Jandarma ihbar hattını arayan bir şahsın Ankara ilinden 19 Ocak 2014 günü saat 02:30 sıralarında ayrılan 3 adet tır ... çekici ... dorse, ... tır, ...plakalı tır'larda silah ve mühimmat ile patlayıcı madde bulunduğu ihbarında bulunmuştur.

2. Bu araçların Hatay üzerinden yurt dışı bağlantılı El Kaide terör örgütüne, silah ve malzeme götürdükleri bu nedenle Ceyhan Sirkeli gişelerinde arama ve el koyma yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

3. Yukarıdaki plakaları yazılı çekici, dorse ve tır'larda, tespit edilecek şüpheli şahısların üzerinde ve araçlarında arama yapılması ve ele geçirilecek suç unsuru deliller için el koyma kararının verilmesini arz ederim."

37. Olay tarihinde (TMK mülga 10. madde ile görevli Cumhuriyet savcısı olarak nöbetçi olmayan) başvuru Aziz Takcı'nın, arama talep yazısı üzerine "2014/2

Sor. [Soruşturma] Dosyamız ile irtibatlı olabilir.” şeklinde el yazısıyla not düştüğü ve 19/1/2014 tarihinde 2014/2 Soruşturma sayılı dosya üzerinden arama kararı verdiği anlaşılmıştır. Arama kararının ilgili bölümü şöyledir:

“Cumhuriyet Başsavcılığımız tarafından yürütülmekte olan bir soruşturma kapsamında;

19/01/2014 tarihli ve ... sayılı yazınız ekindeki ihbar tutanağı ve talep evrakı incelendi. İhbara konu eylemin iş bu 2014/2 soruşturma sayılı dosyamız ile irtibatlı olabilecekleri görüldü.

İhbara konu araç içerisinde patlayıcı madde ve mühimmat bulunduğu, bu silahların yasadışı bir terör örgütüne gönderildiği, bu eylemin TCK’nun [Türk Ceza Kanunu] 315. maddesindeki suçu oluşturabileceği yönünde yeterli ve makul şüphe bulunduğu değerlendirilmiş, araçların seyir halinde olduğu, Hâkim kararı beklenir ise araçların uzaklaşabilecekleri ve bundan dolayı gecikmesinde sakınca bulunan hal de söz konusu olduğundan CMK’nun 117-119. maddeleri gereğince tarafımızdan izin verilmesi değerlendirilmiştir.

Bu itibarla;

1-) İhbara konu ... plakalı çekici ... dorse, ... tır, ... plakalı araçlar içerisinde, bir defaya mahsus olmak üzere arama yapılmasına,

2-) Aramanın 19/01/2014 günü gündüz saatlerince icra edilmesine,

3-) Araçta bulunan kişilerin açık kimliklerinin tespiti ile üzerlerinde ve eşyaları üzerinde arama yapılmasına,

4-) Aramanın kamera ile kayda alınmasına

...

Karar verilmiştir.”

38. Başvurucu, ayrıca olaya ilişkin talimatlarını Ö.K.ye sözlü olarak bildirmiştir. Başvurucu Aziz Takcı tarafından Ö.K.ye verilen sözlü talimatlara ilişkin olarak düzenlenen ve başvurucunun da onaylamış olduğu 19/1/2014 tarihli Savcı Görüşme Tutanağı’nın içeriğine göre başvurucunun; süreç içinde arama kararı talep edilmesi, tırlarda patlayıcı madde ve mühimmat sevkiyatı yapıldığından patlama ihtimaline karşı sinyal kesici JAMMER cihazı kullanılması, patlayıcı madde imha ve olay yeri inceleme uzmanları ile bomba arama köpeğinin de aramaya katılması, olayın vahameti gözönünde bulundurularak mümkün olduğunca kuvvetli olunması ve İstihbarat, KOM [Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele], Asayiş Şube Müdürlüğü personelinin de olaya müdahil olup görevlendirilmesi, arama sırasında MİT mensubu olduklarını söyleyip kimlik ibraz etmeyen ve saldırgan tavır sergileyerek görevli personele mukavemet eden iki kişinin arama bitinceye kadar kontrol altında tutulması, tırlardan ikisinde şoförlerin yanında bulunan ve MİT mensubu olduklarını söyleyen kişilerin de arama bitene kadar bekletilmeleri, MİT mensuplarının kimliklerinin tespit edilmesinin ardından serbest bırakılmaları ancak kimlik göstermemeye devam etmeleri hâlinde gözaltı işlemlerinin yapılması ve zor kullanılması, tırların bulundukları yer itibarıyla tehlike arz etmeleri nedeniyle Seyhan Recai Engin Kışlası’na götürülmesi, kışlaya giderken sivil araçtaki MİT personelinin tırları durdurup anahtarlarını almaları üzerine konvoyun yoluna devam etmesinin sağlanması, bunun için anahtarların zor kullanılarak alınması, anahtarı alınan tırın Seyhan Kışlası’na doğru hareket ettirilmesi, diğer iki tırın hareket etmesi sağlanamazsa olay yerine çekici getirmek suretiyle tırlardaki metal kasaların başka tırlara yüklenmesi, sürekli arızalanan ve hareket

ettirilemeyen tır için çekici çağırılması, çekici gelinceye kadar dorsellerdeki malzemelerle ilgili tespit yapılması ve numune alınması talimatlarını verdiği anlaşılmıştır.

39. Adana İl Jandarma Komutanlığınca tırların Adana ili Ceyhan ilçesi Sirkeli otoyol gişelerinde durdurulması kararlaştırılmış ve bu amaçla görevlendirilen çok sayıda personel söz konusu yere intikal ettirilmiştir.

40. Öte yandan ihbarda belirtilen tırların takibi için görevlendirilen Jandarma personelinin tırları Pozantı ilçesinden itibaren durdurma noktasına kadar takip ettiği ve üç tır ile bu tırlara eşlik eden bir otomobilin bulunduğunu üstlerine bildirdiği anlaşılmıştır.

41. Sirkeli otoyol gişelerinde bulunan Jandarma personeli, üç tırın durdurulması ve aranması faaliyetine ilişkin olarak üstlerince gruplara ayrılmış; üç ayrı grubun her birinin plakası bilinen tırlardan birine, ihtiyat olarak hazırda tutulan personelin ise otomobile müdahalede bulunması kararlaştırılmıştır.

42. Olay günü saat 12.00 sıralarında Adana ili Ceyhan ilçesi Sirkeli otoyol gişelerinde oluşturulan arama noktasında MİT'e ait yüklerin bulunduğu üç tır ve bu tırlara eşlik eden bir otomobil durdurulmuştur. Görevli Jandarma personeli, tırlarda ve otomobilde bulunan kişileri araçlardan indirmişlerdir. HSYK Başmüfettişliğince düzenlenen arama görüntülerine ilişkin inceleme tutanaklarında, bu sırada Jandarma görevlilerinin herhangi bir kimlik sorgulaması yapmaksızın zor kullandığı ve otomobilde bulunan kişileri çekerek dışarıya çıkarttığı, bu kişilerden birinin cep telefonunun rızası dışında alındığı, yine bir kişinin yere yatırıldığı ve çok sayıdaki Jandarma personeline yere yatırılan kişinin vücuduna baskı uygulandığı, araçlardan indirilen bazı kişilere kelepçe takıldığı hususları ifade edilmiştir.

43. Araçlarda bulunan kişilerin MİT personeli olduklarını ve araçlardaki yükün de MİT'e ait olduğunu ifade etmeleri ve tırların aranmasına karşı çıkmaları üzerine Jandarma görevlilerince MİT personelinden birinin cebindeki kimliği kontrol edilmiş ve söz konusu personelin MİT mensubu olduğu tespit edilmiştir.

44. Bu durum Adana İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü Terör Kısım Amiri olarak görev yapan Ö.K. ile Ceyhan İlçe Jandarma Komutanı tarafından başvuru Aziz Tacı'ya telefonla bildirilmiş, başvuru da söz konusu tırlarda arama yapılmasına yönelik talimatını yinelemiştir. Öte yandan olay yerinde bulunan kişilerce ifade edildiğine göre başvurunun talimatıyla MİT görevlilerinin kelepçeleri çözülmüştür. Sonrasında Jandarma personeline tırların aranması faaliyetine başlanmış ve arama işlemlerine ilişkin görüntü kaydı yapılmıştır. Bu süreçte MİT görevlilerinin arama işlemine karşı koymaya devam ettikleri anlaşılmıştır. Devamında arama işlemlerinin Adana ili Seyhan ilçesinde bulunan Recai Ergin Kışlası'nda yapılması kararlaştırılmış; söz konusu tırlar ve otomobil, Jandarma araçlarıyla birlikte kışlaya doğru hareket etmiştir. Tırlar, yol üzerinde Kürkçüler mevkiinde MİT personeline durdurulmuş ve tırların hareket etmesine karşı çıkmıştır. MİT personelinin tırların anahtarlarını vermedikleri anlaşılmaktadır. Tırlardan birinin anahtarı Ö.K. tarafından bir MİT mensubu ile fiziki mücadeleye girilmesi sonucu elde edilmiş ve bu tır seyrine devam etmiş ise de diğer iki tır burada bekletilmiştir. Seyrine devam eden tırın arıza nedeniyle birkaç kez durakladığı, sonunda Jandarma personeline Öğretmenler Bulvarı'nda tır üzerinde arama faaliyetinin icra edildiği ve bu faaliyetin görüntülü kayda alındığı, daha sonra bu tırın tekrar diğer iki tırın bekletilmekte olduğu Kürkçüler mevkiine geri getirildiği anlaşılmıştır.

45. Diğer yandan iki tırın bulunduğu (bekletildiği) yere gelen başvuru

Aziz Takcı, burada tırlardan birinin dorsesine çıkarak incelemelerde bulunmuş ve aramanın yapılması talimatını vermiştir. Başvurucunun talimatıyla tırlarda arama faaliyeti yeniden başlamış, ayrıca Jandarma görevlilerince bu faaliyet sırasında görüntülü kayıt yapılmıştır. Yine başvuru talimatıyla Jandarma personelinin tırlarda bulunan malzemeden numune aldığı ve bu malzemeler üzerinde inceleme yapıldığı anlaşılmaktadır. Başvurucunun arama sırasında cep telefonu ile kayıt yaptığı da ifade edilmektedir.

46. Arama faaliyetinin devam ettiği sırada Adana İl Emniyet Müdürü ve Adana İl Jandarma Komutanı olay yerine gelmiştir. Yine olay yerine çok sayıda polis memurunun intikal ettiği anlaşılmıştır. Devamında Adana Valisi ve MİT Adana Bölge Başkanı olay yerine gelmiş; burada başvuru Aziz Takcı ile Adana Valisi, Adana İl Emniyet Müdürü, Adana İl Jandarma Komutanı ve MİT Adana Bölge Başkanı arasında görüşmeler olmuştur. Bu görüşmeler sırasında arama işlemine devam edilmediği anlaşılmaktadır.

47. Görüşmeler sonucunda MİT personelinin sicil numaraları tespit edilerek tutanağa bağlanmış, ayrıca MİT Adana Bölge Başkanlığı tarafından Adana Valiliğine hitaben düzenlenen *“Adana İl jandarma Komutanlığına bağlı ekipler tarafından, 19.01.2014 tarihinde Adana-Gaziantep Otobanı Ceyhan gişelerinde durdurulan ve haklarında ihbar olduğundan bahisle arama yapılmak istenen üç (3) Tır, Milli İstihbarat Teşkilatına ait olup, Teşkilatın yurt içi Bölge üniteleri arasında malzeme nakli yapmaktadır. 2937 sayılı Kanun gereği, Teşkilatın görev ve sorumluluğundaki faaliyetler hakkında ancak Sayın Başbakan’ın izni ile işlem yapılabileceği hususu da dikkate alınarak, bahse konu Tır’lara ilişkin uygulamanın sonlandırılması ve benzer bir sorun/engelleme ile karşılaşmadan planlanan intikallerini gerçekleştirmeleri için eskort verilmesi hususunu arz ederim.”* içeriğindeki yazı örneğinin başvuru (Valilik üst yazısıyla birlikte) verilmesi kararlaştırılmıştır. Bunun üzerine tırlarda arama işlemine devam edilmemiş, söz konusu tırlar MİT Adana Bölge Başkanlığına teslim edilmiştir.

48. Başvuru Aziz Takcı tarafından tutulan 19/1/2014 tarihli ve 2014/2 Soruşturma sayılı tutanak içeriğine göre başvuru, Adana İl Jandarma Komutanı’nın kendisini arayarak aramanın sağlıklı bir şekilde yapılamadığını, idari üstlerinden ve MİT yetkilisi olduğunu iddia eden kişilerden baskı gördüğünü, kolluk olarak arada kaldığını ve işlem yapmakta sıkıntı yaşadığını, olay yerine bizzat kendisinin gelerek konuyu çözmesi gerektiğini bildirmesi üzerine olay yerine intikal etmiştir. Adana Valisi tarafından hem İçişleri Bakanı’nın hem de Başbakan’ın konudan bilgilerinin olduğu, bu malzemelerin MİT’e ait olduğu, derhâl salıverilmesi gerektiği yönünde başvurucuya bilgi verildiği anılan tutanakta belirtilmiştir.

c. Olaylara İlişkin Soruşturma Süreci

49. MİT Müsteşarlığının 6/2/2014 tarihli yazısı ile söz konusu her iki olayda görev alan kişilerin ve araçların *“2937 sayılı Kanun ile Müsteşarlığa verilen görev ve yetkiler uyarınca ülkenin millî menfaatleri doğrultusunda yürütülen faaliyetler kapsamında bulunduğu”* Adana Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmiştir.

50. Adana Cumhuriyet Başsavcılığının 10/2/2014 tarihli ve 2014/2 Soruşturma, K.2014/27 sayılı kararı ile her iki olayda görev yapan MİT personeli hakkında kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmiştir. Kararın gerekçesinin ilgili bölümleri şöyledir:

“... 4483 sayılı *Yasa hükümleri acil ve kaybolması muhtemel delilleri toplamaya izin vermekte iken, sonraki ve özel kanun olan 2937 sayılı yasa md.26 hiçbir istisnaya yer vermemiştir.*

... *Kanun koyucunun 2937 sayılı yasanın genel amacı ve Milli İstihbarat Teşkilatının çalışma esas ve usullerinin gizlilik taşıması dikkate alındığında hatta söz konusu teşkilatın faaliyetlerinin açığa çıkarılmasının diğer yasal düzenlemeler yanında 2937 sayılı yasanın 27. maddesi ile de cezai hükme bağlandığı düşünüldüğünde, yasa koyucunun böyle bir iddiada hiçbir şekilde acil deliller olsa dahi delil toplamaya izin vermediği görülecektir.*

Öte yandan çeşitli kanunlarda çeşitli üst düzey kamu görevlilerinin görevle ilgili suçlarında soruşturulmaları, izne ve özel yargılama usulüne bağlanmıştır. Ancak herhangi bir ihbarla ‘gecikmesinde sakınca bulunan hal’ hususu belirtilerek soruşturma işlemi kapsamındaki usulü işlemlere (örneğin evinde ya da aracında veya makam odasında arama, elkoyma, gözaltı vs) girilmesi durumunda uygulamada ‘izin müessesesinin’ hiçbir anlamı ve yasal koruması kalmayacağı gibi ... lekelenmeme hakkı da ağır şekilde ihlal edilmiş olacaktır.

Ayrıca söz konusu izin şartı olan özel soruşturma usullerinde kişinin örneğin aracı, evi, makam odası ya da eşyasının delil olarak kişiden farklı ve ayrı olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

Buradaki ihbarlarla soruşturmaya bağlantıları tümüyle ortaya çıkarılabilecek bir yapının ülkenin Milli İstihbarat Teşkilatını, tüm faaliyetlerini, çalışanlarını deşifre etmek suretiyle, Türkiye Cumhuriyetinin yabancı istihbarat servisleri karşısında çaresiz ve savunmasız bırakılması amaçlandığı değerlendirilmektedir.

Milli İstihbarat Teşkilatının faaliyetleri ile ilgili Yasası ve işin doğası gereği şeffaf olamayacağı sadece yasada belirtilen şekilde sorumlu olduğu makamlara denetim ve hesap verebileceğinin ve her konuda kamuoyuna tüm bilgileri açıklayamayacağı bilindiğinden, bu ihbarlarla Teşkilatın faaliyetlerinin El Kaide terör örgütü ile bağlantılandırılmaya çalışıldığı, ülkemizin teröre destek veren ülke şeklinde dünyada nitelendirilmesinin amaçlandığı, böylece dünyada ambargo ile karşılaşılabilen bir altyapının oluşturulmaya çalışıldığı, bu ihbarların nihai amaçlarından birinin de bu olduğu, MİT’in görev faaliyetleri kapsamındaki çalışmalarının söz konusu ihbarlarla sekteye uğratılmasının amaçlandığı değerlendirilmiştir.

MİT’in 2937 sayılı yasanın 4. maddesinde sayılan görevleri yapmasının TCK md. 24 ve 26 uyarınca hem hakkı hem de görevi olduğu, bu kapsamda söz konusu araçlarla yapılan faaliyetlerin, dosya içeriğinde yapılan yazışmalar sonucunda MİT’in görevi kapsamında icra edilen faaliyetlere ilişkin olduğu, bu nedenle olaylarda bir hukuka aykırılık ve suç bulunmadığı, tüm bu sebeplerle 2937 sayılı kanunun 26. maddesi uyarınca soruşturma izni istenmesini gerektirir herhangi bir husus da bulunmadığı anlaşılmıştır.”

2. Başvurucular Hakkındaki Disiplin Soruşturması Süreci

51. HSYK Üçüncü Dairesinin 28/1/2014 tarihli ve 2014/198-1 sayılı kararı ile Kurul Başkanı'nın 12/3/2014 tarihli "olur"u; HSYK Teftiş Kurulu Başkanlığının 16/3/2014 tarihli ve 2014/4 sayılı denetim emri ile başvurucular hakkında inceleme başlatılmıştır.

52. İnceleme sonucunda HSYK Başmüfettişliğince 6/8/2014 tarihinde soruşturma izni verilmesi talep olunmuş, HSYK Üçüncü Dairesinin 23/12/2014 tarihli ve 2014/198-4 sayılı inceleme ve soruşturma yapılmasına ilişkin kararına Kurul Başkanı tarafından 26/2/2015 tarihinde "olur" verilmiştir. Öte yandan bir kısım iddiaya ilişkin HSYK Genel Kurulunun 5/1/2015 tarihli ve 2015/23 sayılı Kurul Başkanı'nın itirazının kabulü ile inceleme ve soruşturma izni verilmesi kararına da Kurul Başkanı tarafından 28/3/2015 tarihinde "olur" verilmiştir.

53. Disiplin soruşturması sürecinde başvuruculardan Süleyman Bağrıyanık 18/3/2015 tarihinde, Aziz Taccı ve Özcan Şişman 24/3/2015 tarihinde, Ahmet Karaca 13/4/2015 tarihinde yazılı savunmalarını HSYK Başmüfettişliğine bildirmişlerdir.

54. HSYK Başmüfettişliğinin 25/12/2014 tarihli ve 12/25-2 sayılı ve HSYK Teftiş Kurulu Başkanlığının 29/12/2014 tarihli ve 759 sayılı bildirimleri üzerine HSYK İkinci Dairesinin 15/1/2015 tarihli ve E.2014/3 (Tebdir), K.2015/12 sayılı kararı ile *"hak[lar]ında kusurlu ve uygunsuz hareket ve ilişki[ler]i ile mesleğin şeref ve nüfuzunu, şahsi onur ve saygınlığını yitirdikleri iddiası ile soruşturma yapılan"* başvurucuların, *"bulun[dukları] hal üzere göreve devamı, yargı erkinin nüfuz ve itibarına zarar vereceği kanaati oluşturduğundan, mevcut delil durumu da dikkate alınarak"* üç ay süreyle tedbiren görevden uzaklaştırılmalarına karar verilmiştir. HSYK İkinci Dairesinin 9/4/2015 tarihli ve E.2014/3 (Tebdir), K.2015/248 sayılı kararı ile başvurucular hakkında verilen görevden uzaklaştırma tedbirinin iki ay süreyle uzatılmasına karar verilmiştir.

55. HSYK Başmüfettişliği tarafından 14/5/2015 tarihinde başvurucuların da aralarında olduğu ilgililer hakkında inceleme ve soruşturma raporu düzenlenmiştir. Raporda başvurucular hakkında meslekten çıkarma cezasının uygulanması ve kovuşturma yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Anılan rapor ile başvurucular hakkında yapılan tespit ve değerlendirmelerin ilgili bölümleri şöyledir:

a. Başvurucu Süleyman Bağrıyanık Yönünden

A-1 Sayılı Soruşturma Maddesine İlişkin

"... [Başvurucu] olaydan bir gün sonra yazdığı belgeyi, olaydan 12 gün, yazıldıktan ise 11 gün sonra ... üst yazıya bağlayarak, 01.01.2014 tarihinde Hatay İli Kırıkhan İlçesinde durdurulan ve kısa bir süre sonra MİT'e ait faaliyet kapsamında görevli olduğu kesin bir şekilde belirlenen TIR'da, 2014/2 soruşturma nolu dosya üzerinden arama yapılması kararı vererek soruşturma başlatan TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI'ya, 2014/2 soruşturma sayılı dosya ile ilgisi nedeniyle gereğinin yapılması ricasıyla göndermiştir."

A-2 Sayılı Soruşturma Maddesine İlişkin

"01.01.2014 tarihli olaya ilişkin olarak, ihbarın yapılmasından önce ilgili Cumhuriyet savcıları ile jandarma görevlilerinin olağan olmayan şekildeki irtibatları sonucu bilinen ve kendisine de Başsavcı Vekili Ahmet

KARACA tarafında aktarılan bilgilerle, TIR'ın durdurulmasından çok önce ihbarın ne şekilde ve kim tarafından yapıldığı ile ihbarın yapılmasından ve TIR'ın durdurulmasından sonra, TIR'ın MİT'e ait, personelin MİT personeli ve faaliyetin de devlet sırrı niteliği kapsamında olduğunu bildiği, mesleki müktesebatı gereği, 'silah kaçakçılığı' iddiasından ibaret arama talep yazısına konu olayın, ... TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Başsavcısı Vekillığının görevli olmadığını bilebilecek durumda olması nedeniyle, TMK 10. Madde ile görevli nöbetçi Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI'nın yasaya aykırı olarak başlattığı 2014/2 sayılı soruşturma kapsamında arama kararı vermesine, nöbetçi olmamasına rağmen, kendisi tarafından yapılmış olan iş bölümü ve çalışma esaslarına aykırı olarak TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Savcısı Özcan ŞİŞMAN'nın arama kararı doğrultusunda arama yapılmak için yerel Cumhuriyet Başsavcısına sözlü talimat vermesine ve bizzat arama yapmak için olay yerine gitmesine,

19.01.2014 tarihli olaya ilişkin olarak, ihbarın yapılmasından önce ilgili Cumhuriyet savcısı ile jandarma görevlilerinin olağan olmayan şekildeki irtibatları sonucu bilinen ve kendisine de Başsavcı Vekili Ahmet KARACA tarafında aktarılan bilgilerle, TIR'ların durdurulmasından çok önce ihbarın ne şekilde ve kim tarafından yapıldığı ile ihbarın yapılmasından ve TIR'ın durdurulmasından sonra, TIR'ların MİT'e ait, personelin MİT personeli ve faaliyetin de devlet sırrı niteliği kapsamında olduğunu bildiği, mesleki müktesebatı gereği, ihbar ses kaydı dökümünde 'patlayıcı madde' denilip herhangi bir terör örgütünden de bahsedilmediği halde, sonradan 'El kaide terör örgütü' ve 'silah ve mühimmat' ibareleri ilave edilen arama kararı talep yazısına konu olayı, nöbetçi olmamasına rağmen, kendisi tarafından yapılmış olan iş bölümü ve çalışma esaslarına aykırı olarak TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI tarafından, 01.01.2014 tarihinde Hatay Kırıkhan'da durdurulan TIR'ın MİT'e ait olduğu ve terör örgütü ile ilgili olmadığı bilinmesine karşın, '2014/2 sayılı soruşturma dosyası ile ilgisi olabilir' ibaresini ekleyerek arama kararı vermesine, ... devlet sırrı niteliğindeki faaliyetin herhangi bir suç veya suç unsuru oluşturmadığının da açıkça anlaşılmasına rağmen verilen usulsüz arama kararının işlemsiz olarak geri alınması yerine, MİT'e ait faaliyet ile ilgili yasaya aykırı olarak vermiş olduğu arama ve el koyma kararının icrasını sağlayarak TIR'lar içerisindeki malzemelerinin tespitinin yaptırılmasına,

5235 sayılı ... Kanunun 20. Maddesi kapsamında belirlenen görevlerine aykırı davranan adı geçen Cumhuriyet savcılarının, aynı Yasanın 18. maddesi gereği denetim ve gözetim yetkisi kapsamındaki yetkilerini kullanarak müdahale etme yerine eylemsiz kalarak, TIR'larda usul ve yasaya aykırı olarak arama yapılmasına, yaptırılmasına, yapılmasına teşebbüs edilmesine, görüntü ve numune aldırılmak suretiyle bu görüntü ve bilgilerin basın yayın organlarında yer almasına sebep olmuş, ... Devletin güvenliği veya dış siyasal yararları bakımından, niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgiler olan ve ... MİT tarafından yasal olarak gerçekleştirilen, özünde devlet sırrı niteliğinde olan faaliyeti, ifşa etme kastı ile hareket eden planlı ve organize yapının parçası olmak suretiyle, mesleğin şeref ve onurunu bozan veya mesleğe olan genel saygı ve güvenin giderilmesine neden olduğu tespit olunmuş[tur].”

b. Başvurucu Ahmet Karaca Yönünden

B-1 Sayılı Soruşturma Maddesine İlişkin

“01.01.2014 tarihli olaya ilişkin olarak, ihbarın yapılmasından önce TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Savcıları Azizi TAKCI ve Özcan ŞİŞMAN ile jandarma görevlilerinin olağan olmayan şekildeki irtibatları sonucu bilinen ve kendisine de adı geçen Cumhuriyet savcıları tarafından aktarılan bilgilerle, TIR'ın durdurulmasından çok önce ihbarın ne şekilde ve kim tarafından yapıldığı ile ihbarın yapılmasından ve TIR'ın durdurulmasından sonra, TIR'ın MİT'e ait, personelin MİT personeli ve faaliyetin de devlet sırrı niteliği kapsamında olduğunu bildiği, mesleki müktesebatı gereği, 'silah kaçakçılığı' iddiasından ibaret arama talep yazısına konu olayın, ... TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Başsavcısı Vekilliliğinin görevli olmadığını bilebilecek durumda olması nedeniyle, TMK 10. madde ile görevli nöbetçi Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI'nın yasaya aykırı olarak başlattığı 2014/2 sayılı soruşturma kapsamında arama kararı vermesine, nöbetçi olmamasına rağmen, kendisi tarafından yapılmış olan iş bölümü ve çalışma esaslarına aykırı olarak TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Savcısı Özcan ŞİŞMAN'ın arama yapması için yerel Cumhuriyet Başsavcısına sözlü talimat vermesine ve bilahare olay yerine gitmesine,

19.01.2014 tarihli olaya ilişkin olarak, ihbarın yapılmasından önce TMK 10. madde ile görevli nöbetçi Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI ile jandarma görevlilerinin olağan olmayan şekildeki irtibatları sonucu bilinen ve kendisine de aktarılan bilgilerle, TIR'ların durdurulmasından çok önce ihbarın ne şekilde ve kim tarafından yapıldığı ile, ihbarın yapılmasından ve TIR'ların durdurulmasından sonra, TIR'ların MİT'e ait, personelin MİT personeli ve faaliyetin de devlet sırrı niteliği kapsamında olduğunu bildiği, mesleki müktesebatı gereği, ihbar ses kaydı dökümünde 'patlayıcı madde' denilip herhangi bir terör örgütünden de bahsedilmediği halde, sonradan 'El kaide terör örgütü' ve 'silah ve mühimmat' ibareleri ilave edilen arama kararı talep yazısına konu olayı, nöbetçi olmamasına rağmen, Cumhuriyet Başsavcısı Süleyman BAĞRIYANIK tarafından yapılmış olan iş bölümü ve çalışma esaslarına aykırı olarak TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI tarafından, 01.01.2014 tarihinde Hatay Kırıkhan'da durdurulan TIR'ın MİT'e ait olduğu ve terör örgütü ile ilgili olmadığının önceden ortaya çıkmasına, '2014/2 sayılı soruşturma dosyası ile ilgisi olabilir' ibaresini ekleyerek arama kararı vermesine, ... Devlet sırrı niteliğindeki faaliyetin herhangi bir suç veya suç unsuru oluşturmadığının da açıkça anlaşılmasına rağmen verilen usulsüz arama kararının işlemsiz olarak geri alınmasını sağlaması yerine, MİT'e ait faaliyet ile ilgili usulsüz olarak verilmiş olan arama ve el koyma kararının icrasını sağlayarak TIR'lar içerisindeki malzemelerinin tespitinin yaptırılmasına,

5235 sayılı ... Kanunun 20. maddesi kapsamında belirlenen görevlerine aykırı davranan adı geçen Cumhuriyet savcılarının, aynı Yasanın 19. maddesi gereği denetim ve gözetim yetkisi kapsamındaki yetkilerini kullanarak müdahale etme yerine eylemsiz kalarak, TIR'larda usul ve yasaya aykırı olarak arama yapılmasına, yaptırılmasına, yapılmasına teşebbüs edilmesine, görüntü ve numune aldırılmak suretiyle bu görüntü ve bilgilerin basın yayın organlarında yer almasına sebep olmuş ... Devletin güvenliği veya dış siyasal

yararları bakımından, niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgiler olan ve ... MİT tarafından yasal olarak gerçekleştirilen, özünde devlet sırrı niteliğinde olan ve bu nedenle suç olmayan veya suç unsuru taşımayan faaliyeti, ifşa etme kastı ile hareket eden planlı ve organize yapının parçası olmak suretiyle, mesleğin şeref ve onurunu bozan veya mesleğe olan genel saygı ve güvenin giderilmesine neden olduğu tespit olunmuş[tur].”

B-2 Sayılı Soruşturma Maddesine İlişkin

“... Cumhuriyet Başsavcısı Süleyman BAĞRIYANIK'ın, ... Adalet Bakanı ile yaptığı telefon görüşmesi hakkındaki ... Telefon Görüşmesi Tespit Tutanağı başlıklı, şahsi şikâyet dilekçesi niteliğinde olduğu kabul edilen yazıyı, Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI'ya gönderdiği, Aziz TAKCI'nın da bahse konu yazıyı, 'kanuni gereğinin takdir ve ifası ricası' zımında, 01.01.2014 tarihinde Hatay İli Kırıkhan İlçesinde durdurulan ve kısa bir süre sonra MİT'e ait faaliyet kapsamında kullanıldığı kesin bir şekilde belirlenen TIR ile ilgili olarak başlattığı 2014/2 sayılı soruşturma kapsamına dâhil ederek ayırma kararı verip 2014/2 sayılı soruşturma dosyasının fotokopisini de ekleyerek TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Başsavcı Vekilliğine ait soruşturma defterinin 2014/54 sayılı sırasına kaydettiği ve ... ilgiliye [başvurucuya] gönderdiği tespit olunmuştur.

İlgilinin ... dokunulmazlığın kaldırılmasına dair bir karar olmamasına rağmen yargı görevini yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçundan ... Adalet Bakanı [hakkında] ... Anayasanın 83. ve 100., 6087 sayılı Yasanın 38., 39. ve 2937 sayılı Yasanın 26. maddelerine açıkça aykırı olarak, terör örgütüne silah sağlama suçundan 5237 sayılı TCK'nın 315. madde kapsamında yürütülen soruşturmada, nüfus ve adli sicil kaydını da alarak ... terör örgütü üyesi olduğu algısını oluşturacak şekilde şüpheli, Cumhuriyet Başsavcısı Süleyman BAĞRIYANIK'ın da davacı-mağdur olarak yer aldığı fezlekeyi düzenlediği belirlenmiştir.”

c. Başvurucu Aziz Takcı Yönünden

C-1 Sayılı Soruşturma Maddesine İlişkin

“Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığınca tutulan ihbar tutanağı ve sonrasında aynı Komutanlıkça Adana Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen arama talep yazısında, ihbara konu olan TIR'larda taşınan malzeme 'silah' ve 'kaçak silah' olarak belirtilmiş, terör örgütüne ait ya da götürüldüğüne dair herhangi bir ibareye de rastlanılmamıştır. Arama kararı talep yazısı kendisine gelen ilgili [başvurucu], mesleği gereği olayın niteliği ve gelişimi ile gecikmesinde sakınca olan bir halin olup olmadığı hususunda arama kararı talep eden birimle irtibata geçmeksizin 29 dakika gibi çok kısa bir süre içerisinde, sanki önceden olayın bütün safahatından haberdar olduğu izlemine verecek şekilde, adi suça konu olan ve terörle ilgili az da olsa bir emare içermeyen talebe konu olan eylem nedeniyle görevli olmadığı halde kayden başlattığı soruşturmada, kendisi de terörle ilgili bir kavram kullanmaksızın ... arama kararı verdiği belirlenmiştir.

...

... [Başvurucunun] şüpheli ya da şüphelilere isnat olunan eylemin 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 10. maddesi ile görevli Cumhuriyet Savcılığının görevine girmediğini mesleki kıdemi gereği açıkça bilmesine

karşın, evrakın, evrakın suç yeri Cumhuriyet savcılığına iadesi yerine, olayla ilgili bilgi alınması zımında ihbar eden kolluk birimiyle de herhangi bir temasa geçmeksizin Adana Cumhuriyet Başsavcılığının 2014/2 sayısına kayden başlatıldığı soruşturmada, Kırıkhan Jandarma Komutanlığınca tanzim edilen arama kararı talep yazısını yerinde görerek aynı tarihli verdiği arama kararını kolluğa gönderdiği hususunun sabit olduğu kanaatine varılmıştır.”

C-2 Sayılı Soruşturma Maddesine İlişkin

“... 01.01.2014 tarihinde, [yapılan] ... ihbar sonrası ilgili Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI'nın ... ilgililerden ... Cumhuriyet Savcısı Özcan ŞİŞMAN, ... Üsteğmen G.B. ... ve ... Üsteğmen O.Ş. ile yılbaşı tatili olan 01.01.2014 gününün ilk saatlerinden başlayarak MİT'e ait TIR'ın durdurulmasının hemen öncesi ve sonrası ile olayın hitam bulduğu ana kadar yapılan birden çok telefon görüşmesine ilgilinin de iştiraki ile Devletin güvenliği veya dış siyasal yararları bakımından, niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgilerden olan ve 2937 sayılı Yasa kapsamında MİT tarafından gerçekleştirilen, özünde devlet sırrı niteliğinde yasal olan bu faaliyeti ifşa etme kastı ile hareket eden planlı ve organize yapının başından beri içerisinde olduğu tespit olunmuş[tur].”

C-3 Sayılı Soruşturma Maddesine İlişkin

“... Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI'nın, 01.01.2014 tarihinde, Hatay Kırıkhan'da durdurulan araçların MİT'e ait ve içerisindeki görevlilerin de MİT personeli olduğunun saat 16:48 itibarıyla tüm kolluk birimlerine duyurulması, MİT'de Hukuk Müşaviri olarak görev yapan Ü.U.C.nin Cumhuriyet Savcısı Özcan ŞİŞMAN'ı saat 18:03'de arayarak bahsi geçen araçların MİT'e ait, görevli personelin de MİT personeli olduğunu kendisine söylemesi ve araçların durdurulması sırasında MİT görevlisi olduğunu söyleyen şahısların, kolluk görevlileri tarafından önceden tanındığının Cumhuriyet Savcısı Özcan ŞİŞMAN ve kollukça adı geçene telefonla bildirilmesi göz önüne alındığında, olay günü durdurulan TIR ve otomobilin MİT'e ait olduğunu her türlü şüpheden uzak kesin bir şekilde bilmesine, MİT teşkilatının görevi kapsamında nakledilen ve devlet sırrı niteliğindeki MİT'e ait olduğu tespit edilen ve MİT'in kendi iç birimleri arasında nakli gerçekleştirilen malzemenin herhangi bir suça da konu olmadığına açıkça anlaşılmaya karşın, usulsüz verilen arama kararının derhal geri alınması ve ilgililerle irtibata geçilerek gerçekleştirilmek istenen arama faaliyetinin önündeki engellerin kaldırılması adına bir uğraşı göstermesi yerine, olayın arka planında kalarak devlet sırrının ortaya çıkarılmasına yönelik yapılan yasa dışı uygulamaya zımnen destek verdiği hususu sübut bulmuştur.”

C-4 Sayılı Soruşturma Maddesine İlişkin

“Ankara İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünün uyuşturucu madde ticareti ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki önleme dinlemesi adı altında toplam 29 kişiye ait 42 telefon numarasının Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesinin (TMK 10 madde ile Yetkili) ... teknik takip numaralı kararlarıyla iletişimin ve sinyal bilgilerinin tespiti (telefonların dinlenmesi) kararları alındığı, söz konusu kararlarda geçen dinlemelerin Jandarma Yüzbaşı H.G., Jandarma Kıdemli Çavuş G.M.,

Jandarma Kıdemli Çavuş M.Ö., Uzman Çavuş C.K., Uzman Çavuş A.Y. ve Uzman Çavuş H.Ü. tarafından gerçekleştirildiği, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığının ... yazısı ile söz konusu dinleme kararlarında yer alan ... sayılı karardaki iki kişinin, ... sayılı karardaki bir kişinin, ... sayılı karardaki üç kişinin MİT Personeli olduğu, bir kişinin de MİT Personeli eşi adına kayıtlı telefon olduğu ve bu kişilerin tamamının soruşturmaya konu faaliyeti yürüten (yani Adana'da durdurulan TIR'larla ilgili söz konusu faaliyeti yürüten) personel olduğunun ve bu telefonların da bu faaliyetlerde kullanıldığının bildirildiği görülmüştür.

... Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesinin sözü edilen kararları uyarınca 19.01.2014 günü MİT'in bu faaliyetinde görev alan 7 kişinin kullandıkları cep telefonlarının diğer şüpheli telefon numaraları arasına serpiştirmek suretiyle dinlendiği 07.01.2014 tarihinden itibaren faaliyetin detayı hakkında önceden bilgi sahibi olunduğu, bu bilgiler ışığında MİT personelinin, Ankara İl Jandarma İstihbarat Şubede görev yapan H.G., G.M., A.Y. ve C.K. tarafından görev bölümlerine göre takibe alındığı, olayın bir gün öncesi gecesi yani 18.01.2014 günü saat 22.00 sıralarında G.M.nin C.K. ve A.Y.yi evinden aldığı, A.Y.yi Ankara İl jandarma Komutanlığında söz konusu faaliyette yer alan MİT personelinin telefonlarının takip edip bilgi vermesi için ekranın başında bıraktığı, MİT'e ait TIR'ların Ankara Esenboğa Havaalanından ayrılmasını müteakip A.Y.nin Gölbaşı güzergâhında bekleyen G.M. ve C.K.ya bilgi verdiği, bu bilgi akışı sonucunda söz konusu TIR'ların Gölbaşı'na gelmesini müteakip plakalarını aldıkları, ardından G.M.nin H.G.yi arayarak durumdan haberdar ettiği ve alayda buluşmak üzere sözleştikleri, G.M.nin Alay Komutanlığına geldikten sonra TIR'ların hareketlerini takip ettiği, ardından H.G. ile buluşup birlikte Ankara Demetevler semtine gittikleri, orada H.G.nin yüzünü şapka ile gizleyerek bir büfeden telefon kartı alarak G.M.ye verdiği, telefon kartı aldıkları büfenin yanında ankesörlü telefon olduğu halde Etlik semtine giderek orada MOBESE kameralarının görüş alanı dışında ara sokakta bulunan bir ankesörlü telefonla ancak bir jandarma personelinin bilebileceği Adana İl Jandarma Alay Komutanlığının sabit numarasını aramak suretiyle G.M.nin ihbarda bulunduğu, ihbar esnasında H.G.nin arabada beklediği, zira daha öncesinde Adana İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli askerler tarafından tüm aşamalardan zaten haberdar olunduğu ve Ankara'daki yukarıda ismi geçen asker şahıslarla da irtibatlı oldukları tespit edilmiştir.

Bunun yanı sıra ihbardan önce El-Kaide terör örgütüne ait patlayıcı madde ve silah taşıdığı iddia edilen TIR'larla ilgili olarak adı geçen kişilerin, Ankara'dan konuya ilişkin tedbir alınması amacıyla gerek Cumhuriyet başsavcılığına, gerek Ankara İl Jandarma Kolluk birimine, gerekse Ankara Valiliği ile Emniyet Müdürlüğü gibi idari ve kolluk birimlerine bilgilendirme yapmadıkları, ihbardan çok kısa bir süre önce Üsteğmen Ö.K. ile saat 05:57 ve 06:04'de telefon görüşmesi tespit edilen Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI ile irtibatı tespit edilen Ankara ve Adana'da görevli adı geçen askeri personel tarafından, önceden planlanmış bir organizasyonun parçası olarak, ihbar saati olan 07:29'dan TIR'ların durdurulduğu saat 12:00'ye kadar ilgili TIR'ların güzergâhında olan Aksaray Jandarma ve Emniyeti, Adana

Emniyeti veya Mersin, Niğde, Kayseri, Nevşehir, Konya gibi TIR'ın güzergâh değiştirmesi halinde gidebileceği illerdeki kolluk birimlerine (Emniyet-Jandarma), hatta içerisinde geçtikleri bu illere bağlı ilçe kolluk birimlerine herhangi bir bilgi verilmeden ve normal önleyici tedbir kurallarının dışına çıkılarak ihbarın direk Adana İl Jandarma Komutanlığına yapılmış olması, TIR'ların MİT'e ait ve özünde devlet sırrı niteliğindeki bu faaliyetin ise yine MİT faaliyeti olduğunun baştan beri kesin olarak bilinmesine rağmen görünüşte bir ihbar yapıldığı izlenimi verilerek MİT faaliyetinin ifşa edilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, 19.01.2014 günü, Adana Ceyhan Sirkeli Otoyol Gişelerinde saat 12:00 civarında MİT'e ait 3 adet TIR ve ona eşlik eden otomobilin durdurulması olayına ilişkin tanık olarak dinlenen S.Ö., B.K., Ö.K., H.K., H.Ö., İ.Ö.A., Ö.K., K.D., E.G., E.O., E.Ç., M.S., M.Ş.A., N.U., S.D.nin alınan beyanlarında; durdurulan TIR'ların MİT'e ait, personelinde MİT personeli olduğunun TIR'ların durdurulmasından 10-15 dakika içerisinde anlaşıldığı, MİT personelinin TIR'lardan ve ... marka araçtan indirilip kollarına kelepçe takılması sırasında 'Biz MİT görevlisiyiz' diye bağırımları üzerine jandarma görevlilerinin MİT görevlilerinin ceplerinden kimliklerini çıkarıp baktıklarında ilgililerin MİT mensubu olduklarını öğrenmeleri üzerine hemen Ceyhan İlçe Jandarma Komutanı E.Y. ve İstihbarat Üsteğmen Ö.K.nın Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI'ya arayarak bilgi verdikleri, Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI'nın da MİT mensuplarının kollarına takılan kelepçelerin çıkarılması talimatını vermesi göz önüne alındığında; TIR'ların MİT'e ait, personelin MİT personeli, söz konusu faaliyetin ise MİT faaliyeti olduğunun olay yerinde soruşturma yapan kişilerce de bilindiği anlaşılmıştır.

Öyle ki ... gerek TIR'ların hareket ettiği Ankara'da, gerekse TIR'ların geçtikleri veya geçebilecekleri yerlerdeki kolluk ve idari birimlere haber verilmeden H.G.nin tatil olan Pazar günü sabah saat 03.57'de Ö.K. ile görüşerek TIR'ların gelişini haber verdiği, Ö.K.nın da durumdan beraber görev yaptığı H.Ö.yü haberdar ettiği, ardından sabah saat 05.57'de olay günü [TMK mülga 10. maddesiyle görevli] nöbetçi [Cumhuriyet Savcısı] olan A.R. yerine Aziz TAKCI'ya bilgi verdiği, hemen arkasından 06.01'de H.G. ile görüştüğü, 06.04'te tekrar Aziz TAKCI ile görüşerek yanında H.Ö. olduğu halde Aziz TAKCI'nın evine sabah saatlerinde henüz güneş doğmadan görüşmek amacıyla gittiği, H.Ö.nün arabada beklediği, doğrudan herhangi bir adli görev ve sorumluluğu olmamasına rağmen Ö.K.nın Aziz TAKCI'nın evine çıkarak hayatın olağan akışına aykırı olacak şekilde pazar günü çok erken bir saatinde, aslında bundan sonra yapılmasını düşündükleri eylemin alt yapısını oluşturulması zımında görüştükleri, bu görüşme neticesinde, ardından ihbardan önce 6 kez H.G. ile ihbarın ne şekilde ve nasıl yapılacağını görüştüğü, ihbarın yapılmasından yaklaşık 18 dakika sonra saat 07.47'de tekrar görüştükleri, bu arada Aziz TAKCI'nın da ihbarın ardından 08.14'te Adana TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Başsavcı Vekili Ahmet KARACA'yı arayarak bilgi verdiği, Aziz TAKCI olay günü nöbetçi olmadığı halde kendisine getirilen arama kararı üzerine, 01.01.2014 tarihinde Hatay Kırıkhan'da durdurulan TIR'ın daha önce MİT'e ait olduğunun tespit edilerek bırakılması ve terör örgütü ile ilgili olmadığının da bilinmesine, ayrıca, yukarıda açıklandığı şekilde Ankara'dan yapılan

istihbari bilgi sonucu TIR'ların MİT'e ait olduğunun kesin olarak önceden öğrenilmesine karşın, '2014/2 sayılı soruşturma dosyası ile ilgisi olabilir' ibaresi düşerek gecikmesinde sakınca bulunan halin de ne olduğunu tam olarak açıklamadan, yapılan ihbar ses kaydı dökümünde 'patlayıcı madde' denilip herhangi bir terör örgütünden de bahsedilmediği halde, sonradan 'El kaide terör örgütü' ve 'silah ve mühimmat' ibareleri ilave edilen arama kararı talep yazısını kabul edip arama kararı verdiği, bu karardan sonra TIR'ların durdurulmasından sonra Ö.K. ve Ahmet KARACA ile de birçok kez telefonla konuşarak durum hakkında değerlendirmelerde bulundukları tespit olunmuştur.

...

19.01.2014 tarihinde TIR'ların Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI tarafından verilen yasal olmayan arama kararına istinaden saat 12:00 sularında durdurulduğu, şahısların verilen talimat doğrultusunda iletişim araçlarına derhal el konulduğu ve aşırı güç kullanılarak kelepçelendiği, hemen sonrasında durdurulan araçların MİT'e ait, şahısların da MİT personeli oldukları hususlarının ilgiliye, gerek araçların durdurulmasında görev alan Jandarma personeli, gerekse olay yerine gelen Adana Valisi, İl Emniyet Müdürü ile MİT Bölge başkanı tarafından söylenmesine, hatta Adana Valiliğinin personelin MİT personeli, TIR'ların da MİT' ait olduğuna ilişkin yazısı ve ... devlet sırrı niteliğindeki faaliyetin herhangi bir suç veya suç unsuru oluşturmadığının da açıkça anlaşılmasına rağmen verilen usulsüz arama kararının işlemsiz olarak geri alınması yerine, MİT'e ait faaliyet ile ilgili usulsüz olarak vermiş olduğu arama ve el koyma kararının icrasını sağlayarak TIR'lar içerisindeki malzemelerinin tespitini yaptırdığı, bu işlemler sırasında, TMK 10. madde ile yetkili Cumhuriyet savcısı olarak görev yaptığı dönem içerisinde yürüttüğü diğer soruşturmaların tümünde arama ve tespit işlemlerine bizzat katılmadığı halde, önceki uygulamalarının aksine olay yerine bizzat giderek MİT'e ait TIR'ların üzerine çıktığı, kasaları açtırdığı ve elindeki cep telefonu ile TIR'larda bulunan malzemenin fotoğrafını çekip Jandarma personeline de kamera çekimi yaptırdığı, arama işlemleri devam ederken numune aldırarak ... TIR'ın kasasına bırakılan eşyanın incelenmesini ve fiziki inceleme raporu tanzim edilmesini istediği, ayrıca kendisine, numune alınarak Ankara Jandarma Kriminal Daire Başkanlığına gönderilmesi talimatları vererek bilirkişi raporları aldırıp dosya kapsamına eklemek suretiyle bilerek ve isteyerek görevi dışında, MİT'e ait olduğunu bildiği TIR'larda arama kararı vermek, yapmak ya da yaptırmak ve ilgili TIR'ları alıkoymak suretiyle planlanmış bir organizasyonun parçası ve örgütlü olarak Devletin gizli sırlarını ifşa etme kastı ile hareket ettiği sonucuna ulaşmıştır."

C-5 Sayılı Soruşturma Maddesine İlişkin

"... [Başvurucunun, Süleyman Bağrıyanık tarafından] ... Telefon Görüşme Tespit Tutanağı ile kayıt altına [alınan] telefon görüşmelerine ilişkin yazının kendisine gelmesini müteakip, herhangi bir adli soruşturma işlemine geçmeden ya da yürüyen bir soruşturma kapsamına katmadan gereğinin ifası zımında ... işlem yapmak üzere Başsavcı Vekili Ahmet KARACA'ya göndermesi yerine, Cumhuriyet savcısı olarak görev yaptığı sürelerle göre olması gereken meslekî müktesebatıyla da bağdaşmayacak

şekilde, ... Adalet Bakanı, ... Adalet Bakanlığı Müsteşarı ile MİT mensuplarının, görev ve sıfatları gereği, ... Anayasanın 83. ve 100., 6087 sayılı Yasanın 38., 39. ve 2937 sayılı Yasanın 26. maddelerine açıkça aykırı olarak başlattığı 5237 sayılı TCK'nın 315. maddesi kapsamında terör örgütüne silah sağlama suçu kapsamındaki bir soruşturmaya dâhil ederek adı geçenlerin terör örgütünün üyesi oldukları algısının oluşmasına sebebiyet ver[diği anlaşılmıştır].”

d. Başvurucu Özcan Şişman Yönünden

D-1 Sayılı Soruşturma Maddesine İlişkin

“... olayın, ... 01.01.2014 günü saat 15:29:56'da, Hatay İl Jandarma Komutanlığı 156 Harekât Merkezine, hakkında ... 'Devletin Gizli Kalması Gereken Bilgilerini Siyasal veya Askeri Casusluk Amacıyla Temin Etme, Devletin Güvenliğine İlişkin Gizli Kalması Gereken Bilgileri Casusluk Maksudıyla Açıklama' suçlarından Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesine kamu davası açılan, Hatay İl Jandarma İstihbarat Şube Müdürlüğünde Jandarma Astsubay Çavuş olarak görevli sanık H.A.nın herhangi bir terör örgütü ismini zikretmeden 'Reyhanlı'dan çıkıp İslâhiye üzerinden Kilis'e terör örgütüne silah gideceği' şeklindeki ihbarı ile başladığı, ihbarı alan [Jandarma personelinin], Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığı ile Hatay İl Emniyet Müdürlüğüne iletmeleri üzerine TIR'ın, Hatay Bölge Trafik Şube Müdürlüğünde görevli Trafik Polisi tanık A.B. tarafından saat 16:00 sularında durdurulduğu, araçtan inen şahsa ihbar olduğunun söylenmesi üzerine şahsın MİT personeli olduğunu söylediği ve istek üzerine Trafik Polisi ... A.B.ye kimliğini gösterdiği, A.B.nin bu durumu, Hatay Bölge Trafik Şube Müdürlüğüne ve bağlı olduğu Hatay Bölge Trafik Şube Müdürlüğünde görevli görevli Başkomiser M.A.ya bildirdiği, ayrıca Hatay İl Emniyet Müdürlüğü 155 Haber Merkezine iletildiği, böylece söz konusu ihbar üzerine durdurulan araçların, henüz herhangi bir soruşturma işlemi yapılması ihtiyacı ortaya çıkmadan MİT'e ait, şahısların da MİT personeli olduğu hususunun, şahsın Trafik Polisi ... A.B.ye kimliğini göstermesi sonucu her türlü şüpheden uzak ve kesin bir şekilde belirlendiği, akabinde Trafik Polisi ... A.B.yi arayan Hatay Bölge Trafik Şube Müdürlüğü görevlilerince araçların MİT'e ait, şahısların da MİT personeli olduğundan derhal serbest bırakması gerektiğinin söylendiği, bu esnada olay yerine Kırıkhan İlçe Jandarma Bölük Komutanlığında Astsb. Kıd. Başçvş. olarak görev yapan C.Ç.nin geldiği, Trafik Polisi ... A.B.nin, C.Ç.ye araçların MİT'e ait, şahısların da MİT personeli olduğunu söylediği, C.Ç.nin bu durumu, Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanı Binbaşı K.A.ya telefonla saat 16:48'de bildirdiği, kısa bir süre sonra K.A.nın da olay yerine gelerek C.Ç.ye nöbetçi Cumhuriyet savcısını arayarak olayı bildirmesi ve arama talep edilmesi emrini verdiği, Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığında görevli Jandarma Üstçavuş İ.D.nin Kırıkhan nöbetçi Cumhuriyet Savcısı olan Y.A.yı telefonla aradığı, durdurulan araçların MİT'e ait, personelin de MİT mensubu olduğunu söylediği, Cumhuriyet Savcısı Y.A.nın, ilk anda herhangi bir talimat vermediği ve Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcısı Y.K.yi arayarak olayı anlattığı, şahısların gözaltına alınması ve arama kararı talep etmesini söylemesi üzerine Jandarma Üstçavuş İ.D.yi arayarak şahısların gözaltına alınması ve

arama kararı talep yazısı hazırlanması şeklindeki talimatı üzerine, Jandarma Üstçavuş İ.D.nin karakola giderek Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcılığına hitaben düzenlediği arama talep yazısı ile olay yerine geldiği ve Binbaşı K.A.ya imzalatıldığı, bu arada Binbaşı K.A. ile Cumhuriyet Savcısı Y.A.nın telefonla görüşmeleri sonucunda, şahısların MİT mensubu olmaları nedeniyle gözaltına alınamayacaklarına karar vermeleri üzerine Cumhuriyet Savcısı Y.A.nın tekrar Cumhuriyet Başsavcısı Y.K.yi arayıp bilgi verdiği, bunun üzerine Cumhuriyet Başsavcısı Y.K.nin ilgiliyi [başvurucuyu] arayıp olayla ilgili bilgi verdiği, ilgilinin, olayın TMK 10. Maddesi kapsamında olduğundan görev ve yetkinin kendilerinde olduğunu söyleyerek Jandarma personelinin Adana TMK 10. Maddesi ile görevli Cumhuriyet Başsavcısı Vekilliğine hitaben arama talebinin gönderilmesi talimatı vermesi üzerine Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığınca Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcılığına hitaben yazılmış olan arama kararı talep yazısındaki 'Kırıkhan' ibaresinin üzerine çizilerek 'Adana' yazılıp fakslandığı, faks üzerine Adana TMK 10. maddesi ile görevli nöbetçi Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI tarafından, talep doğrultusunda arama kararı verilerek saat 18:39'da Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığına fakslandığı, olay yerine Hatay İl Jandarma İstihbarat Şube Müdürü Binbaşı M.F. ile Jandarma Üsteğmenler G.B. ve H.Y.nin de geldikleri, ... arama kararının gönderilmesinden sonra ilgilinin, tekrar Cumhuriyet Başsavcısı Y.K.yi arayarak arama işlemine iştirak etmesi talimatı vermesi üzerine Cumhuriyet Başsavcısı Y.K. ile nöbetçi Cumhuriyet Savcısı Y.A.nın olay yerine gelerek MİT personeline arama kararı olduğu ve TIR'da arama yapılması gerektiğini ilettikleri, MİT görevlilerinin MİT Kanununun 26. maddesini gösterip arama işlemi hakkında Başbakanlıktan izin alınması gerektiğinden yasal engel olduğunu söyledikleri, bu andan itibaren Binbaşı K.A., Cumhuriyet Savcısı Y.A. ve Cumhuriyet Başsavcısı Y.K.nin ilgili ile sürekli telefon görüşmesi yaptıkları, hatta Binbaşı K.A.nın, Hatay İl Jandarma İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Jandarma Üsteğmen G.B.ye ait telefonla ilgiliyle yapmış olduğu telefon görüşmesinde ilgilinin 'Bu bir adli görevdir. Hiç kimsenin etkisinde kalmayın', aynı telefonla son görüşmesinde ise 'Seni Bakan dâhil kim ararsa arasın, cevap verme. Telefonunu kapat. Arayıp aksi yönde bir şey söyleyen olursa haklarında işlem yapacağımı kendilerine söyle', Y.A.nın MİT Kanununun 26. maddesini hatırlatmasına rağmen 'Kamera eşliğinde arama yapın' şeklinde talimatlar vererek arama yapılması hususunda ısrarcı olduğu, ancak MİT personelinin kararlı tavrı sonucu aramanın yapılamaması üzerine Cumhuriyet Başsavcısı Y.K.nin ilgiliyi arayarak durumdan haberdar ettiği ve ilgiliye olay yerine gelmesi gerektiğini söylediği, ilgilinin de 'Siz güvenlik tedbirlerini alın' talimatını vererek olay yerine geleceğini söylediği, ilgilinin olay yerine gelmesinin beklendiği sırada Hatay Valiliğinin 01/01/014 tarih ve ... sayılı alıkonulan personel ile aracın MİT'e ait olduğu, 2937 sayılı Kanuna göre personelin özel statüleri ve doğrudan Başbakanlık Makamına bağlı olarak çalıştıkları şeklindeki yazısının Kırıkhan Kaymakamlığı Yazı İşleri Müdürü tarafından getirildiği ve Binbaşı K.A.ya tebliğ edildiği, Hatay İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü Binbaşı M.F. ile Jandarma Üsteğmenler G.B. ve H.Y.nin olay yerinde kaldıkları, bir süre Kırıkhan istikametinde gittikten sonra Reyhanlı istikametine döndükleri, Jandarma Üsteğmen

G.B.nin olay yeri inceleme ekibine ait araç ile takibe başladığı ve TIR'ı durdurduğu, bu sırada Hatay İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğü ekiplerinin de ilgilinin talimatıyla TIR'ın ikinci kez durdurulduğu yere geldikleri ve Hatay İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri ile birlikte ilgilinin olay yerine gelmesini beklemeye başladıkları, kısa bir süre sonra ilgilinin olay yerine geldiği, aracından iner inmez Hatay İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğü ekiplerine 'Bu şahıslar gözaltına alınsın. Direnmeleri halinde kelepçe takın, telefonlarını toplayın.' şeklinde emirler verip levye isteyerek TIR'ın arkasına geçtiği, asma kilit bulunması nedeniyle Cumhuriyet Başsavcısı Y.K.den çilingir bulunmasını istediği, Reyhanlı'ya daha yakın olduğunun söylenmesi üzerine Y.K.ye ait cep telefonu ile Reyhanlı Başsavcısı ile görüşerek çilingir istediği, MİT personelinin direnerek 'Şu an bu TIR'a Başbakanın emri haricinde kimse müdahale edemez. Biz bu tırı size aratamayız. Çünkü bu bizim yetkimizde değil. Bölge başkanımızla görüştük 5 dakika sonra geliyor. O geldikten sonra yine bizim yetkimiz yok onunla ararsınız' demeleri üzerine 'Hayır kardeşim burada yetkili benim MİT bölge başkanını aramanızı istemiyorum. Kimseyi aramayın kardeşim, ben bekleyemem', 'Nerede bu kolluk, Terör Müdür, Jandarma' diyerek aramayı gerçekleştirmekte ısrar ettiği, Hatay İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şubesi görevlilerinin İl Emniyet Müdürünün telefonla verdiği talimat üzerine olay yerinden ayrılmaları sonucunda ilgilinin aramayı gerçekleştiremediği ve adli görevleri olmayan Hatay İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerince aramanın yapılamadığına dair tutanak tutarak olay yerinden ayrılmasından ibaret olduğu anlaşılmıştır.

...

... yasaya aykırı olarak MİT'e ait TIR'ın durdurulması ve arama yapılması eyleminin, ilgilinin de içerisinde bulunduğu organize bir ekip tarafından, öncesi ve sonrasına ilişkin bütün aşamaları planlı bir şekilde kurgulanarak gerçekleştirildiği kanaatine varılmıştır."

D-2 Sayılı Soruşturma Maddesine İlişkin

"... ilgilinin [başvurucunun], Başbakanlık Makamından soruşturma izni alınmadan, usulsüz olarak başlatılmış olan soruşturmada, ancak kanuna uygun olarak başlatılmış bir soruşturma kapsamında kullanılabilecek koruma tedbirlerinden olan MİT personelinin gözaltına alınması ve cep telefonlarına el konulması talimatlarını vererek yukarıda açıklanan organize yapının, arama işlemini gerçekleştirmesini kolaylaştırmaya çalıştığı ... kanaatine varılmıştır."

D-3 Sayılı Soruşturma Maddesine İlişkin

"... ilgilinin [başvurucunun], olay günü, Hatay İl Jandarma Komutanlığı 156 Harekât Merkezine, ... Hatay İl Jandarma İstihbarat Şube Müdürlüğünde Jandarma Astsubay Çavuş olarak görevli sanık H.A. tarafından yapılan, herhangi bir terör örgütü ismini zikretmeden 'Reyhanlı'dan çıkıp İslâhiye üzerinden Kilis'e terör örgütüne silah gideceği' şeklindeki ihbarı üzerine, Hatay Bölge Trafik Şube Müdürlüğünde görevli Trafik Polisi ... A.B. tarafından saat 16:00 sularında durdurulan ve henüz herhangi bir soruşturma işlemi yapılması ihtiyacı ortaya çıkmadan MİT'e ait

olduğu, her türlü şüpheden uzak ve kesin bir şekilde belirlenen TIR'da arama yapılması için verilen kararın icrasını sağlamak amacıyla, Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından tutulan ... tutanakta yer verilen suç isnatlarını, görev sınırlarını aşarak, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunun (Mülga) 10. maddesi kapsamında görüp Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcısı Y.K.ye arama talimatı verdiği [anlaşılmıştır].”

56. HSYK İkinci Dairesinin 4/6/2015 tarihli ve E.2015/76, K.2015/331 sayılı kararı ile başvurucular hakkında verilen görevden uzaklaştırma tedbirinin iki ay süreyle uzatılmasına; başvuruculara isnat olunan eylemlere ilişkin soruşturma dosyasının incelenmesi sonucunda, soruşturma konusu edilen eylemleri nedeniyle kovuşturma yapılması gerekli görüldüğünden düzenlenecek iddianame ile birlikte Tarsus Ağır Ceza Mahkemesine verilmek üzere soruşturma evrakının Tarsus Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine karar verilmiştir.

57. HSYK İkinci Dairesinin 9/7/2015 tarihli ve E.2015/76, K.2015/380 sayılı; 3/9/2015 tarihli ve E.2015/76, K.2015/390 sayılı; 22/10/2015 tarihli ve E.2015/76, K.2015/472 sayılı; 17/12/2015 tarihli ve E.2015/76, K.2015/600 sayılı kararları ile başvurucular hakkında verilen görevden uzaklaştırma tedbirinin (dört kez) iki ay süreyle uzatılmasına karar verilmiştir.

58. Başvurucuların görevden geçici uzaklaştırma kararlarına yönelik itirazları, HSYK Genel Kurulunun 9/9/2015 tarihli ve E.2014/3 (Tedbir), K. 2015/783 sayılı; 9/12/2015 tarihli ve E.2015/76, K.2015/1017 sayılı kararları ile reddedilmiştir.

59. Öte yandan HSYK İkinci Dairesi 4/6/2015 tarihinde, başvurucuların savunmalarının yazılı olarak alınmasına karar vermiş; başvurucular da 23/7/2015 tarihinde avukatları aracılığıyla yazılı savunmalarını HSYK İkinci Dairesine sunmuşlardır.

60. HSYK İkinci Dairesinin 14/1/2016 tarihli ve E.2015/76, K.2016/28 sayılı kararı ile başvurucuların meslekten çıkarma cezası ile cezalandırılmalarına ve karar kesinleşinceye kadar görevden uzaklaştırılmalarına karar verilmiştir. Anılan kararda başvuruculara ilişkin olarak aşağıdaki değerlendirmelere yer verilmiştir.

“... ilgililerin [başvurucuların] genel olarak gerçekleştirdikleri eylem ve işlemlerin kesinlikle yargısal takdire ilişkin olmayıp planlı bir organizasyonun parçası olarak hukuk dışı amaçların gerçekleştirilmesine yönelik olduğu izahtan varestedir. Zira söz konusu yargısal yetkiler, ihbarlar öncesinde planları yapılan ve gerçekleştirilmek istenen hukuk dışı amaca amade kılınmıştır ...

...

... tüm bu suçlamalar yasa dışı oluşturulan bir organizasyonun parçası olarak Jandarma içinde görevli bulunan bir kısım personelin MİT görevlilerini yapılan ihbarlardan çok önce yasa dışı dinleme kararları neticesinde takibe alarak yapılacak faaliyetten tümüyle haberdar olup yine bunu sıradan bir ihbar görüntüsü altında özellikle Hatay ve Adana Jandarma birimlerine ilettikleri ve anılan Jandarma görevlilerinin edindikleri tüm bilgileri iletişim halinde oldukları Cumhuriyet savcıları ile ihbar öncesi ve sonrasında anbean paylaştıkları, ilgili Cumhuriyet savcılarının da belirtilen yasa dışı organizasyonun son halkası olarak her türlü yasal uyarıya rağmen gerçekleştirilmek istenen hukuk dışı amaca ulaşmak için yaptıkları iş ve işlemlerden doğmaktadır.

...
Burada değinilmesi önem arz eden konulardan biri de her iki olayda da soruşturma işlemlerini yürütmekle yetkili Cumhuriyet savcıları yerine başsavcivekili tarafından hazırlanan ve başsavcı tarafından onaylanan nöbet çizelgesine göre nöbetçi veya yetkili olmayan ilgili Cumhuriyet savcılarının soruşturmaları yürütmeleri ve geçmişte uygulaması bulunmamasına rağmen olay yerine giderek ısrarla söz konusu tırları aramaya çalışmalarıdır.

... [başvurucuların] yargı etik kurallarına uygun düşmeyen davranışları ile adalete olan güveni sarstıkları, hukuk zemininde kalmayan eylemleri ile adalet ülküsü dışında hareket ettikleri, adalet duygusu gözetmeden, başka amaçlar güderek yürüttükleri soruşturmalar ve aldıkları kararlar ile yargısal yetkilerini, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Hükümetini, gerek yurt içinde gerekse uluslararası platformda zor durumda bırakmak ve itibarsızlaştırmak, El Kaide vb. terör örgütlerine yardım ettiği görüntüsü vererek uluslararası yargı organları nezdinde hukukî ve cezaî sorumluluk altına sokmak amacıyla kullandıkları ...”

3. Başvurucuların Tutuklanma Süreci

61. HSYK Başmüfettişliği 5/5/2015 tarihinde, Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesine başvurarak başvurucular Süleyman Bağrıyanık, Ahmet Karaca, Aziz Takcı ve Özcan Şişman hakkında “Devletin güvenliği veya dış siyasal yararları bakımından, niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgiler olan ve 2937 sayılı Yasa kapsamında MİT tarafından yasal olarak gerçekleştirilen faaliyete tahsis edilmiş TIR’larda 01.01.2014 ve 19.01.2014 tarihlerinde usul ve yasaya aykırı olarak arama yapmak, yaptırmak, yapmaya teşebbüs etmek ya da sessiz kalmak veya görüntü ve numune aldırarak suretiyle bu görüntü ve bilgilerin basın yayın organlarında yer almasına sebep olmak ve cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasını kısmen veya tamamen engellemeye teşebbüs şeklindeki eylemlerinin, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Hükümetini, gerek yurt içinde gerekse uluslararası platformda zor durumda bırakmak ve itibarsızlaştırmak, El Kaide vb. terör örgütlerine yardım ettiği görüntüsü vererek uluslararası yargı organları nezdinde hukukî ve cezai sorumluluk altına sokmaya yönelik olarak ... Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ni terörle ilişkilendirmek kasıt ve iradesiyle belli bir mizansen çerçevesinde hareket edip devlet sırrı kapsamındaki faaliyetleri deşifre etmek” eylemlerinde bulundukları gerekçesiyle Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini cebir şiddet kullanarak ortadan kaldırmaya veya görevlerini kısmen veya tamamen yapmasını engellemeye teşebbüs etme, devletin güvenliğine ve siyasal faaliyetlerine ilişkin bilgileri temin edip ifşa etme suçlarından yakalama kararı verilmesini talep etmiştir. Anılan talep yazısında başvuruculara isnat edilen eylemler şöyle ifade edilmiştir:

a. Başvurucu Süleyman Bağrıyanık Yönünden

“1- 01.01.2014 tarihinde, Hatay Kırıkhan’da MİT’e ait TIR ve ona eşlik eden otomobilin durdurulması olayı ile ilgili olarak; Adalet Bakanı ... ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı ... hakkındaki şikâyetini içerir ... yazıyı, doğrudan görevli ve yetkili birimlere gönderilmesi yerine, yapılan görüşme içeriğinin

ve iddia edilen suçlamaların terör suçu ile ilgili olmamasına karşın Adalet Bakanı ve Müsteşarının terör örgütü üyesi olduğu algısını yaratacak şekilde ... TMK 10. maddesi ile görevli Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI'ya gereği ve ifası için yolladığı,

2- 01.01.2014 tarihinde Hatay Kırıkhan'da, 19.01.2014 tarihinde ise Adana Ceyhan Sirkeli Otoyol Gişelerinde MİT'e ait TIR ve ona eşlik eden otomobillerin kolluk tarafından durdurulmasının hemen sonrası, araçların MİT'e ait, ilgili personelin de MİT personeli olduğu ve gerçekleştirilen faaliyetin de suç teşkil etmediğinin gerek Hatay ve Adana Valilerinin yazılı ya da telefonla, gerekse ... Adalet Bakanı ile ... Adalet Bakanlığı Müsteşarı tarafından telefonla aranmak suretiyle kendisine bildirilip 2937 sayılı ... Kanunun 'Soruşturma İzni' başlıklı 26. madde hükmünün hatırlatılmasına, ayrıca, MİT mensuplarının görevi sırasında ya da görevinden dolayı işledikleri suçlar nedeniyle Cumhuriyet savcısının doğrudan soruşturma yapamayacağına ilişkin düzenleme getiren 3713 sayılı Yasanın olay tarihinde yürürlükte olan mülga 10/b maddesinin açık hükmüne rağmen gözetim ve denetimi altındaki Cumhuriyet savcılarınca gerçekleştirilen kanun dışı eylem ve işlemlere karşı herhangi bir müdahalede bulunmadığı gibi ... ilgilinin, devlet sırrı niteliğinde olan TIR'lardaki malzemenin aramasını yapan ve yapmaya çalışan TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet savcılarının yasaya aykırı eylem ve işlemlerine doğrudan katılarak olayın gerçekleşmesine katkı sağladığı"

b. Başvurucu Ahmet Karaca Yönünden

"1- 01.01.2014 tarihinde Kırıkhan'da MİT'e ait TIR ve ona eşlik eden otomobil ile 19.01.2014 tarihinde Adana Ceyhan Otoyol Gişelerinde MİT'e ait üç adet TIR ve ona eşlik eden otomobilin durdurularak aranması ya da aranmaya çalışılması olaylarına ilişkin olarak TIR ve otomobillerin MİT'e ait, ilgili personelin de MİT personeli olduğunun anlaşılmasına ... rağmen ... Cumhuriyet Savcıları Aziz TAKÇİ ve Özcan ŞİŞMAN ile MİT'e ait TIR'ın ve otomobilin durdurulmasından hemen sonra birçok kez telefonla görüştüğü tespit edilen ilgilinin, usul ve yasaya aykırı arama kararı veren, arama kararını tatbik eden ve etmeye çalışan Cumhuriyet savcılarının eylem ve işlemlerinden haberdar olduğu halde, denetim ve gözetim yetkisine aykırı olacak şekilde arama gibi usulsüz soruşturma işlemlerinin yapılmasına sessiz kalarak devletin gizli sırlarının ifşa olmasına kasten sebebiyet verdiği,

2- 01.01.2014 tarihinde ... Adalet Bakanı ... ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı[nın] ... yapılan usulsüz arama işleminin önlenmesini teminen ... Adana Cumhuriyet Başsavcısı olarak görev yapan Süleyman BAGRIYANIK'ı telefonla arayıp gerekli yasal uyarıları yapmaları sonrasında, Süleyman BAGRIYANIK'ın kaleme aldığı, şikâyetini içerir ... yazı içeriğinde ileri sürülen iddialara [ilişkin] ... ilgilinin, anılan kişiler hakkında doğrudan soruşturma yapılamayacağına ilişkin yasal mevzuat gereğince uhdesine aldığı evrakla ilgili olarak, usulsüz olarak yürütülen soruşturmayı sonlandırıp adi suçlara ilişkin isnatlar içeren şikâyet dilekçesini de ... ilgili mercilere göndermesi yerine, hukuka aykırı bir şekilde başlatılan soruşturmayı TMK 10. maddesi kapsamında görüp Adalet Bakanı ... hakkında, ... terör suçlusu algısını yaratacak şekilde fezleke düzenlediği"

c. Başvurucu Aziz Takcı Yönünden

“1- ... Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından tanzim edilen ... arama talep yazısının Adana Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi üzerine, şüpheli ya da şüphelilere isnat olunan eylemin 3713 sayılı ... Kanunun 10 maddesi ile görevli Cumhuriyet Başsavcısı Vekilliğinin görevine girmedikçe meslekî kademi gereği açıkça bilmesine karşın, evrakın suç yeri Cumhuriyet savcılığına işlemsiz olarak iade edilmek üzere gönderilmesi yerine, olayla ilgili bilgi alınması zımında ihbar sonrası arama kararını talep eden kolluk birimiyle de herhangi bir temasa geçmeksizin Adana Cumhuriyet Başsavcılığının 2014/2 sayısına kayden başlattığı soruşturmada, Kırıkhan Jandarma Komutanlığınca tanzim edilen arama kararı talep yazısını yerinde görerek aynı tarihli verdiği arama kararını kolluğa gönderdiği,

2- 01.01.2014 tarihinde[ki] ... ihbar sonrası görev kapsamı dışında verdiği usulsüz arama kararı üzerine nöbetçi ve yetkili olmadığı halde teamüllere aykırı olarak arama kararının icrası için olay yerine giden ... Cumhuriyet Savcısı Özcan ŞİŞMAN ve ... Üsteğmen G.B. ile ... Üsteğmen O.Ş.nin yılbaşı tatili olan 01.01.2014 gününün ilk saatlerinden başlayarak MİT'e ait TIR'ın durdurulmasının hemen öncesi ve sonrası ile olayın hitam bulunduğu ana kadar yapılan birden çok telefon görüşmesine ilgilinin de iştiraki ile başından beri planlanan yasa dışı organizasyonun içerisinde olduğunun tespit olunduğu,

3- ... ilgilinin 01.01.2014 günü durdurulan TIR ve otomobilin MİT'e ait olduğunu her türlü şüpheden uzak kesin bir şekilde bilmesine, 3713 sayılı Yasa'nın (mülga) 10/b maddesi ile 2937 sayılı ... Kanunun “soruşturma izni” başlıklı 26. maddesi açık hükümlerine ve MİT teşkilatının görevi kapsamında nakledilen ve devlet sırrı niteliğindeki malzemenin herhangi bir suça da konu olmadığının açıkça anlaşılmasına rağmen, verilen arama kararının derhal geri alınması ve ilgililerle irtibata geçilerek gerçekleştirilmek istenen arama faaliyetinin durdurulması yerine, olayın arka planında kalarak devlet sırrının ortaya çıkarılmasına yönelik yapılan yasa dışı uygulamaya zımnen destek verdiği,

4- 19.01.2014 günü Adana Ceyhan Sirkeli Otoyol Gişelerinde saat 12:00 civarında MİT'e ait 3 adet TIR ve ona eşlik eden otomobilin durdurulması öncesinde...

...

İhbarın mahiyetine ilişkin bilgileri ... öğrenmesine rağmen, ilgilileri gerekli tedbirlerin alınması konusunda nöbetçi Cumhuriyet savcısı A.R.ye yönlendirmesi yerine, habersiz olduğu görüntüsü verebilmek için ihbarın yapılmasını beklediği, ihbarın yapılmasından sonra adı geçen nöbetçi savcıya yine herhangi bir bilgi dahi vermeden olayı kendi uhdesine alabilmek için arama kararı talep yazısı üzerine, 01.01.2014 tarihinde Hatay Kırıkhan'da durdurulan TIR'ın MİT'e ait olduğu ve terör örgütü ile ilgili olmadığının önceden bilinmesine karşın ... yapılan ihbar ses kaydı dökümünde ‘patlayıcı madde’ denilip herhangi bir terör örgütünden de bahsedilmediği halde, sonradan ‘El kaide terör örgütü’ ve ‘silah ve mühimmat’ ibareleri ilave edilen arama kararı talep yazısını kabul edip arama kararı verdiği, TIR'ların

verilen arama kararına istinaden saat 12:00 sularında durdurulduğu, şahısların verilen talimat doğrultusunda iletişim araçlarına derhal el konulduğu ve aşırı güç kullanılarak kelepçelendiği, hemen sonrasında durdurulan araçların MİT'e ait, şahısların da MİT personeli oldukları hususlarının ilgiliye iletilmesi üzerine Adana'dan olay yerine geldiği, burada da durdurulan araçların MİT'e ait, şahısların da MİT personeli olduklarının gerek araçların durdurulmasında görev alan Jandarma personeli, gerekse olay yerine gelen Adana Valisi, İl Emniyet Müdürü ile MİT Bölge başkanı tarafından söylenmesine ... devlet sırrı niteliğindeki faaliyetin herhangi bir suç veya suç unsuru oluşturmadığının da açıkça anlaşılmasına rağmen verilen usulsüz arama kararının işlemsiz olarak geri alınması yerine, MİT'e ait faaliyet ile ilgili usulsüz olarak vermiş olduğu arama ve el koyma kararının icrasını sağlayarak TIR'lar içerisindeki malzemelerinin tespitini yaptırdığı ... önceki uygulamalarının aksine olay yerine bizzat giderek MİT'e ait TIR'ların üzerine çıktığı, kasaları açtığı ve elindeki cep telefonu ile TIR'larda bulunan malzemenin fotoğrafını çekip Jandarma personeline de kamera çekimi yaptırdığı, arama işlemleri devam ederken numune aldirarak 16:15 itibarıyla hemen olay yerinde bulunan Başçavuş C.B.den TIR'ın kasasına bırakılan eşyanın incelenmesini ve fiziki inceleme raporu tanzim edilmesini istediği, ayrıca, kendisine numune alınarak Ankara Jandarma Kriminal Daire Başkanlığına gönderilmesi talimatları vererek bilirkişi raporları aldirıp dosya kapsamına eklemek suretiyle, bilerek ve isteyerek görevi dışında, ihbar öncesi ve sonrası MİT'e ait olduğunu bildiği TIR'larda arama kararı vermek, yapmak ya da yaptırmak ve ilgili TIR'ları alıkoymak suretiyle bu bilgi ve görüntülerin basın yayın organlarında yer almasına sebep olacak şekilde devletin gizli sırlarını ifşa etme kastı ile hareket ettiği,

5- ... Adalet Bakanı ... ile Adalet Bakanlığı Müsteşarının ... Adana Cumhuriyet Başsavcısı Süleyman BAĞRIYANIK'ı [araması sonrası] ... Süleyman BAĞRIYANIK'ın ... kendi imzası ile düzenlediği ... yazıyı ...adı geçene göndermesi üzerine, ilgilinin söz konusu yazıda hiçbir araştırma ve inceleme yapmaksızın terör suçu ile yapılan irtibatlandırma doğrultusunda Adalet Bakanı ve Müsteşarı hakkında, terör örgütü üyesi algısı oluşturacak şekilde ... Adalet Bakanlığı Müsteşarı hakkında HSYK'ya suç ihbarında bulunduğu, Adalet Bakanı hakkında ise ... görev ve yetki kurallarına aykırı şekilde kendisini görevli görerek mülga TMK 10. maddesiyle görevli ve yetkili Cumhuriyet Başsavcı Vekilliğinin 2014/54 sırasına kayden soruşturma başlattığı”

d. Başvurucu Özcan Şişman Yönünden

“1- 01.01.2014 tarihinde ... Hatay İl Jandarma İstihbarat Şube Müdürlüğünde Jandarma Astsubay çavuş olarak görevli sanık H.A.nın ... Hatay İl Jandarma İstihbarat Müdürlüğünde görevli Üsteğmen G.B. ile irtibatlı olarak ... ismini T.K. olarak tanıttı sıradan bir ihbar gibi, ismini vermediği terör örgütüne ait silahların, plakasını verdiği araçlar içerisinde Hatay'ın Reyhanlı, Kırıkhan ve İslâhiye ilçeleri üzerinden Kilis iline götürüleceği şeklinde Jandarma 156 çağrı hattını saat 15:29:57 de arayarak ihbarda bulunduğu ... Adana İl Jandarma İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli olup olay tarihinde de izin alıp ziyaret bahanesiyle Kırıkhan'da

bulunan ve Hatay İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli ve ihbarcı H.A. ile irtibatı tespit edilen diğer şüpheli Üsteğmen G.B. ile birlikte olay yerine giden Üsteğmen O.Ş.nin, yılbaşı tatili olan 01.01.2014 gününün ilk saatlerinden başlayarak MİT'e ait TIR'ın durdurulmasının hemen öncesi ve sonrası ile olayın hitam bulduğu ana kadar yapılan birden çok telefon görüşmesine ilgilinin de iştiraki ile başından beri planlanan yasa dışı organizasyon doğrultusunda, yılbaşı tatili olan 01.01.2014 günü nöbetçi olmadığı halde TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Savcısı Aziz TAKCI tarafından verilen arama kararının icrası amacıyla olay yerine giden ilgilinin ... 01.01.2014 günü durdurulan TIR ve otomobilin MİT'e ait olduğunu her türlü şüpheden uzak kesin bir şekilde bilmesine ... rağmen MİT teşkilatının görevi kapsamında nakledilen ve devlet sırrı niteliğindeki faaliyetin herhangi bir suç ya da suç unsuru oluşturmadığının açıkça anlaşılmasına karşın, nöbetçi olmadığı ve yürüttüğü diğer soruşturmalarda da arama ve tespit işlemlerine bizzat katılmadığı halde, Adana'dan Kırıkhan'a gelerek MİT'e ait TIR'da bizzat arama yapmak isteyip bu konudaki ısrarcı davranışlarını devam ettirdiği, bu meyanda olay yeri görüntülerini içerir CD ile alınan HTS kayıtlarından da anlaşılacağı üzere; Cumhuriyet Başsavcısı Süleyman BAĞRIYANIK ile TIR'ın durdurulmasından sonra saat 20:45'te telefonla görüştüğü ve aynen '...burada görevliler açtıramayız gibi şeyler var, bizzat gereğini yapıyoruz Başsavcım, açacağız şimdi, tamam' şeklinde ifadeler kullanarak MİT'e ait olduğunu bildiği TIR'larda arama yapmak ya da yaptırmak, ilgili TIR'ları alıkoymak ve bu olaya ilişkin görüntülerin basın yayın organlarında yer almasına sebep olmak suretiyle devletin gizli sırlarını ifşa etme kastı ile hareket ettiği,

2- MİT personeli hakkında; ancak yapılmakta olan bir soruşturma sırasında kullanılabilecek koruma tedbirlerinden olan gözaltına alma ve üstleri ile irtibatlarını engellemek amacıyla cep telefonlarının toplatılması talimatlarını verdiği,

3- Kırıkhan İlçe Jandarma komutanlığı tarafından tutulan ... tutanakta yer verilen suç isnatlarını 3713 sayılı ... Kanunun (Mülga) 10. maddesi kapsamında görerek aynı suçlarla ilgili olarak Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcısı Y.K.ye tutanakta belirtilen araçların aranması için talimat verdiği"

62. Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 6/5/2015 tarihli ve 2015/339 Değişik İş sayılı kararı ile "atılı suçun vasıf ve mahiyeti, mevcut delil durumu, şüphelilere isnat edilen suçların yasadaki alt ve üst sınırları dikkate alınarak ..." talebin kabulüne karar verilmiştir. Kararın ilgili bölümü şöyledir:

"Şüpheliler Süleyman Bağriyanık, Ahmet Kararca, Aziz Takcı, Özcan Şişman ... hakkında TALEBİN KABULÜNE, 2802 Sayılı Yasanın 82, 85, 89/1, 5271 Sayılı CMK'nın 94 maddeleri gereğince tutuklama talepli olarak yakalanarak en geç 24 saat içerisinde Mahkememiz önüne çıkarılmasına, en geç 24 saat içerisinde mahkememiz önüne çıkarılamıyorsa aynı süre içerisinde yakalandığı yer adliyesinde, mevcut değil ise en yakın adliyede SEGBİS ile Mahkememizle irtibata geçilerek ... sorgusu yapılmak üzere hazır edilmesinin sağlanmasına ..."

63. Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 8/5/2015 tarihli ve 2015/339

Değişik İş sayılı ifade sorgu zaptı ile başvurucuların sorguları yapılmış, sorgu sırasında başvurucuların müdafileri de hazır bulunmuştur. Mahkemece, HSYK Başmüfettişliğinin 5/5/2015 tarihli (yakalama kararı verilmesine ilişkin) talep yazısının ve Mahkemenin 6/5/2015 tarihli yakalama kararının sorgu öncesinde başvuruculara ve müdafilerine okunduğu görülmektedir. Sorunun bir bölümünün Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS) üzerinden kayıt altına alındığı ve daha bu kayıtların çözümünün zabıt kâtipleri tarafından yapılarak tutanağa bağlandığı anlaşılmıştır. Mahkeme, başvurucuların isnat edilen suçlardan tutuklanmalarına karar vermiştir. Kararda aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

“... Şüpheliler[in] ... atılı suçları işlediklerine yönelik şüpheli beyanları, tanık ifadeleri, Adana CBS'nin [Cumhuriyet Başsavcılığının] 2014/2 ve 2014/54 sayılı dosya içerikleri, HTS kayıtları, nöbet listesi, inceleme tutanakları, görüntü CD lerine ait inceleme tutanakları, Adana ve Hatay Valilikleri cevabi yazıları ve tüm dosya kapsamının kuvvetli suç şüphesini oluşturduğu, atılı suçlardan TCK 312. md. de düzenlenen suçun CMK 100/3 de sayılan tutuklama nedeninin varsayılabilceği katalog suçlardan olması, işin önemi, şüpheliler için öngörülen cezaların alt ve üst sınırları nazara alındığında orantılılık ilkesinin mevcut bulunduğu anlaşılmakla, TCK 312/1 ve 327/1 md.lerinde atılı suçlardan CMK 100 ve devamı maddeleri uyarınca ayrı ayrı TUTUKLANMALARINA”

64. Başvurucular 8/5/2015 tarihli dilekçeleri ile tutuklama kararına itiraz etmişlerdir. İtiraza ilişkin ilk incelemeyi yapan Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 11/5/2015 tarihli ve 2015/339 Değişik İş sayılı kararı ile *“08.05.2015 tarihli ... kararın usul ve yasaya uygun olduğu, tutuklama gerekçelerinde herhangi bir değişiklik olmadığı”* gerekçesiyle kararı yerinde görmüş ve itirazın incelenmesi için dosyanın Mersin 2. Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

65. Mersin 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 14/5/2015 tarihli ve 2015/509 Değişik İş sayılı kararı ile başvurucuların itirazlarının kesin olarak reddine karar verilmiştir. Kararın ilgili bölümü şöyledir:

“6087 Sayılı Kanun’un 17/2-b maddesindeki Kurul Müfettişlerinin yapacakları inceleme ve soruşturmalarda bu kanunda belirtilen yetkilere ilave olarak 5271 Sayılı Kanuna göre işlem yapılabileceğine ve kanunlarda kendilerine ve C.Savcısına soruşturmanın yürütülmesi ile ilgili tanınan tüm yetkileri kullanabileceklerine ilişkin düzenleme,

İsnat edilen suç tarihleri itibarıyla yürürlükte bulunan 3713 Sayılı yasanın mülga 10/b maddesindeki TCK’nın 302, 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316. maddelerinde düzenlenen suçlar hakkında görev sırasında veya görevinden dolayı işlenmiş olsa bile C.Savcılığınca doğrudan soruşturma yapılacağına, 2937 Sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanun’un 26. Maddesinin hükmünün saklı olduğuna ilişkin düzenleme,

2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunun 88. maddesinin 2. fıkrasındaki düzenleme de dikkate alındığında, aynı kanunun 88/1. maddesinde belirtilen yakalama, arama, sorgulama işlemlerine ilişkin kısıtlılığın, münhasıran kolluk kuvvetleri, amirleri ve memurlarınca yapılamayacak işlemlere yönelik olduğu değerlendirilerek,

Dosya kapsamına, şüphelilere isnat edilen TCK'nın 312/1 ve 327/1 maddelerindeki suçların niteliğine, şüphelilerin savunmalarına, bu suçların işlendiğine yönelik tanık beyanlarına, Adana C.Başsavcılığı'na yürütülen soruşturma dosyası içeriklerine, HTS kayıtlarına, isnat edilen suç tarihleri itibarıyla TMK 10. Maddesi gereğince görevli C.Savcılarının nöbet durumlarına ilişkin nöbet listelerine, inceleme ve görgü tespit tutanaklarına, Adana ve Hatay Valiliklerinin yazı cevaplarına göre, şüphelilerin isnat edilen suçları işledikleri yönünde kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin bulunması, isnat edilen suçlardan TCK'nın 312/1. Maddesinde düzenlenen suçun niteliği ve CMK'nın 100/2 maddesi delaletiyle aynı yasanın 100/3-11 maddesi kapsamında kalan suçlardan oluşu, isnat edilen suçlarla ilgili TCK'da öngörülen cezanın alt ve üst sınırları, itiraza konu Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nce verilen 2015/339 D.İş sayılı tutuklama kararının gerekçesine göre, tutuklama kararlarına yönelik yapılan itirazların ayrı ayrı reddi ile şüphelilerin tutukluluk hallerinin devamına ... ”

66. Başvurucular, anılan kararı 4/6/2015 tarihinde öğrendiklerini bildirmişlerdir.

67. Tarsus Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 8/6/2015 tarihinde, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 108. maddesine göre bir başka şüphelinin tutukluluğunun gözden geçirilmesi talebinde bulunulmuştur. Bu sırada başvurucular Aziz Takcı, Özcan Şişman ve Süleyman Bağrıyanık'ın da tutukluluğun gözden geçirilmesi talebiyle Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesine başvurdukları anlaşılmıştır. Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 9/6/2015 günü saat 14.00'te tutukluluğun incelenmesine ilişkin duruşma yapılacağını aynı gün sabah saatlerinde başvurucuların müdafilerine telefonla bildirmiştir. Başvurucuların müdafilerinin duruşmada hazır bulundukları görülmektedir. Başvurucuların müdafileri, duruşma sırasında ceza infaz kurumunda tutuklu bulunan başvurucuların SEGBİS yoluyla beyanlarının alınmasını talep etmişlerdir. Mahkeme “CMK 108/1 maddesi uyarınca tutukluluğun incelenmesi sırasında şüpheli veya müdafinin dinlenmesi suretiyle karar verileceği açıkça yazılı olduğu anlaşılmakla şüpheli müdafii huzurda bulunduğundan şüphelinin bizzat dinlenmesi[nin] zorunlu olmadığı” gerekçesiyle talebin reddine karar vermiştir. Mahkemenin anılan kararı üzerine başvuru müdafileri duruşmadan ayrılmışlardır. Mahkemenin inceleme sonucunda başvurucuların tutukluluk hâlinin devamına karar verdiği görülmektedir.

4. Delillere Erişime İlişkin Süreç

68. Adana Cumhuriyet Başsavcılığı (TMK mülga 10. madde ile görevli bölümü) 4/2/2014 tarihinde, 2014/117 Soruşturma sayılı dosyaya ilişkin olarak “soruşturma konusunun TCK madde 330 kapsamında (siyasi veya askeri casusluk maksadıyla gizli kalması gereken bilgileri açıklama) suçuna ilişkin olduğu ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Kanunu kapsamındaki konulara ilişkin çeşitli ihbarların kim ya da kimler tarafından yapıldığının araştırıldığı, bu yönüyle de dosyaya celbi istenecek bilgi ve belgelerin ve yapılacak araştırmaların gizlilik arz eden bir kısım hususları içerdiği, bu nedenle de CMK madde 153 uyarınca soruşturmanın amacının tehlikeye düşmemesi açısından gizlilik kararı gerektiğinin anlaşıldığı” gerekçesiyle müdafinin soruşturma evrakını incelemesi ve soruşturma dosyasındaki belgelerden suret alması hakkının kısıtlanmasına karar verilmesi talebinde bulunmuştur.

69. Adana 3 No.lu Hâkimliğin (TMK mülga 10. madde ile görevli) 4/2/2014 tarihli ve 2014/19 Değişik İş sayılı kararı ile “yürütülen soruşturmanın içeriği, suçun vasfı ve mahiyeti, dosyada gizliliği gerektiren bilgi ve belgeler bulunması, evrak kapsamı ve iddiaların ortaya konuluş biçimine göre soruşturma aşamasında soruşturmanın amacı tehlikeye düşebileceği” gerekçesiyle talebin kabulü ile “taraf vekillerinin ve müdafilerinin dosya içeriğini inceleme ve belgelerden örnek alma yetkilerinin CMK’nun 153/3 maddesindeki istisnalar saklı kalmak kaydıyla CMK’nun 153/2 maddesi gereğince kısıtlanmasına” karar verilmiştir.

70. Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinin başvuru hakkında verdiği yakalama kararı (bkz. § 62) sonrası, başvuru Süleyman Bağrıyanık, Aziz Takcı ve Özcan Şişman müdafileri 7/5/2015 tarihinde, anılan Mahkemeye başvurarak dosyayı inceleme ve belgelerden örnek alma talebinde bulunmuşlardır. Mahkeme 7/5/2014(5) tarihli ve 2015/339 Değişik İş sayılı kararı ile “Adana TMK 10. madde ile görevli Hâkimlikçe verilen 04/02/2014 tarih ve 2014/19 Değişik İş sayılı sayılı ‘Gizlilik Kararı’ ve Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesine açılan 2014/161, 533 ve 2015/99 esas sayılı dosyalarda ‘devlet sırrı’ niteliğinde olan bazı belgeler ile ilgili ‘Gizlilik Kararları’ verildiği” gerekçesiyle talebin reddine karar vermiştir.

71. Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesince 8/5/2015 tarihinde gerçekleştirilen sorgu sırasında başvuru Aziz Takcı müdafii, SEGBİS kayıtlarının flash bellek ile kendilerine verilmesini talep etmişse de Mahkeme sorgu sonucunda verdiği karar ile bu talebi “Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Daire Başkanlığı’nın 13775721-719.08-124/1769 sayılı 19.03.2015 sayılı yazısı[nda] ‘Ses ve görüntü kayıtları taraflara verilemez’ şeklinde düzenleme [bulunması]” gerekçesiyle reddetmiştir. Mahkeme ayrıca başvuru sırasında dile getirdikleri içeriği “devlet sırrı” niteliğindeki belgelerin incelenmesi taleplerinin de “mahkeme[nin] 2802 sayılı Kanun’un 89. maddesi gereğince son soruşturma makamı olduğu” gerekçesiyle reddine karar vermiştir.

72. Başvuruların SEGBİS kayıtlarının kendilerine verilmemesine yönelik karara ilişkin itirazları, Mersin 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 14/5/2015 tarihli ve 2015/509 Değişik İş sayılı kararı ile reddedilmiştir.

73. Başvuruların müdafileri SEGBİS kayıtlarının Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesi gözetiminde başvuru veya müdafileri huzurunda izlenmesi talebinde bulunmuş, Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 19/6/2015 tarihli ve 2015/339 Değişik İş sayılı kararı ile “Ceza Muhakemesinde Ses ve Görüntü Bilişim Sisteminin Kullanılması Hakkında Yönetmeliğin 8/2 maddesine göre ancak soruşturma yada kovuşturma makamının gözetiminde izlenebileceğinin belirtilmesi ve soruşturmanın halen HSYK’ca yürütülmesi nedeniyle mahkeme[nin] bu konuda tasarrufta bulunma yetkisi[nin] olmadığı” gerekçesiyle talebin reddine karar verilmiştir. Anılan karar ile ayrıca başvuru tahliye talepleri de reddedilmiştir.

74. Başvuruların Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 19/6/2015 tarihli kararına yönelik itirazlarının değerlendirildiği Mersin 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 25/6/2015 tarihli kararında, başvuru SEGBİS kayıtlarını izleme taleplerinin reddi kararına yönelik de itirazlarının bulunduğu ilişkin herhangi bir ibare bulunmamaktadır. Kararda başvuru tutukluluğa ilişkin itirazları değerlendirilmiş ve Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 19/06/2015 tarihli (tutukluluğun devamı) kararına yönelik itiraz reddedilmiştir.

75. Başvuru formları ve eklerinde, SEGBİS kayıtlarının Tarsus 2. Ağır Ceza

Mahkemesi gözetiminde izlenmesi talebinin anılan Mahkemece reddedilmesi üzerine başvurucların, haklarındaki soruşturmayı yürüten HSYK Başmüfettişliğine ya da HSYK Üçüncü Dairesine söz konusu kayıtları izleme yönünde bir talepte bulunduklarına ve bu taleplerinin ilgili mercilerce kabul görmediğine ilişkin herhangi bir iddianın bulunmadığı görülmektedir.

76. Başvuruclar Süleyman Bağrıyanık, Aziz Takcı ve Özcan Şişman müdafileri, 29/6/2015 ve 30/6/2015 tarihli dilekçeleri ile dosyayı inceleme ve dosyaya 8/5/2015 tarihinden sonra konulan belgelerden örnek alma talebinde bulunmuşlardır. Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 30/6/2015 tarihli ve 2015/339 Değişik İş sayılı kararı ile başvuruclar müdafilerinin dosyayı fiziki olarak inceleme talepleri hususunda 7/5/2015 tarihinde karar verildiğinden bu konuda yeni bir karar verilmesine yer olmadığına, dosyaya konulmuş olan belgelerden şüphelilerin ifadesini içeren tutanaklar ve adı geçenlerin bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanakların birer suretlerinin başvuruclar müdafilerine tebliğine karar verilmiştir.

77. SEGBİS çözümleri haricindeki dosya fotokopisinin 8/7/2015 tarihinde başvuruclar Süleyman Bağrıyanık, Aziz Takcı ve Özcan Şişman müdafilerine teslim edildiğine ilişkin düzenlenen 8/7/2015 tarihli tutanak, zabıt kâtibinin yanı sıra adı geçen başvurucların müdafileri tarafından da imzalanmıştır.

78. Başvuruclar Özcan Şişman ve Aziz Takcı'nın başvuru formları ekinde, anılan SEGBİS kaydının çözümlerini Anayasa Mahkemesine sundukları görülmektedir.

5. Başvuruclar Hakkında Ceza Davası Açılması Süreci

79. Tarsus Cumhuriyet Başsavcılığının 3/7/2015 tarihli ve E.2015/2618 sayılı iddianamesi ile başvurucların "Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini cebir şiddet kullanarak ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasını kısmen veya tamamen engellemeye teşebbüs etme, devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme ve devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama" suçlarını işlediklerinden bahisle cezalandırılmaları amacıyla Yargıtay ilgili Ceza Dairesinde haklarında kovuşturma açılıp yargılanmalarının yapılması için son soruşturmanın açılmasına karar verilmesi talebinde bulunulmuştur. İddianame, doğrudan Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesine hitaben düzenlenmiştir.

80. İddianameyle başvuruclara isnat edilen eylemlerin başvuruclar hakkındaki soruşturma raporunda tespit edilen eylemler (bkz. § 55) ile aynı olduğu anlaşılmıştır. İddianamede başvuruclara isnat edilen eylemlerin birlikte değerlendirilmesi sonucunda başvurucların; haklarında devletin gizli kalması gereken bilgilerini siyasal veya askerî casusluk amacıyla temin etme, devletin güvenliğine ilişkin gizli kalması gereken bilgileri casusluk maksadıyla açıklama suçlarını işledikleri iddiasıyla Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesine kamu davası açılan bazı kamu görevlisi sanıklar ile birlikte planlı ve sistematik bir şekilde yürütülen organizasyonun parçası olarak ve örgütlü bir şekilde hareket ettikleri ifade edilmektedir. İddianameye göre başvuruclar; Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Hükümetini gerek yurt içinde gerekse uluslararası platformda zor durumda bırakmak ve itibarsızlaştırmak, El Kaide vb. terör örgütlerine yardım ettiği görüntüsü vererek uluslararası yargı organları nezdinde hukuki ve cezai sorumluluk altına sokmak amacıyla devletin güvenliği veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgiler olan ve MİT tarafından yasal olarak gerçekleştirilen, özünde devlet sırrı niteliğinde olan faaliyetleri ifşa etmişlerdir.

Başvurucuların bu amaçla, yapılan ihbarlar öncesinde de suç unsuru içermediğini bildikleri hâlde MİT tarafından gerçekleştirilen yasal faaliyetlere tahsis edilmiş tırlarda, görevleri dışında usul ve yasaya aykırı olarak arama yapılması, yaptırılması, yapılmasına teşebbüs edilmesi, MİT mensuplarının gözüaltına alınması ve cep telefonlarına el konulması talimatı vermek/verdirmek eylemlerinde bulundukları belirtilmektedir.

81. İddianamede, başvuru hakkında HSYK Başmüfettişliği tarafından düzenlenen 14/5/2015 tarihli inceleme ve soruşturma raporundan alıntı yapılarak başvuru yapanın yaptığı telefon görüşmelerine ilişkin tespitlere yer verilmiştir. Buna göre başvuru yapanın kendi aralarında yaptığı çok sayıda telefon görüşmesinin yanı sıra 1/1/2014 tarihli olaya ilişkin olarak başvuru Özcay Şişman'ın, Adana İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde Jandarma üsteğmen olarak görevli O.Ş. ile (Bu kişinin Hatay bölgesinde meydana gelen olayda herhangi bir yetkisinin bulunmadığı, on beş gün önce eşinin doğum yapması nedeniyle Ankara'dan yeni dönmesine rağmen yılbaşı tatili de olmasına karşın G.B.yi ziyaret etme bahanesiyle olay yerine gittiği ifade edilmektedir.) 31/12/2013 tarihinde saat 14.39 ve 18.53'te olmak üzere iki kez; 1/1/2014 tarihinde saat 00.55, 01.19.21, 01.19.58 ve 01.28'de, (ihbarın yapılmasından hemen önce) 14.19, 14.25, ve 14.29'da, (ihbarın yapılmasından sonra) 16.40, 16.42 ve 16.46'da, (olay esnasında) 20.27, 20.28, 21.54, 22.02, 22.09, 22.25, 22.39, 23.00, 23.09 ve 23.30'da olmak üzere toplam yirmi kez; Hatay İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde Jandarma üsteğmen olarak görevli G.B. ile (Bu kişinin Antakya Köprübaşı'nda Künefeciler Kulübesine giderek kendi ismini T.K. olarak beyan edip 156 Jandarma Harekât Merkezine tırla ilgili ihbarda bulunduğu iddiasıyla hakkında kamu davası açılan Hatay İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde Jandarma astsubay çavuş olarak görevli H.A. ile MİT'e ait tırın durdurulmasına ilişkin ihbarın yapıldığı 15.29.57'den yaklaşık 2 dakika önce 15.28.06'da telefon görüşmesi yaptığı ifade edilmektedir.) 1/1/2014 tarihinde saat 16.53, 17.39, 17.49, 17.50, 18.17, 18.22, 19.24, 20.20 ve 20.40'ta olmak üzere toplam dokuz kez görüştüğü; 19/1/2014 tarihli olaya ilişkin olarak başvuru Aziz Takci'nin Adana İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde Jandarma üsteğmen olarak görevli Ö.K. ile (Bu kişinin tırlara ilişkin ihbarda bulunma organizasyonunu gerçekleştiren ve Ankara İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şubesinde yüzbaşı olarak görev yapan H.G. ile 1/1/2014 tarihinde saat 03.57, 06.01, 06.06, 06.15, 06.33, 06.55, 07.01, 07.02, 07.47, 08.43 ve 10.08'de görüşmeler yaptığı ifade edilmektedir.) 19/1/2014 tarihinde saat 05.57, 06.04, 12.05, 12.18, 12.26, 12.43, 13.16, 13.36, 13.46, 13.57 ve 14.13'te olmak üzere toplam on bir kez görüştüğü tespit edilmiştir.

82. İddianamede başvuru yapanın ve diğer kişilerin telefon görüşmelerine ilişkin olarak yapılan tespitler sonucunda aşağıdaki değerlendirmeye yer verilmiştir:

"... her iki olay birlikte değerlendirildiğinde, olay günü ve öncesinde, TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Savcıları Özcay ŞİŞMAN, Aziz TAKCI ve Başsavcı Vekili Ahmet KARACA ile Jandarma İstihbarat görevlileri G.B., O.Ş., Ö.K. ve ihbarı yapan H.A. arasında çok sayıda telefon görüşmesi yapıldığı, bu görüşmelerin O.Ş., Ö.K. ve G.B. merkezinde gerçekleştirildiği, olaya ilişkin bilgilerin bu şahıslar tarafından sürekli bir şekilde TMK 10. madde ile görevli Cumhuriyet Savcıları Özcay ŞİŞMAN ve Aziz TAKCI'ya aktarıldığı, her iki savcının da bu bilgileri Başsavcı Vekili Ahmet KARACA'ya ilettikleri ..."

83. Tarsus Cumhuriyet Başsavcılığının, başvurucların üzerlerine atılı suçları i lediklerine dair delil olarak şüpheli savunmaları, tanık beyanları, Adana Cumhuriyet Başsavcılığı ile TMK mülga 10. madde ile görevli Cumhuriyet Başsavcı Vekilliliğinin kadro cetvelleri, izin ve rapor durumunu gösterir listeler ve nöbet çizelgeleri, i  bölümü  izelgeleri, Adana Cumhuriyet Başsavcılığının bir kısım soruşturma dosyasının içeriğı, telefon görüşmelerine ilişkin HTS kayıtları ve bu kayıtlara ilişkin bilirkişi tarafından düzenlenen ilsak tabloları ve inceleme tutanakları, PTS kayıtları, Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesine ait bir kısım dava dosyası, 1/1/2014 günü Hatay Kırıkhan'da ve 19/1/2014 günü Adana Ceyhan Sirkeli otoyol gi elerinde durdurulan M T turlarına ilişkin görüntü CD'lerine ait inceleme tutanakları, Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesince verilen telefon dinleme kararları ve eklerine ilişkin inceleme tutanakları, Adana Cumhuriyet Başsavcılığının yazı cevapları, Hatay ve Adana Valilerinin yazılı beyanlarına dayandığı görülmektedir. Anılan delillerin tamamına yakınının HSYK Ba m fetti liğı tarafından yürütülen soruşturma sırasında toplandığı ve bu delillerin içeriğine HSYK Ba m fetti liğinin 14/5/2015 tarihli inceleme ve soruşturma raporunda aynen yer verildiğı anlaşılmıştır.

84. Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesi 3/7/2015 tarihinde iddianamenin kabulüne karar vermiştir. Mahkemenin 15/7/2015 tarihli ve E.2015/172, K.2015/176 sayılı kararı ile başvuruclar hakkında ‐Yargıtayın yetkili ve görevli Ceza Dairesinde yargulamalarının yapılması için son soruşturmanın açılmasına‐ karar verilmiştir. Kararın gerekçesinin ilgili bölümü şöyledir:

‐Soruşturma aşamasında toplanan tüm deliller nazara alındığında son soruşturmanın açılması kararının verilmesini gerektirir yeterli suç   phesinin tüm   pheliler yönünden olu tuğı,   pheliler hakkında isnat edilen fiillerle ilgili olarak Tarsus Cumhuriyet Başsavcılığının 03/07/2015 tarih, 2015/8143 Soruşturma sayılı dosyasına konu iddianamesine ve mahkememizce verilen son soruşturma kararına göre kovuşturma yapılarak delillerin kovuşturma makamı tarafından değerlendirmek üzere tüm   pheliler yönünden son soruşturmanın açılması kararı verilmesine ve 2802 sayılı Kanunun 90.maddesi gereğince soruşturmanın Yargıtay'ın yetkili ve görevli Ceza Dairesinde açılmasına dair aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.‐

85. Ba vuruclar hakkında verilen son soruşturmanın açılması kararı sonrası, Yargıtay 16. Ceza Dairesinin E.2015/1 sayılı dosyası ile ba vurucların yargılanmalarına ba lanmışır.

6. Bireysel Başvuru Süreci

86. Ba vuruclardan Süleyman Bağrıyanık,  zcan  i man ve Aziz Takcı 11/6/2015 tarihinde; Ahmet Karaca ise 18/6/2015 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

87. Ba vuruclar hakkındaki dava, bireysel başvurunun incelendiğı tarih itibarıyla ilk derece mahkemesi sıfatıyla Yargıtay 16. Ceza Dairesinde derdest olup (E.2015/1) ba vurucların tutukluluk hâli devam etmektedir.

7. İlgili S rec 

88. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 6/6/2016 tarihli ve E.2016/24769 sayılı iddianamesi ile ‐FETÖ/PDY‐nin (Fetullahçı Terör  rg t /Paralel Devlet Yapılanması) kurucusu ve liderinin aralarında olduğı yetmiş    örgüt yöneticisi hakkında silahlı terör  rg t  kurma ve yönetme, Türkiye Cumhuriyeti H k metini ortadan kaldırmaya veya görevini yapmasını engellemeye teşebbüs, siyasi ve askerî

casusluk yapma, zimmet, nitelikli dolandırıcılık, resmî belgede sahtecilik, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak kaydedilmesi, kişisel verileri hukuka aykırı olarak başkasına verme, yayma, ele geçirme suçlarını işledikleri iddiasıyla kamu davası açılmıştır. Anılan iddianamede söz konusu MİT'e ait tırların durdurulması ve aranması eylemlerinin FETÖ/PDY mensubu kişilerce bu yapılanmanın amaçları doğrultusunda gerçekleştirildiği ifade edilmiştir (AYM, E.2016/6 (Değişik İşler), K.2016/12, 4/8/2016, § 16).

89. Ülkemizde 15/7/2016 gecesi, Türk Silahlı Kuvvetleri içinde örgütlenmiş olan bir grup tarafından gerçekleştirilen darbe teşebbüsü sonrasında Cumhurbaşkanlığı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu 20/7/2016 tarihinde, ülke genelinde 21/7/2016 Perşembe günü saat 01.00'den itibaren doksan gün süreyle olağanüstü hâl ilan edilmesine karar vermiştir. Cumhurbaşkanlığı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunca 22/7/2016 tarihinde kararlaştırılan 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesinde yargı mensupları ile bu meslekten sayılanlardan "terör örgütlerine veya MGK'ca devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara" üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu değerlendirilenlerin meslekten çıkarılmalarına karar verileceği düzenlenmiştir. Bu kapsamda HSYK Genel Kurulunun 24/8/2016 tarihli ve K.2016/426 sayılı kararı ile "FETÖ/PDY örgütü ile iltisak ve irtibatlarının olduğu sabit görüldüğünden" başvuruçular Süleyman Bağrıyanık, Ahmet Karaca, Özcan Şişman ve Aziz Tacı'nın da aralarında olduğu çok sayıda hâkim ve savcının meslekten çıkarılmasına karar verilmiştir.

B. İlgili Hukuk

90. Anayasa'nın "Yasama dokunulmazlığı" kenar başlıklı 83. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi şöyledir:

"Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz."

91. Anayasa'nın "Meclis soruşturması" kenar başlıklı 100. maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarının ilgili bölümleri şöyledir:

"Başbakan veya bakanlar hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az onda birinin vereceği önerge ile, soruşturma açılması istenebilir. Meclis, bu istemi ... gizli oyla karara bağlar."

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde ... kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclise sunar...

(Değişik: 3/10/2001-4709/31 md.) Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde görüşülür ve gerek görüldüğü takdirde ilgilinin Yüce Divana sevkine karar verilir. Yüce Divana sevk kararı ancak üye tamsayısının salt çoğunluğunun gizli oyuyla alınır."

92. Anayasa'nın "Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu" kenar başlıklı 159. maddesinin dokuzuncu fıkrası şöyledir:

"Hâkim ve savcıların görevlerini; kanun, tüzük, yönetmeliklere ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup

uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairenin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır. Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir.”

93. 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu’nun “Gözetim ve denetim hakkı” kenar başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

“... ağır ceza Cumhuriyet başsavcıları, merkezdeki Cumhuriyet savcıları ile bağlı ilçe Cumhuriyet başsavcıları ve Cumhuriyet savcıları üzerinde, gözetim ve denetim hakkına sahiptir.”

94. 2802 sayılı Kanun’un “Soruşturma” kenar başlıklı 82. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Hâkim ve savcıların görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçları, sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle, haklarında inceleme ve soruşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Adalet Bakanı inceleme ve soruşturmayı, adalet müfettişleri veya hakkında soruşturma yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle yaptırılabilir.”

95. 2802 sayılı Kanun’un “Tutuklama mercii” kenar başlıklı 85. maddesi şöyledir:

“Soruşturma sırasındaki tutuklama istemleri, son soruşturma açılmasına karar vermeye yetkili merci tarafından incelenir ve karara bağlanır.”

96. 2802 sayılı Kanun’un “Yakalama ve sorgu usulü” kenar başlıklı 88. maddesi şöyledir:

“Ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hâlleri dışında suç işlediği ileri sürülen hâkim ve savcılar yakalanamaz, üzerleri ve konutları aranamaz, sorguya çekilemez. Ancak, durum Adalet Bakanlığına derhal bildirilir.

Birinci fıkra hükümlerine aykırı hareket eden kolluk kuvvetleri amir ve memurları hakkında yetkili Cumhuriyet savcılığı tarafından genel hükümlere göre doğrudan doğruya soruşturma ve kovuşturma yapılır.”

97. 2802 sayılı Kanun’un “Kovuşturma kararı ve ilk soruşturma” kenar başlıklı 89. maddesi şöyledir:

“Hâkim ve savcılar hakkında görevden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlar nedeniyle kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde evrak, Adalet Bakanlığınca ilgilinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet savcılığına; Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevli hâkim ve savcılar hakkındaki evrak ise Ankara Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.

Cumhuriyet savcısı beş gün içinde iddianamesini düzenleyerek evrakı, son soruşturmanın açılmasına veya son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına karar verilmek üzere ağır ceza mahkemesine verir.

İddianamenin bir örneği Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince, hakkında kovuşturma yapılarak tebliğ olunur. Bu tebliğ üzerine ilgili, Kanunda yazılı süre içinde delil toplanmasını ister veya kabul edilebilir istekte bulunursa bu husus göz önünde tutulur ve gerekirse soruşturma başkan tarafından derinleştirilir.”

98. 2802 sayılı Kanun’un “Son soruşturma merciileri” kenar başlıklı 90. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Haklarında son soruşturma açılmasına karar verilenlerden; birinci sınıfa ayrılmış olanlarla ağır ceza mahkemeleri heyetine dahil bulunan hâkim ve Cumhuriyet savcılarının, son soruşturmaları Yargıtayın görevli ceza dairesinde görülür.”

99. 2802 sayılı Kanun’un “İlk soruşturmada itiraz usulü” kenar başlıklı 92. maddesi şöyledir:

“89 uncu maddede yazılı mercilerin tutuklamaya ve salıvermeye veya son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına ilişkin kararlarına Cumhuriyet savcısı veya hakkında soruşturma yapılan tarafından genel hükümlere göre itiraz olunabilir. Bu itiraz, ilgilinin yargı çevresi içinde bulunduğu ağır ceza mahkemesi hariç olmak üzere, kararı veren mahkemeye en yakın ağır ceza mahkemesinde incelenir.”

100. 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu’nun “Başkanlık, görev ve yetkiler” kenar başlıklı 6. maddesinin (2) numaralı fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

“Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

...

ç) (Değişik: 15/2/2014-6524/23 md.) İlgili dairenin teklifi üzerine hâkim ve savcılar hakkında denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma yapılması işlemleri ile inceleme ve soruşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin işlemlere olur vermek.

...”

101. 6087 sayılı Kanun’un “Dairelerin görevleri” kenar başlıklı 9. maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarının ilgili bölümü şöyledir:

“...

(2) İkinci Dairenin görevleri şunlardır:

a) Hâkim ve savcılarını;

...

2) Görevlerinden dolayı veya görevleri sırasındaki suç soruşturması ile disiplin soruşturma ve kovuşturması sonucu hakkında karar vermek,

3) Disiplin veya suç soruşturma ve kovuşturması nedeniyle geçici yetkiyle yer değiştirmesine veya görevden uzaklaştırılmasına karar vermek,

...

(3) Üçüncü Dairenin görevleri şunlardır:

...

b) Hâkim ve savcılarının görevlerini; kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarına ilişkin denetleme işlemlerini Teftiş Kuruluna yaptırmak.

...
ç) Hâkim ve savcılarının görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını Kurul müfettişleri veya müfettiş yetkilerini haiz kıdemli hâkim veya savcı eliyle araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri ile inceleme ve soruşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin işlemler için teklifte bulunmak.

... ”

102. 6087 sayılı Kanun’un “Teftiş Kurulunun oluşumu ve görevleri” kenar başlıklı 14. maddesinin (4) numaralı fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

“Teftiş Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Adli ve idarî yargı hâkim ve savcılarının görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetlemek; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırmak ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemlerini yapmak

... ”

103. 6087 sayılı Kanun’un “Kurul müfettişlerinin görev ve yetkileri” kenar başlıklı 17. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Kurul müfettişlerinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Hâkim ve savcılarının görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetlemek.

b) Hâkim ve savcılarının görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma yapmak.

(2) Kurul müfettişleri bu görevlerini yerine getirirken;

a) Yapacakları araştırma, inceleme ve soruşturmalarda, lüzum gördükleri kimseleri yeminle dinleyebilir, gerektiğinde istinabe yoluna başvurabilir, sübut delilleri ile gereken bilgileri kamu kurum, kurul ve kuruluşlarından doğrudan toplayabilir.

b) Yapacakları inceleme ve soruşturmalarda bu Kanunda verilen yetkilere ilave olarak 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre işlem yapabilir; kanunlarda kendilerine ve Cumhuriyet savcısına, soruşturmanın yürütülmesiyle ilgili tanınan tüm yetkileri kullanabilir. 5271 sayılı Kanunda gecikmesinde sakınca bulunan hâllere ilişkin olmak üzere Cumhuriyet savcısına tanınan yetkiler bu hükmün dışındadır.”

104. 6087 sayılı Kanun’un “Üyelerin adli suçlarıyla ilgili soruşturma ve kovuşturma usulü” kenar başlıklı 38. maddesinin (1), (3), (4), (5), (6) ve (9) numaralı fıkralarının ilgili bölümleri şöyledir:

(1) (Değişik: 18/6/2014-6545/100 md.) Kurulun seçimle gelen üyelerinin görevleriyle ilgili suçları ile kişisel suçları hakkındaki soruşturma

ve kovuşturma izni işlemleri Genel Kurul tarafından ... bu Kanun hükümleri uyarınca yapılır.

...

(3) (Değişik: 18/6/2014-6545/100 md.) Başkan suç ihbar veya şikâyetini doğrudan ya da inceleme yaptırdıktan sonra Genel Kurula sunar. Yapılan görüşme sonucunda; soruşturma açılmasına yer olmadığına ya da soruşturma açılmasına karar verilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, üyeler arasından, gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulu seçilir...

(4) Soruşturma kurulu, 5271 sayılı Kanuna göre işlem yapar ve kanunların Cumhuriyet savcısına tanıdığı bütün yetkileri kullanır...

(5) (Değişik: 15/2/2014-6524/38 md.) Soruşturma kurulu, soruşturmayı tamamladıktan sonra kovuşturma açılmasına yer olup olmadığı hakkındaki kanaatini belirten bir rapor hazırlayarak, rapor ve eklerini Genel Kurula sunulmak üzere Başkana verir.

(6) Genel Kurul, dosyayı inceledikten ve varsa eksiklikleri tamamlattıktan sonra, kovuşturma yapılmasına gerek görmediği takdirde evrakın işleminden kaldırılmasına karar verir; aksi hâlde kovuşturma yapılmasına izin verir.

...

(9) Ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hâllerinde soruşturma genel hükümlere göre yürütülür ve durum hemen Kurula bildirilir. Soruşturma sonucunda dosya, düzenlenen fezleke ile birlikte Kurula gönderilir.”

105. 6087 sayılı Kanun’un “Ortak hükümler” kenar başlıklı 39. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“Adalet Bakanlığı Müsteşarının, Kurul üyeliği görevi sebebiyle disiplin suçu oluşturan eylemlerine, Kurul üyeliği göreviyle ilgili suçlarına ve kişisel suçlarına ilişkin soruşturma ve kovuşturmalarda bu Kanun hükümleri uygulanır.”

106. 5237 sayılı Kanun’un “Kanunun hükmü ve amirin emri” kenar başlıklı 24. maddesi şöyledir:

“(1) Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez.

(2) Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.

(3) Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.

(4) Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hallerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur.”

107. 5237 sayılı Kanun’un “Hükûmete karşı suç” kenar başlıklı 312. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetini ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasını kısmen veya tamamen engellemeye teşebbüs eden kimseye ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir.”

108. 5237 sayılı Kanun’un “Silah sağlama” kenar başlıklı 315. maddesi şöyledir:

“Yukarıdaki maddede tanımlanan örgütlerin faaliyetlerinde kullanılmak maksadıyla bunların amaçlarını bilerek, bu örgütlere üretmek, satın almak veya ülkeye sokmak suretiyle silah temin eden, nakleden veya depolayan kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

109. 5237 sayılı Kanun’un “Devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme” kenar başlıklı 327. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından, niteliği itibarıyla, gizli kalması gereken bilgileri temin eden kimseye üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.”

110. 5237 sayılı Kanun’un “Devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama” kenar başlıklı 329. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri açıklayan kimseye beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.”

111. 5271 sayılı Kanun’un “Tanımlar” kenar başlıklı 2. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Şüpheli: Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

...

e) Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi,

...

j) Suçüstü:

1. İşlenmekte olan suç,

2. Henüz işlenmiş olan fiil ile fiilin işlenmesinden hemen sonra kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından takip edilerek yakalanan kişinin işlediği suç,

3. Fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanan kimsenin işlediği suç,

...

İfade eder.”

112. 5271 sayılı Kanun’un “Devlet sırrı niteliğindeki bilgilerle ilgili tanıklık” kenar başlıklı 47. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Bir suç olgusuna ilişkin bilgiler, Devlet sırrı olarak mahkemeye karşı gizli tutulamaz. Açıklanması, Devletin dış ilişkilerine, milli savunmasına ve milli güvenliğine zarar verebilecek; anayasal düzeni ve dış ilişkilerinde tehlike yaratabilecek nitelikteki bilgiler, Devlet sırrı sayılır.

(2) Tanıklık konusu bilgilerin Devlet sırrı niteliğini taşıması halinde; tanık, sadece mahkeme hâkimi veya heyeti tarafından zâbıt kâtibi dahi olmaksızın dinlenir. Hâkim veya mahkeme başkanı, daha sonra, bu tanık açıklamalarından, sadece yüklenen suçu açıklığa kavuşturabilecek nitelikte olan bilgileri tutanağa kaydettirir.”

113. 5271 sayılı Kanun’un “Yakalanan kişinin mahkemeye götürülmesi” kenar başlıklı 94. maddesi şöyledir:

“(1) Hâkim veya mahkeme tarafından verilen yakalama emri üzerine soruşturma veya kovuşturma evresinde yakalanan kişi, en geç yirmi dört saat içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne çıkarılır.

(2) Yakalanan kişi, en geç yirmi dört saat içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne çıkarılamıyorsa, aynı süre içinde yakalandığı yer adliyesinde, mevcut değil ise en yakın adliyede kurulu sesli ve görüntülü iletişim sisteminin kullanılması suretiyle yetkili hâkim veya mahkeme tarafından bu kişinin sorgusu yapılır veya ifadesi alınır.”

114. 5271 sayılı Kanun’un “Tutuklama nedenleri” kenar başlıklı 100. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“(1) Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebilir. İşin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması halinde, tutuklama kararı verilemez.

(2) Aşağıdaki hallerde bir tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) Şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olgular varsa.

b) Şüpheli veya sanığın davranışları;

1. Delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme,

2. Tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma,

Hususlarında kuvvetli şüphe oluşturunca.

(3) Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde, tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

...

11. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315),

...”

115. 5271 sayılı Kanun’un “Tutuklama kararı” kenar başlıklı 101. maddesinin (1), (2) ve (5) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Soruşturma evresinde şüphelinin tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından, kovuşturma evresinde sanığın tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re’sen mahkemece karar verilir. Bu istemlerde mutlaka gerekçe gösterilir ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını belirten hukukî ve fiilî nedenlere yer verilir.

(2) (Değişik: 2/7/2012-6352/97 md.) Tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda;

a) Kuvvetli suç şüphesini,

b) Tutuklama nedenlerinin varlığını,

c) Tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu,

gösteren deliller somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterilir. Kararın içeriği şüpheli veya sanığa sözlü olarak bildirilir, ayrıca bir örneği yazılmak suretiyle kendilerine verilir ve bu husus kararda belirtilir.

...

(5) Bu madde ile 100 üncü madde gereğince verilen kararlara itiraz edilebilir.”

116. 5271 sayılı Kanun’un “Şüpheli veya sanığın salıverilme istemleri” kenar başlıklı 104. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında şüpheli veya sanık salıverilmesini isteyebilir.

(2) Şüpheli veya sanığın tutukluluk hâlinin devamına veya salıverilmesine hâkim veya mahkemece karar verilir. Ret kararına itiraz edilebilir.”

117. 5271 sayılı Kanun’un “Usul” kenar başlıklı 105. maddesi şöyledir:

“103 ve 104 üncü maddeler uyarınca yapılan istem üzerine, merciince Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık veya müdafii görüşü alındıktan sonra, üç gün içinde istemin kabulüne, reddine veya adli kontrol uygulanmasına karar verilir. (Ek cümle: 11/4/2013-6459/15 md.) Duruşma dışında bu karar verilirken Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık veya müdafii görüşü alınmaz. Bu kararlara itiraz edilebilir.”

118. 5271 sayılı Kanun’un “Tutukluluğun incelenmesi” kenar başlıklı 108. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Soruşturma evresinde şüphelinin tutukevinde bulunduğu süre içinde ve en geç otuzar günlük süreler itibarıyla tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından 100 üncü madde hükümleri göz önünde bulundurularak, şüpheli veya müdafii dinlenilmek suretiyle karar verilir.

(2) Tutukluluk durumunun incelenmesi, yukarıdaki fıkra da öngörülen süre içinde şüpheli tarafından da istenebilir.”

119. 5271 sayılı Kanun’un “Şüpheli veya sanıkla ilgili arama” kenar başlıklı 116. maddesi şöyledir:

“Yakalanabileceği veya suç delillerinin elde edilebileceği hususunda makul şüphe varsa; şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerler aranabilir.”

120. 5271 sayılı Kanun’un “Diğer kişilerle ilgili arama” kenar başlıklı 117. maddesi şöyledir:

“(1) Şüphelinin veya sanığın yakalanabilmesi veya suç delillerinin elde edilebilmesi amacıyla, diğer bir kişinin de üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerler aranabilir.

(2) Bu hâllerde aramanın yapılması, aranılan kişinin veya suçun delillerinin belirtilen yerlerde bulunduğu kabul edilebilmesine olanak sağlayan olayların varlığına bağlıdır.

(3) Bu sınırlama, şüphelinin veya sanığın bulunduğu yerler ile, izlendiği sırada girdiği yerler hakkında geçerli değildir.”

121. 5271 sayılı Kanun’un “Arama kararı” kenar başlıklı 119. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı hallerde ise kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri arama yapabilirler. Ancak, konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda arama, hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile yapılabilir. Kolluk amirinin yazılı emri ile yapılan arama sonuçları Cumhuriyet Başsavcılığına derhal bildirilir.

(2) Arama karar veya emrinde;

a) Aramanın nedenini oluşturan fiil,

b) Aranılacak kişi, aramanın yapılacağı konut veya diğer yerin adresi ya da eşya,

c) Karar veya emrin geçerli olacağı zaman süresi,

Açıkça gösterilir.”

122. 5271 sayılı Kanun’un “İçeriği Devlet sırrı niteliğindeki belgelerin mahkemece incelenmesi” kenar başlıklı 125. maddesi şöyledir:

“(1) Bir suç olgusuna ilişkin bilgileri içeren belgeler, Devlet sırrı olarak mahkemeye karşı gizli tutulamaz.

(2) Devlet sırrı niteliğindeki bilgileri içeren belgeler, ancak mahkeme hâkimi veya heyeti tarafından incelenebilir. Bu belgelerde yer alan ve sadece yüklenen suçu açıklığa kavuşturabilecek nitelikte olan bilgiler, hâkim veya mahkeme başkanı tarafından tutanağa kaydedirilir.

(3) Bu madde hükmü, hapis cezasının alt sınırı beş yıl veya daha fazla olan suçlarla ilgili olarak uygulanır.”

123. 5271 sayılı Kanun’un “İfade ve sorgunun tarzı” kenar başlıklı 147. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendi şöyledir:

“İfade ve sorgu işlemlerinin kaydında, teknik imkânlardan yararlanılır.”

124. 5271 sayılı Kanun’un “Müdafin dosyayı inceleme yetkisi” kenar başlıklı 153. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkraları şöyledir:

“(2) Müdafin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisi, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim kararıyla kısıtlanabilir. Bu karar ancak aşağıda sayılan suçlara ilişkin yürütülen soruşturmalarda verilebilir:

a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

...

7. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316),

8. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 326, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337).

(3) Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında, ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.”

(4) Müdafî, iddianamenin mahkeme tarafından kabul edildiği tarihten itibaren dosya içeriğini ve muhafaza altına alınmış delilleri inceleyebilir; bütün tutanak ve belgelerin örneklerini harçsız olarak alabilir.”

125. 5271 sayılı Kanun’un “Soruşturmanın gizliliği” kenar başlıklı 157. maddesi şöyledir:

“Kanunun başka hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizlidir.”

126. 5271 sayılı Kanun’un “İhbar ve şikâyet” kenar başlıklı 158. maddesinin (1) ve (5) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Suça ilişkin ihbar veya şikâyet, Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluk makamlarına yapılabilir.

(5) İhbar veya şikâyet yazılı veya tutanağa geçirilmek üzere sözlü olarak yapılabilir.”

127. 5271 sayılı Kanun’un “Bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet savcısının görevi” kenar başlıklı 160. maddesi şöyledir:

“(1) Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar.

(2) Cumhuriyet savcısı, maddî gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür.”

128. 5271 sayılı Kanun’un “Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri” kenar başlıklı 161. maddesinin (1), (2), (3), (4) ve (8) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Cumhuriyet savcısı, doğrudan doğruya veya emrindeki adli kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabilir; yukarıdaki maddede yazılı sonuçlara varmak için bütün kamu görevlilerinden her türlü bilgiyi isteyebilir. Cumhuriyet savcısı, adli görevi gereğince nezdinde görev yaptığı mahkemenin yargı çevresi dışında bir işlem yapmak ihtiyacı ortaya çıkınca, bu hususta o yer Cumhuriyet savcısından söz konusu işlemi yapmasını ister.

(2) Adli kolluk görevlileri, elkoydukları olayları, yakalanan kişiler ile uygulanan tedbirleri emrinde çalıştıkları Cumhuriyet savcısına derhâl bildirmek ve bu Cumhuriyet savcısının adliyeyle ilişkin bütün emirlerini gecikmeksizin yerine getirmekle yükümlüdür.

(3) Cumhuriyet savcısı, adli kolluk görevlilerine emirleri yazılı; acele hâllerde, sözlü olarak verir. (Ek cümle: 25/5/2005 - 5353/24 md.) Sözlü emir, en kısa sürede yazılı olarak da bildirilir.

(4) Diğer kamu görevlileri de, yürütülmekte olan soruşturma kapsamında ihtiyaç duyulan bilgi ve belgeleri, talep eden Cumhuriyet savcısına vakit geçirmeksizin temin etmekle yükümlüdür.

...

(8) (Ek:21/2/2014-6526/15 md.) Türk Ceza Kanununun 302, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 316 ncı maddelerinde düzenlenen suçlar hakkında, görev sırasında veya görevinden dolayı işlenmiş olsa bile Cumhuriyet savcılarınca doğrudan soruşturma yapılır. 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 26 ncı maddesi hükmü saklıdır.”

129. 5271 sayılı Kanun’un “Adli kolluk ve görevi” kenar başlıklı 164. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Adli kolluk; 4.6.1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 8, 9 ve 12 nci maddeleri, 10.3.1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 7 nci maddesi, 2.7.1993 tarihli ve 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesi ve 9.7.1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 4 üncü maddesinde belirtilen soruşturma işlemleri yapan güvenlik görevlilerini ifade eder.

(2) Soruşturma işlemleri, Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda öncelikle adli kolluğa yaptırılır. Adli kolluk görevlileri, Cumhuriyet savcısının adli görevlere ilişkin emirlerini yerine getirir.”

130. 5271 sayılı Kanun’un “Diğer kolluk birimlerinin adli kolluk görevi” kenar başlıklı 165. maddesi şöyledir:

“Gerektiğinde veya Cumhuriyet savcısının talebi halinde, diğer kolluk birimleri de adli kolluk görevini yerine getirmekle yükümlüdür. Bu durumda, kolluk görevlileri hakkında, adli görevleri dolayısıyla bu Kanun hükümleri uygulanır.”

131. 5271 sayılı Kanun’un “Adli kolluğun olay yerinde aldığı tedbirlere uyulmaması hâlinde yetkisi” kenar başlıklı 168. maddesi şöyledir:

“Olay yerinde görevine ait işlemlere başlayan adli kolluk görevlisi, bunların yapılmasına engel olan veya yetkisi içinde aldığı tedbirlere aykırı davranan kişileri, işlemler sonuçlanıncaya kadar ve gerektiğinde zor kullanarak bundan men eder.”

132. 5271 sayılı Kanun’un “İtiraz olunabilecek kararlar” kenar başlıklı 267. maddesi şöyledir:

“Hâkim kararları ile kanunun gösterdiği hâllerde, mahkeme kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir.”

133. 5271 sayılı Kanun’un “İtiraz usulü ve inceleme mercileri” kenar başlıklı 268. maddesinin (3) numaralı fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

“İtirazı incelemeye yetkili merciler aşağıda gösterilmiştir:

...

c) Asliye ceza mahkemesi hâkimi tarafından verilen kararlara yapılacak itirazların incelenmesi, yargı çevresinde bulundukları ağır ceza mahkemesine ve bu mahkeme ile başkanı tarafından verilen kararlar hakkındaki itirazların incelenmesi, o yerde ağır ceza mahkemesinin birden çok dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye; son numaralı

daire için birinci daireye; o yerde ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa, en yakın ağır ceza mahkemesine aittir

...

134. 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un "Ceza mahkemelerinin kuruluşu" kenar başlıklı 9. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

"İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde ceza mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. (Ek cümleler: 2/12/2014-6572/39 md.) Özel kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak daireler arasındaki iş dağılımı, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar, Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmakla yükümlüdür. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca iş dağılımının yapıldığı tarih itibarıyla görülmekte olan davalarda daireler, iş bölümü gerekçesiyle dosyaları diğer bir daireye gönderemez."

135. 5235 sayılı Kanun'un "Cumhuriyet başsavcısının görevleri" kenar başlıklı 18. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Cumhuriyet başsavcısının görevleri şunlardır:

...

2. Başsavcılığın verimli, uyumlu ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlamak, iş bölümünü yapmak,

3. Gerektiğinde adli göreve ilişkin işlemleri yapmak, duruşmalara katılmak ve kanun yollarına başvurmak,

...

Ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet başsavcısının; ağır ceza mahkemesinin yargı çevresinde görevli Cumhuriyet başsavcıları, Cumhuriyet başsavcivekilleri, Cumhuriyet savcıları ile bağlı birimler üzerinde gözetim ve denetim yetkisi vardır."

136. 5235 sayılı Kanun'un "Cumhuriyet başsavcivekilinin görevleri" kenar başlıklı 19. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Cumhuriyet başsavcivekilinin görevleri şunlardır:

1. Cumhuriyet başsavcısının verdiği görevleri yerine getirmek,

2. Cumhuriyet savcılarının adli ve idarî görevlerine ilişkin işlemlerini inceleyip Cumhuriyet başsavcısına bilgi vermek,

3. Gerektiğinde adli göreve ilişkin işlemleri yapmak, duruşmalara katılmak ve kanun yollarına başvurmak,

...

137. 5235 sayılı Kanun'un "Cumhuriyet savcısının görevleri" kenar başlıklı 20. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Cumhuriyet savcısının görevleri şunlardır:

1. Adli göreve ilişkin işlemleri yapmak, duruşmalara katılmak ve kanun yollarına başvurmak,

2. Cumhuriyet başsavcısı tarafından verilen adli ve idari görevleri yerine getirmek,

...

138. 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un "Olayın yetkili mercie iletilmesi, işleme konulmayacak ihbar ve şikâyetler" kenar başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Cumhuriyet başsavcıları, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve hakkında ihbar veya şikâyetle bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler."

139. 2937 sayılı Kanun'un "Tanımlar" kenar başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda geçen deyimlerden;

a) MİT: İstihbarat Teşkilatının kısaltılmış adını,

b) MİT mensubu: Bu Kanun veya bu Kanuna göre çıkarılmış yönetmelikler de yazılı görevleri yerine getirmekle

görevlendirilmiş MİT personeli ile diğer görevlileri,

c) MİT personeli;

1. MİT'in kadrosuna dahil memurları,

2. Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında olup MİT'de görevlendirilenleri,

3. MİT'de çalıştırılan sözleşmeli personeli,

İfade eder."

140. 2937 sayılı Kanun'un "Milli İstihbarat Teşkilatının görevleri" kenar başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Milli İstihbarat Teşkilatının görevleri şunlardır;

a) Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milleti ile bütünlüğüne, varlığına, bağımsızlığına, güvenliğine, Anayasal düzenine ve milli gücünü meydana getiren bütün unsurlarına karşı içten ve dıştan yöneltilen mevcut ve muhtemel faaliyetler hakkında milli güvenlik istihbaratını Devlet çapında oluşturmak ve bu istihbaratı Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri ile gerekli kuruluşlara ulaştırmak.

b) Devletin milli güvenlik siyasetiyle ilgili planların hazırlanması ve yürütülmesinde; Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri ile ilgili bakanlıkların istihbarat istek ve ihtiyaçlarını karşılamak.

c) Kamu kurum ve kuruluşlarının istihbarat faaliyetlerinin yönlendirilmesi için Milli Güvenlik Kurulu ve Başbakana tekliflerde bulunmak.

d) Kamu kurum ve kuruluşlarının istihbarat ve istihbarata karşı koyma faaliyetlerine teknik konularda müşavirlik yapmak ve koordinasyonun sağlanmasında yardımcı olmak.

e) Genelkurmay Başkanlığınca Silahlı Kuvvetler için lüzum görülecek haber ve istihbaratı, yapılacak protokole göre Genelkurmay Başkanlığına ulaştırmak.

f) Milli Güvenlik Kurulunda belirlenecek diğer görevleri yapmak.

g) İstihbarata karşı koymak.

h) (Ek: 17/4/2014-6532/1 md.) Dış güvenlik, terörle mücadele ve millî güvenliğe ilişkin konularda Bakanlar Kurulunca verilen görevleri yerine getirmek.

i) (Ek: 17/4/2014-6532/1 md.) Dış istihbarat, millî savunma, terörle mücadele ve uluslararası suçlar ile siber güvenlik konularında her türlü teknik istihbarat ve insan istihbaratı usul, araç ve sistemlerini kullanmak suretiyle bilgi, belge, haber ve veri toplamak, kaydetmek, analiz etmek ve üretilen istihbaratı gerekli kuruluşlara ulaştırmak.

j) (Ek: 17/4/2014-6532/1 md.) İstihbarat kapasitesini, niteliğini ve etkinliğini artırmak amacıyla çağdaş istihbarat usul ve yöntemlerini araştırmak, teknolojik gelişmeleri takip etmek ve uygun görülenleri temin etmek.

(Değişik birinci cümle: 17/4/2014-6532/1 md.) Millî İstihbarat Teşkilatına bu görevler dışında görev verilemez...”

141. 2937 sayılı Kanun’un “Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yükümlölükleri” kenar başlıklı 5. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

“MİT mensuplarına hizmetlerinin yerine getirilmesi sırasında bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları gereken her türlü yardım ve kolaylığı göstermekle yükümlüdürler.”

142. 2937 sayılı Kanun’un “Soruşturma izni” kenar başlıklı 26. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

“MİT mensuplarının veya belirli bir görevi ifa etmek üzere kamu görevlileri arasından Başbakan tarafından görevlendirilenlerin; görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden doğan veya görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı ya da 5271 sayılı Kanunun 250 nci maddesinin birinci fıkrasına göre kurulan ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçları işledikleri iddiasıyla haklarında soruşturma yapılması Başbakanın iznine bağlıdır.

(Ek fıkra: 17/4/2014-6532/6 md.) Cumhuriyet savcılar, MİT görev ve faaliyetleri ile mensuplarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde MİT Müsteşarlığına bildirirler. MİT Müsteşarlığının, konunun görev ve faaliyetlerine ilişkin olduğunu belirtmesi veya belgelendirmesi hâlinde adli yönden başkaca bir işlem yapılmaz ve herhangi bir koruma tedbiri uygulanmaz. Ancak birinci fıkra hükümlerine göre işlem yapılabilir.”

1437. 2937 sayılı Kanun'un "Cezai hükümler" kenar başlıklı (17/4/2014 tarihli ve 6532 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yapılan değişiklikten önceki hâli ile) 27. maddesi şöyledir:

"Millî İstihbarat Teşkilatının görev ve faaliyetlerine teallük eden evrak veya malumatı istihsal eden kişi, fiil daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa iki seneden sekiz seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada yazılı suçun icrası, resmi sıfat ve memuriyeti sona ermiş olsa dahi görevi gereği bu evrak veya malumatı elinde bulunduran veya malumata malik olan kimsenin taksiri neticesi mümkün kılınmış veya sadece kolaylaştırılmış olursa malumatı elinde bulunduran hakkında bir seneden beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

Bu evrak ve vesikaların münderecatı ile malumatı ifşa eden kimse, fiil daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa, beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis ile cezalandırılır. Eğer fiil suçlunun taksiri neticesi vukubulmuş ise, altı aydan iki seneye kadar hapis cezası verilir.

İfşa suçunun yayın vasıtaları ile işlenmesi halinde verilecek ceza 1/2 nispetinde artırılır."

144. 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun (TMK) "Terör tanımı" kenar başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir."

145. 3713 sayılı Kanun'un "Terör amacı ile işlenen suçlar" kenar başlıklı 4. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Aşağıdaki suçlar 1 inci maddede belirtilen amaçlar doğrultusunda suç işlemek üzere kurulmuş bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlendiği takdirde, terör suçu sayılır:

...

b) 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan suçlar.

..."

146. 3713 sayılı Kanunu'nun "Görev ve yargı çevresinin belirlenmesi, soruşturma ve kovuşturma usulü" kenar başlıklı mülga 10. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Bu Kanun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar; Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yargı çevresi birden çok ili kapsayabilecek şekilde belirlenecek illerde görevlendirilecek ağır ceza mahkemelerinde görülür ...

...

Bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak;

a) Soruşturma, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu suçların soruşturma ve kovuşturmasında görevlendirilen Cumhuriyet savcılarınca bizzat yapılır. Bu Cumhuriyet savcıları, Cumhuriyet başsavcılığınca başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemez.

b) Türk Ceza Kanununun 302, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 316 ncı maddelerinde düzenlenen suçlar hakkında, görev sırasında veya görevinden dolayı işlenmiş olsa bile Cumhuriyet savcılarınca doğrudan soruşturma yapılır. 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 26 ncı maddesi hükmü saklıdır.

c) Yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli kararları almak, bu kararlara karşı yapılan itirazları incelemek ve sadece bu işlere bakmak üzere yeteri kadar hâkim görevlendirilir

...

147. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin "Olur ve kapsamı" kenar başlıklı 37. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

"(1) Hâkim ve savcıların görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında işledikleri suçları ile sıfat ve görevleri icaplarına uymayan hâl ve eylemleri nedeniyle haklarında araştırma ve gerektiğinde inceleme ve soruşturma yapılması, Üçüncü Dairenin teklifi üzerine Kurul Başkanının olurlarına bağlıdır.

(2) Müfettişlerin denetim sırasında, denetlenen yerdeki (burada görev yapıp ayrılanlar da dahil olmak üzere) tüm hâkim ve savcılar hakkında; araştırma, inceleme veya soruşturma sırasında ise olur yazısında bulunan kişi veya konularla ilgili olarak; re'sen tespit ettikleri ya da ihbar veya şikâyet almak suretiyle öğrendikleri ve gecikmesinde sakınca bulunan hususlarda araştırma, inceleme ve soruşturma yapılması için önceden olur alınması gerekmez. Ancak soruşturmaya geçildiğinde durum inandırıcı nedenler açık şekilde belirtilip, bu kanaati oluşturan bilgi ve belgelerden lüzumlu görülenler de eklenerek, Başkanlık aracılığıyla Kurul Başkanına sunulmak için Üçüncü Daireye iletilmek üzere Genel Sekreterliğe bildirilir. Soruşturmanın devam etmemesi yönünde bir karar verilmedikçe işlemlere devam edilir."

148. Ceza Muhakemesinde Ses ve Görüntü Bilişim Sisteminin Kullanılması Hakkında Yönetmelik'in "Yazılı tutanağa dönüştürme" kenar başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"(1) SEGBİS ile elde edilen kayıtlar, ilgili mevzuatta öngörülen usule göre UYAP Bilişim Sisteminde yazılı tutanağa dönüştürülüp, elektronik imza ile imzalanır. Yazılı tutanağa dönüştürme işlemleri için yazılım veya donanım araçları kullanılabilir.

(2) Bu kayıtların tutanağa dönüştürülmesi işlemi; soruşturma aşamasında soruşturmayı yürüten Cumhuriyet başsavcılığı veya hâkim tarafından, kovuşturma aşamasında ise esas mahkemesince yapılır."

149. Anılan Yönetmelik'in "Kayıtların taraflara verilmesi ve izlenmesi"

kenar başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"(1) Ses ve görüntü kayıtları taraflara verilmez ancak yazılı tutanağa dönüştürülen kayıtlar kanunlarda öngörülen şartlara uygun olarak verilebilir.

(2) Talep veya itiraz halinde ses ve görüntü kayıtları, kanunlarda öngörülen şartlara uygun olarak soruşturma ve kovuşturma makamı gözetiminde ilgisine izletilebilir."

150. HSYK Birinci Dairesinin 12/2/2015 tarihli ve 224 sayılı kararının ilgili bölümü şöyledir:

"Anayasamızın 37 nci maddesinde düzenlenen ve teminat altına alınan "Kanuni hâkim güvencesi" ilkesine uygun olarak, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda düzenlenen usûl ve esaslarla yargılama yapan ihtisas mahkemelerinin oluşturulduğu; bu mahkemelerin görev ve yetkilerinin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda belirtilen kurallara tâbi olacağı, özel yetkili yeni mahkemelerin kurulmasının söz konusu olmadığı, aksine ceza mahkemelerinde ihtisaslaşmanın sağlanmasının amaçlandığı, bu bağlamda; ihtisaslaşma ile mahkemelerin kanunla belirlenmiş görevlerinin değiştirilmesi söz konusu olmadan mahkemeler arasında sadece "iş bölümü" esasının getirildiği, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun mülga 250 ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun mülga 10 uncu maddesiyle görevlendirilen, bilahare (02/07/2012 tarihli ve 6352 ile 21/02/2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanun'larla) kaldırılan ağır ceza mahkemelerinde olduğu gibi birden fazla mahallin tek bir mahallin yargı alanına bağlanmasının söz konusu olmadığı, bir başka ifadeyle yargı çevresiyle ilgili bir değişikliğin yapılmadığı, keza usûl hükümleri bakımından da özel bir düzenlemenin getirilmediği, genel hükümlerin uygulanmasına devam edileceği,

...

Bu çerçevede, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar (318, 319, 323, 324, 325 ve 332 nci maddeler hariç), örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imâl ve ticareti suçu ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun kapsamına giren suçlar bakımından ihtisaslaşmanın getirildiği, böylelikle anılan suçlarla mücadelede önemli bir adım atıldığı ve hâkimlerin belli alanlarda uzmanlaşmasının sağlanarak yargılamanın daha hızlı bir biçimde bitirilmesinin söz konusu olabileceği,

...

Bu itibarla,

A-) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar (318, 319, 323, 324, 325 ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılacak davalara;

a-) İki veya daha fazla ağır ceza mahkemesi olan yerlerde 2 nci ağır ceza mahkemesinin,

...

Bakmasına ..."

151. Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının 19/3/2015 tarihli ve “SEGBİS Cihazlarının Etkin Kullanılması” konulu Genelge’sinin ilgili bölümü şöyledir:

“UYAP kapsamında geliştirilen Ses ve Görüntü İtilişim Sistemi (SEGBİS) ile soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı, kovuşturma aşamasında ise hâkim veya mahkemece dinlenilmesine gerek görülen kişilerin (sanık, tanık, mağdur, bilirkişi vb.) sesli ve görüntülü iletişim teknikleri kullanılarak ifadelerinin alınması, bu ifadelerin kaydedilmesi ile duruşmaların tümüyle kayda alınması için gerekli teknik altyapının kurulması amaçlanmıştır.

SEGBİS ile etkin soruşturma ve adil yargılama, makul sürede hâkim önüne çıkarılma ve makul sürede yargılama ilkelerinin etkin bir şekilde uygulanması; kişi hürriyeti ve güvenliğine ilişkin kurallara uyan bir ceza yargılaması ile maddi gerçeğin hızlı bir şekilde ortaya çıkarılmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

...

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 52, 58, 94, 147/1-h, 180, 196vc 219 uncu maddelerinde öngörülen ifade alma, sorgu ve duruşma işlemlerinde teknik imkânlardan yararlanma, sesli ve görüntülü iletişim tekniğini kullanma ve teknik araçlarla kayda almaya dair düzenlemelerin etkin bir şekilde uygulanması; ifadesi ya da savunması alınacak kişilerin bizzat mahkemesince dinlenilmesi ya da sorgulanması, bunun sonucu olarak dosyaya, kişiye ve olaya göre daha sağlıklı ifade alınması yanında mahkemece duruşmaların daha etkin yönetimi ve mahkemenin, duruşma sırasında gerçekleşen olaylara ve tarafların beyanlarına daha iyi vukûfiyeti ayrıca yol tutuklaması uygulamasından kaynaklanan mağduriyetlerin ortadan kaldırılması hedeflenmiştir.

...

SEGBİS’in çalışma şekli; UYAP’ın içinde, katip yönetiminde, konuşan kişiye odaklanan kamera görüntüleri LCD ekranlar aracılığıyla taraflara yansıtılır. LCD ekranlara yansıtılan görüntüler duruşma salonunda bulunan bilgisayara kaydedilir.

...

SEGBİS kayıtlarına UYAP’taki yetki kurallarına göre erişilebilmektedir...

Duruşmada yapılan işlemlerin teknik araçlarla kayda alınması halinde, bu kayıtlar vakit geçirilmeksizin yazılı tutanağa dönüştürülerek mahkeme başkanı veya hâkim ile zabıt katibi tarafından imzalanır...

Ses ve görüntü kayıtları taraflara verilmez ancak yazılı tutanağa dönüştürülen kayıtlar mevzuatta öngörülen şartlara uygun olarak verilebilir. Talep veya itiraz halinde ses ve görüntü kayıtları, kanunlarda öngörülen şartlara uygun olarak soruşturma ve kovuşturma makamı gözetiminde ilgili kişiye izletilebilir.

...”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

152. Mahkemenin 16/11/2016 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

153. Başvurucular;

i. Yürüttükleri yargısal bir faaliyet nedeniyle tutuklandıklarını ve bu nedenle tutuklamanın keyfi olduğunu, somut olayda kanunların tanımladığı anlamda bir suçun bulunmadığını, isnat edilen ve tutuklama kararı verilen suçlar yönünden makul veya kuvvetli suç şüphesinin mevcut olmadığını, tutuklama kararının kuvvetli suç şüphesi ve tutuklama nedenlerinin bulunduğu dair ilgili ve yeterli gerekçeden yoksun olduğunu ve kararda adli kontrolün yetersiz kalma nedenlerinin somut bulgulara dayalı olarak açıklanmadığını, tutuklama nedeni olarak isnat edilen suçun katalog suçlardan olmasına dayanıldığını, bizzat Adliyeye gelerek teslim olmaları dolayısıyla olayda kaçma veya delilleri etkileme ihtimalinin bulunmadığını, birinci sınıf hâkim (savcı) olmalarına ve olayda suçüstü hâli koşullarının bulunmamasına rağmen 2802 sayılı Kanun'un 88. maddesine aykırı şekilde haklarında yakalama kararı çıkarıldığını ve sorgulanıp tutuklanmalarına karar verildiğini, tutuklama koşulları oluşmaksızın verilen tutuklama kararı dolayısıyla bir gün bile tutuklu kalınsa tutukluluğun makul süreyi aştığının kabul edilmesi gerektiğini, HSYK tarafından belirli suçlara ilişkin davalara bakma hususunda görevlendirilen ihtisas mahkemelerinin bu yetki ve görevlerinin soruşturma aşamasını kapsamadığını, bu nedenle "doğal hâkim" ilkesinin bir gereği olarak birinci sınıf hâkim ve savcılar hakkında görevleri nedeniyle işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin tutuklama isteminin 2802 sayılı Kanun'un 85. ve devamı maddeleri gereğince nöbetçi ağır ceza mahkemesince karara bağlanması gerekirken haklarındaki yakalama ve tutuklama kararlarının nöbetçi Tarsus 1. Ağır Ceza Mahkemesi yerine Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verildiğini, Mahkemece talebe ekli yirmi üç klasörden oluşan belgeler incelenmeksizin haklarında bir gün içinde yakalama kararı verilmesi ile henüz sorgu süreci devam ederken Adliye infaz savcısının ve kelepçeleriyle birlikte çok sayıda polis görevlisinin gelmesinin sorgu öncesinde tutuklama kanaatinin ortaya konulduğuna ve bunun bir takım kişilere açıklandığına işaret ettiğini, bu durumun tutuklama kararı veren Mahkemenin tarafsız olmadığını gösterdiğini, HSYK'nın seçim süreci ve mevcut yapısı ile bazı HSYK üyelerinin açıklamaları ve kişisel konumları dikkate alındığında yargı organlarının bir bütün olarak yargısal karar alırken artık bağımsızlığını yitirdiklerinin kabul edilmesi gerektiğini, sorgu sırasında alınan ifadelere ilişkin SEGBİS yoluyla yapılan kayıtların imajlarının kendilerine verilmemesi, gizlilik (kısıtlama) kararı nedeniyle suçlamalara ilişkin delillere erişememeleri, 9/6/2015 tarihli tutukluluk incelemesinin SEGBİS yoluyla beyanları alınmadan yapılması ve saat 14.00'te yapılan bu incelemenin müdafilerine aynı gün sabah saatlerinde haber verilmesi nedeniyle savunma haklarının kısıtlandığını belirterek Anayasa'nın 19. ve 36. maddelerinin,

ii. Suçlamaya konu kanun maddelerinin açık, net, öngörülebilir ve belirgin olmadığını, Türk yargı organlarının bu maddeleri geniş yorumlayıp her türlü eylemi bu suçların kapsamına soktuklarını, bu kapsamda savcılık görevlerini yerine getirmekten ibaret eylemlerinin de kanun hükümlerinin keyfi yorumlanması sonucu suçlamaya konu edildiğini, olayda yürütülen faaliyetin Hükümetin görev ve yetkisi kapsamında bulunmaması nedeniyle isnat edilen suçun unsurları itibarıyla gerçekleşmediğini, böylece "*Kanunsuz suç ve ceza olmaz.*" ilkesine riayet edilmediğini,

haklarında yürütülen adli ve idari işlemler sürecinde Cumhurbaşkanı, Başbakan, Hükümet üyeleri, siyasetçiler, bazı yargı mensupları ve bir kısım medya organının açıklama ve yorumları ile suçlu ve terörist olarak ilan edildiklerini, bu suretle masumiyet karinesinin ihlal edildiğini belirterek Anayasa'nın 38. maddesinin,

iii. Görevleri gereği verdikleri kararlarda ve resmî metinlerde açıkladıkları görüşleri nedeniyle ve hâkimlik teminatına bağlı şekilde yaptıkları yargısal görevlerinden dolayı soruşturulduklarını ve tutuklandıklarını belirterek Anayasa'nın 26. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmüşler, tedbir kararı verilmesi istemi ile birlikte hak ihlalinin tespiti ve tazminat talebinde bulunmuşlardır.

B. Değerlendirme

154. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Bu itibarla başvuru;

i. Haklarında yürütülen adli ve idari işlemler sürecinde Cumhurbaşkanı, Başbakan, Hükümet üyeleri, siyasetçiler, bazı yargı mensupları ve bir kısım medya organının açıklama ve yorumları kapsamında suçlu ve terörist olarak ilan edildikleri ve masumiyet karinesinin ihlal edildiği şikâyetlerinin Anayasa'nın 38. maddesi,

ii. Yürüttükleri yargısal bir faaliyet nedeniyle tutuklandıkları, savcılık görevlerini yerine getirmekten ibaret eylemlerinin kanun hükümlerinin keyfi yorumlanması sonucu suçlamaya konu edildiği, isnat edilen suçun unsurlarının oluşmadığı, görevleri gereği verdikleri kararlarda ve resmî metinlerde açıkladıkları görüşleri nedeniyle tutuklandıkları, somut olayda kanunların tanımladığı anlamda bir suçun bulunmadığı, tutuklama kararı verilen suçlar yönünden makul veya kuvvetli suç şüphesinin olmadığı, bizzat Adliye'ye gelerek teslim olmaları dolayısıyla olayda kaçma veya delilleri etkileme ihtimalinin bulunmadığı, tutuklama kararının kuvvetli suç şüphesi ve tutuklama nedenleri yönünden ilgili ve yeterli gerekçeden yoksun olduğu ve kararda adli kontrolün yetersiz kalma nedenlerinin açıklanmadığı, birinci sınıf hâkim (savcı) olmalarına ve olayda suç üstü hâli koşullarının bulunmamasına rağmen kanuna aykırı olarak "doğal hâkim" ilkesine aykırı bir şekilde nöbetçi olmayan mahkeme tarafından tutuklanmalarına karar verildiği ve bu mahkemenin tarafsız ve bağımsız olmadığı; sorgu sırasında alınan ifadelerle ilişkin SEGBİS yoluyla yapılan kayıtların imajlarının kendilerine verilmemesi, kısıtlama kararı nedeniyle suçlamalara ilişkin delillere erişememeleri, 9/6/2015 tarihli tutukluluk incelemesi sırasında beyanlarının alınmaması ve incelemenin yapılacağına ilişkin müdafilerine aynı gün sabah saatlerinde bildirilmesi nedenleriyle savunma haklarının kısıtlandığı şikâyetlerinin Anayasa'nın 19. maddesi kapsamında incelenmesi gerekir.

155. Öte yandan başvuru formalarında, koşulları oluşmaksızın verilen tutuklama kararı dolayısıyla -bir gün bile tutuklu kalırsa- tutukluluğun makul süreyi aştığının kabul edilmesi gerektiğini ileri sürmüş ve Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında tutukluluğun makul süreyi aştığına dair iddialarını tekrarlamışlarsa da Anayasa Mahkemesince, ilk tutuklama kararına ilişkin olağan itiraz kanun yolu tüketildikten sonra yapılan bireysel başvuruda Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında tutuklamanın hukukiliği ile sınırlı bir inceleme yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

156. Bir suç isnadına bağlı olarak tutuklu olma durumunda tutukluluğun makul süreyi aştığı iddiasıyla yapılacak bireysel başvurunun başvuru hakkında

soruşturma veya ilk derece yargılaması devam ederken tutukluluğun devamına karar verilen her aşamada başvuru yolları tüketildikten sonra veya serbest bırakılmadan itibaren başvuru süresi içinde yapılması gerekir (*Mehmet Emin Kılıç*, B. No: 2013/5267, 7/3/2014, § 28). Buna göre ilk derece mahkemesi sıfatıyla Yargıtay 16. Ceza Dairesinde yargılamaları devam eden başvuru sahiplerinin, haklarında ilk derece yargılaması devam ederken tutukluluğun devamına karar verilen her aşamada başvuru yolları tüketildikten sonra başvuru süresi içinde yeniden bireysel başvuruda bulunarak -yeni bir bireysel başvuru formu doldurulması, başvuru harcının yatırılması gibi usul yükümlülükleri yerine getirilmek koşuluyla- tutukluluğun makul süreyi aştığı şikâyetlerini bireysel başvuru konusu etmeleri mümkündür. Anayasa Mahkemesi ancak bu durumda Anayasa'nın 19. maddesinin yedinci fıkrası kapsamında başvuru sahiplerinin tutukluluğunun makul süreyi aşp aşmadığı yönünde bir inceleme yapılabilir.

Başvurucuların Ön İtirazı Hakkında

157. Başvurucular; Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında, Bakanlığın görüşünün Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü (İçtüzük) ile belirlenen otuz günlük süre geçtikten sonra Anayasa Mahkemesine sunulduğunu, süresinde bildirilmeyen Bakanlık görüşüne muvafakat etmediklerini, Anayasa Mahkemesinin bu durumda dosyadaki bilgi ve belgelere göre karar vermesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

158. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Esas hakkındaki inceleme*" kenar başlıklı 49. maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkraları şöyledir:

"(2) Bireysel başvurunun kabul edilebilirliğine karar verilmesi hâlinde, başvurunun bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilir. Adalet Bakanlığı gerekli gördüğü hâllerde görüşünü yazılı olarak Mahkemeye bildirir.

(3) Komisyonlar ve bölümler bireysel başvuruları incelerken bir temel hakkın ihlal edilip edilmediğine yönelik her türlü araştırma ve incelemeyi yapabilir. Başvuruyla ilgili gerekli görülen bilgi, belge ve deliller ilgililerden istenir."

159. İçtüzük'ün "*Bilgi, belge isteme ve tebliğ*" kenar başlıklı 70. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Mahkeme, kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesi sırasında yasama, yürütme, yargı organları, kamu idareleri, kamu görevlileri, bankalar ile diğer gerçek ve tüzel kişilerle doğrudan yazışır, bilgi ve belge ister, gerekli gördüğü her türlü belge, kayıt ve işlemi inceler, bilgi almak üzere her derece ve sınıftan kamu görevlileri ile ilgilileri çağırabilir, idare ve diğer tüzel kişilerden temsilci isteyebilir."

160. İçtüzük'ün "*Adalet Bakanlığına bildirim*" kenar başlıklı 71. maddesi şöyledir:

"(1) Bireysel başvurunun kabul edilebilirliğine karar verilmesi hâlinde, başvurunun bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilir. Adalet Bakanlığı gerekli gördüğü hâllerde görüşünü yazılı olarak Mahkemeye bildirir.

(2) (Değişik: 05/03/2014 günlü ve 28932 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İçtüzük'ün 10. maddesi ile) Adalet Bakanlığı başvuruya ilişkin görüşünü otuz günlük süre içinde bildirir. Talep hâlinde Bölüm Başkanınca bu süre otuz güne kadar uzatılabilir. Başvurunun Adalet Bakanlığına

bildiriminden itibaren belirtilen sürelerde cevap verilmediği takdirde, Mahkeme dosyadaki bilgi ve belgelere göre kararını verir. Mahkeme, içtihadın olduğu alanlarda veya ivedilikle karar verilmesi gereken durumlarda Bakanlık cevabını beklemeden başvurunun kabul edilebilirlik ve esası hakkında karar verebilir.

(3) Adalet Bakanlığının cevabı başvurucuya tebliğ edilir. Başvurucunun tebliğ tarihinden itibaren varsa karşı beyanlarını, onbeş gün içinde Mahkemeye sunması gerekir."

161. Bakanlık, 6216 Sayılı Kanun'un 49. maddesinin (1) numaralı fıkrasının son cümlesi uyarınca, bildirim yapılan başvurularda gerekli görmesi hâlinde görüşünü yazılı olarak Anayasa Mahkemesine bildirecektir. Bu bağlamda Bakanlığın bildirim yapılan tüm başvurularda görüş bildirmesinin zorunlu olmadığı görülmektedir.

162. Kendisine verilen görevleri yerine getirmesi sırasında ve bu itibarla bireysel başvuruların incelenip karara bağlanması sürecinde Anayasa Mahkemesinin; 6216 Sayılı Kanun'un 49. maddesinin (3) numaralı fıkrası ve İçtüzük'ün 70. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca her türlü araştırma ve incelemeyi yapma, gerekli görülen bilgi, belge ve delilleri ilgililerden isteme, bu kapsamda yasama, yürütme, yargı organları, kamu idareleri, kamu görevlileri, bankalar ile diğer gerçek ve tüzel kişilerle doğrudan yazışma yapma, gerekli gördüğü her türlü belge, kayıt ve işlemi inceleme, bilgi almak üzere her derece ve sınıftan kamu görevlileri ile ilgilileri çağırma, idare ve diğer tüzel kişilerden temsilci isteme yetkisi bulunmaktadır.

163. İçtüzük'ün 70. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Bakanlığın süresinde görüş bildirmediği durumlarda Mahkemenin dosyadaki bilgi ve belgelere göre kararını vereceği ifade edilmektedir. Bakanlığın öngörülen süre içinde görüş bildirmemesi hâlinde Anayasa Mahkemesinin, bireysel başvuruyu karara bağlamak için Bakanlık görüşünün sunulmasını beklemesinin gerekmediğine işaret eden bu kuralın öngörülen süre geçtikten sonra fakat bireysel başvurunun henüz incelendiği aşamada sunulan Bakanlık görüşünün başvurularda bildirilmesini, başvurularda da bu görüşlere karşı cevaplarını sunmalarını yasakladığı söylenemez. Yukarıda da açıklandığı üzere Bakanlık görüşü sunulsun ya da sunulmasın Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuruları incelerken her türlü araştırma ve incelemeyi yapma yetkisi bulunmaktadır.

164. Somut olayda Anayasa Mahkemesi İkinci Bölüm Birinci Komisyonunca 20/10/2015 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına; Bölüm Başkanı tarafından da 25/2/2016 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Bakanlığa gönderilmiştir.

165. Anayasa Mahkemesince Bakanlığa gönderilen bildirim yazısının UYAP üzerinden 26/2/2016 tarihinde onaylandığı, anılan yazıda gerekli görülmesi hâlinde yazılı görüşün otuz gün içinde bildirilmesinin ifade edildiği görülmektedir. Bakanlık, görüşünü bildirmek için ek süre isteminde bulunmamış ve başvuruya ilişkin yazılı görüşünü bireysel başvurucunun incelendiği süre içinde 27/4/2016 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur. Bakanlık tarafından sunulan görüş yazısı başvurularda tebliğ edilmiş, başvurularda da Bakanlık görüşüne karşı cevaplarını Anayasa Mahkemesine sunmuşlardır. Bu bağlamda başvurularda başvuru formları ve eklerinde dile getirdikleri masumiyet karinesinin ihlal edildiğine yönelik bazı iddialarını Bakanlık görüşüne karşı cevaplarında etraflıca açıkladıkları görülmektedir.

166. Öte yandan Anayasa Mahkemesi, eldeki bireysel başvuruyu

incelerken başvurucular tarafından başvuru formları ve eklerinde ifade edilen bilgilerin yanı sıra UYAP aracılığıyla erişilen bilgi ve belgelerden de faydalanmış, ayrıca başvurucular hakkındaki disiplin soruşturmasına ve yargılamaya ilişkin dosyalardan bir kısım belgenin temini yoluna gitmiştir (bkz. § 10). Bakanlık görüşünde, başvuru ile ilgili yeni bir olgu veya delilin sunulmadığı, yalnızca başvuruda ileri sürülen şikâyetlerin hukuki nitelendirmesinde Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatlarına atıf yapılarak gözönüne alınması önerilen hususların ifade edildiği görülmektedir. Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuruya konu olay ve olguların hukuki nitelendirmesini kendisinin takdir ettiği (bkz. § 154) dikkate alındığında, Bakanlık görüşünde bildirilen önerilerin başvuruda ileri sürülen şikâyetlerin nitelendirilmesi bakımından belirleyici olmadığı açıktır.

167. Açıklanan nedenlerle başvurucuların ön itirazlarının kabul edilmesi mümkün görülmemiştir.

1. Masumiyet Karinesinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia

168. Başvurucular, haklarında yürütülen adli ve idari işlemler sürecinde Cumhurbaşkanı, Başbakan, Hükümet üyeleri, siyasetçiler, bazı yargı mensupları ve bir kısım medya organının açıklama ve yorumları ile suçlu ve terörist olarak ilan edildiklerini, masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

169. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesinin ve AİHM'in benzer kararları hatırlatılmış ve masumiyet karinesinin kişinin suç işlediğine dair kesinleşmiş bir yargı kararı olmadan suçlu olarak kabul edilmemesini güvence altına aldığı, anılan karinenin hukuka uygun olmak koşuluyla kişilerin tutuklanmasına engel teşkil etmediği, somut olayda başvurucuların masumiyet karinesinin ihlali iddialarını yer, zaman ve içerik unsurlarını belirtmeden dile getirdikleri; öte yandan bireysel başvurunun ikincil niteliği gereği olağan kanun yollarında ve genel mahkemeler önünde ileri sürülmeyen iddiaların Anayasa Mahkemesi önünde şikâyet konusu edilemeyeceği, başvurucuların masumiyet karinesini ihlal ettiğini ileri sürdükleri medya organları ile diğer kişiler hakkında olağan hukuk yollarını tükettiklerine, örneğin ilgililer hakkında tazminat davası açtıklarına ve mağduriyetlerinin giderilmediğine dair bir bilgi olmadığı ifade edilmiştir.

170. Başvurucular Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında, Cumhurbaşkanı tarafından masumiyet karinesinin birçok kez ihlal edildiğini, kendileri hakkında “paralel yapı mensubu” ve “casus” gibi ithamlarda bulunulduğunu; Adalet Bakanı tarafından da farklı tarihlerde yapılan açıklamalar ile masumiyet karinesinin ihlal edildiğini iddia etmişlerdir. Başvurucular cevap dilekçelerinde Adalet Bakanı'nın açıklamalarına ilişkin olarak ulusal bir gazetede ve iki ayrı İnternet sitesinde yayımlanan haberlerin içeriğine ve Adalet Bakanı'nın bir sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımlara atıf yapmışlardır. Öte yandan başvurucular Süleyman Bağrıyanık, Özcan Şişman ve Aziz Takcı'nın cevap dilekçelerinde, Cumhurbaşkanı'nın açıklamalarına ilişkin olarak yurt dışına yaptığı bir seyahat öncesinde 20/1/2014 tarihinde (Başbakan olarak görev yaptığı dönemde) hava limanında yaptığı konuşmaya ve 31/5/2015 tarihinde bir televizyon programında yaptığı konuşmaya atıf yaptıkları görülmektedir.

171. Başvurucular tarafından Bakanlık görüşüne karşı cevap dilekçesinde belirtildiği şekliyle;

i. Cumhurbaşkanı'nın (Başbakan olarak görev yaptığı) 20/1/2014 tarihinde yurt dışı seyahati öncesi havalimanında yaptığı konuşmanın ilgili bölümü şöyledir:

“... Bir defa Savcı Savcı benim iznim olmadan kalkıp böyle bir müdahalenin içine giremez. Adalet Bakanlığının haberi olmadan böyle bir müdahalenin içine giremez ve Milli İstihbarat Teşkilatının ne getirip ne götürdüğüne bakamaz. Bu paralel yapılanmanın işte bir diğer versiyonudur. Biliyorsunuz daha önce şurada kısa bir zaman önce atılan adımın bir başka devamıdır. Ne yazık ki burada Jandarmamız da kullanılmıştır. Tabii burada gerek bu savcıyla ilgili gerekse Jandarmayla ilgili tabi komuta kademesini kast ediyorum oradaki eratı kastetmiyorum hepsiyle hukuki süreç başlatılmıştır, gereği de bunlarla ilgili yapılacaktır...”

ii. Cumhurbaşkanı’nın 31/5/2015 tarihinde bir televizyon programında yaptığı konuşmanın ilgili bölümü şöyledir:

“İnsani yardımı, lojistik destek noktasında şu anda Milli İstihbarat Teşkilatımız, Bayırbucak Türkmenlerine bu desteği vermektedir. Milli İstihbarat Teşkilatına atılan bu iftiralar, yapılan gayrimeşru operasyon, bir yer de bu ajan ve casusluk faaliyetidir. Bu casusluk faaliyetinin içine bu gazete de girmiştir. Orada rakamlar falan veriliyor. Bu rakamların kaynağı nedir? Kimden aldın sen bu rakamları? Paralel Yapıdan...”

iii. Adalet Bakanı’nın yaptığı açıklamalara ilişkin olarak 28/1/2015 tarihinde ulusal bir gazetede yayımlanan haberin içeriğine göre konuşmanın ilgili bölümü şöyledir:

“... MİT tırlarıyla ilgili konu bana göre hukukun bilerek ve isteyerek çiğnendiği, kötüye kullanıldığı bir hadisedir. Ben ihanet olarak görüyorum Türkiye ve Türkiye’nin hukukuna ... Reyhanlı’da bir terör saldırısında onlarca vatandaşımız şehit oldu ve onlarca da yaralandı. Hatay Reyhanlı özel yetkili savcılık bakımından Adana’ya bağlı. Bu soruşturmayı yapanlar tıra gittiler, başka yerde tırın üzerine çıktılar, ellerindeki kameralarla görüntüler çektiler ama Hatay Reyhanlı’da bu kadar insanımız hayatını kaybetti, bunlardan hiçbirisi Adana’dan kalkıp olay yerinde bir inceleme yapmadı. Çok ilginç ... Bütün bunların sebebinin vatandaş olarak Adalet Bakanı olarak soruyorum. Sadece muhbiri doğru yerine koyup hareket eden, kanunu bir tarafa atıp kendi keyfine göre hareket etmesini sağlayan güç nedir? Türkiye’yi teröre yardım eden eden bir ülke olarak göstermek için yapılmıştır. Birinci nedeni budur. İkinci nedeni Türkiye’nin Başbakanlığını, hükümetini uluslararası mahkemelerde yargılayacak bir süreci başlatmak, orada yargılanmasını sağlamak. Üçüncü bir nedeni de MİT uluslararası bir boyut kazandı. Türkiye’nin istihbarat teşkilatına güvenenlere bir mesaj verilmek istendi: ‘Siz Türklere güvenmeyin, onlar kendi ülkelerinde bir yerden bir yere TIR dahi sevk edemiyorlar’ dedirtmek gibi birtakım hedefleri var. Bunların her biri bu ülkeye ihanettir. MİT tırları hadisesi bu ülkenin Anayasa, yasasına ve hukuka bağlı vicdanla hareket eden bir yargı görev[isinin] yapacağı bir iş ve işlem asla değildir. MİT tırları hadisesini ülkeye dönük bir ihanet olarak gördüğümü her zaman ifade etmek isterim. Milletimiz de bunu görmüştür, hukuku bir kılıca çevrilmesine yargı görevi yapan da olsa bu, buna asla biz müsaade etmeyiz. Bizim demokrasimiz de hukuk devleti anlayışımız da buna müsaade etmez, etmesi de mümkün değildir...”

tarihinde bir İnternet sitesinde yer alan haberin içeriğine göre konuşmanın ilgili bölümü şöyledir:

"... Bir ülke düşünün ki, milli istihbarat teşkilatı yasalarla verilmiş rutin görevlerini yapma noktasında böyle bir muameleye maruz kalsın. Şimdi herkes 'Devlet MİT'in güvenliğini sağlayamaz mı, gerekli tedbirlerini alamaz mı?' diye düşünüyor. Elbette alır. Yasalar ne görev veriyorsa o görevler yapılıyor ... Birileri Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni veya hükümetini terör örgütlerine yardım ediyormuş gibi gösterme gayretinin içine giriyorlarsa bilsinler ki, bunlar beyhude çabalar. Bir netice almaları mümkün değildir. Çünkü böyle bir yardım asla yapılmamıştır, yapılması da söz konusu değildir ... "

v. Adalet Bakanı'nın yaptığı açıklamalara ilişkin olarak 18/12/2015 tarihinde bir İnternet sitesinde yer alan haberin içeriğine göre konuşmanın ilgili bölümü şöyledir:

"... MİT turları hadisesi sırasında Adalet Bakanydım. MİT turları hadisesi Türkiye'ye dönük çok büyük bir ihanettir. Türkiye'de yargı görevi yapanlar, bu görevin dışına çıkamazlar hukuka uygun görevler yapmaları gerekir. MİT mensuplarının nasıl yargılanacağı belli. Ama o yasaı takmıyorsunuz. Ben bunu yargısal faaliyet olarak görmüyorum savcı eliyle yapılması o noktaya getirmez. Türkiye'yi terör örgütlerine yardım eden bir ülke haline sokmak için yargı eliyle yapılmış hukuk dışı bir suç eylemi olarak gördüğümü ifade ettim. Canlı yayında soruşturmayı izlerken Başsavcıyı aradım. Benimle ilgili dosya açtıldılar. Keşke ne dediğimi yayınlasalar Türkiye görse. Anayasayı yasaı ayaklar altına alan güç hukuka bağlı değil Türkiye'yi DEAŞ terör örgütüne destek vermekle suçluyorlar. Bunu söyleyenler yalan söylüyorlar. Türk hükümetine Türk milletine ihanet ediyorlar ... "

vi. Adalet Bakanı'nın bir sosyal medya hesabından 20/11/2015 tarihinde yaptığı paylaşımların ilgili bölümü şöyledir:

"Bugüne dek Suriye Bayırbucak Türkmen'lerinin yanında olan ve onları destekleyen Türkiye, bundan sonra da onların yanındadır ve destekçisidir. Suriye'deki Bayırbucak Türkmen'lerine yardım götüren MİT turları üzerinden Türkiye'yi teröre destek vermekle suçlayan hainler ile Ak Parti düşmanlığı yüzünden bu iftirayı yayanlar, bu defa utanmadan Türkiye'yi Bayırbucak Türkmen'lerini yalnız bırakmakla suçluyorlar. Sırf Ak Parti'nin zarar görme ihtimali var diye şeytanla dahi işbirliği yapabilecek tynette olan bu binbir surat hainleri iyi tanımalıyız. "

172. Masumiyet (suçsuzluk) karinesi, kişinin suç işlediğine dair kesinleşmiş bir yargı kararı olmadan suçlu olarak kabul edilmemesini güvence altına alır. Bunun sonucu olarak kişinin masumiyeti "asıl" olduğundan suçluluğu ispat külfeti iddia makamına ait olup kimseye suçsuzluğunu ispat mükellefiyeti yüklenemez. Ayrıca hiç kimse, suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar yargılama makamları ve kamu otoriteleri tarafından suçlu olarak nitelendirilemez ve suçlu muamelesine tabi tutulamaz. Bu çerçevede masumiyet karinesi kural olarak hakkında bir suç isnadı bulunan ve henüz mahkûmiyet kararı verilmemiş kişileri kapsayan bir ilkedir. (Kürşat Eysel, B. No: 2012/665, 13/6/2013, §§ 26, 27).

173. Anılan karine, bir kimsenin suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kamu yetkilileri tarafından suçlu ilan edilmesine karşı koruma sağlamaktadır. Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğü, bilgi edinme ve verme özgürlüğünü de içerir. Bu nedenle Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrası, yürütülmekte olan bir ceza soruşturması hakkında yetkililerin kamuoyuna bilgi vermesini engellemez. Ancak masumiyet karinesine saygı gösterilmesi söz konusu olduğundan Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrası, bilginin gereken bütün dikkat ve ihtiyat gösterilerek verilmesini gerekli kılar (*Nihat Özdemir*, B. No: 2013/1997, 8/4/2015, § 22).

174. AİHM de masumiyet karinesinin suç isnadı altında olan veya ceza yargılaması sonucu beraat eden kişinin hukuk karşısında masum olduğu ve kendisine buna uygun olarak muamele edilmesi gerektiği anlamına geldiğini ifade etmiştir. Anılan karine, ceza yargılaması kapsamında bir usul güvencesi olmasına rağmen buna ilişkin korumanın uygulanabilir ve etkili şekilde sağlanabilmesi için beraat eden veya hakkındaki ceza davası bir şekilde mahkûmiyet ile sonuçlanmayan kişilere, kamu görevlileri veya otoriteleri tarafından gerçekte suçlularmış gibi muamele edilmesinin önlenmesi gerekir (*Allen/Birleşik Krallık* [BD], B. No: 25424/09, 12/7/2013, §§ 92-105).

175. Öte yandan 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (3) numaralı, 48. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları ile İçtüzük'ün 59. maddesinin ilgili fıkraları uyarınca Anayasa Mahkemesine başvuru konusu olaylarla ilgili delilleri sunmak suretiyle olaylar hakkındaki iddialarını kanıtlamak ve dayanılan Anayasa hükmünün kendilerine göre ihlal edildiğine dair açıklamalarda bulunarak hukuki iddialarını ortaya koymak başvurucuya düşer. Başvurucunun kamu gücünün işlem, eylem ya da ihmali nedeniyle ihlal edildiğini ileri sürdüğü hak ve özgürlük ile dayanılan Anayasa hükümlerini, ihlal gerekçelerini, dayanılan deliller ile ihlale neden olduğu ileri sürülen işlem veya kararların neler olduğunu başvuru dilekçesinde belirtmesi şarttır. Başvuru dilekçesinde kamu gücünün ihlale neden olduğu iddia edilen işlem, eylem ya da ihmaliine dair olayların tarih sırasına göre özeti yapılmalı; bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlüklerden hangisinin hangi nedenle ihlal edildiği ve buna ilişkin gerekçeler ve deliller açıklanmalıdır (*Veli Özdemir*, B. No: 2013/276, 9/1/2014, §§ 19, 20).

176. Somut olayda başvuru sahiplerinin, başvuru formları ve eklerinde Cumhurbaşkanı, Başbakan, Hükümet üyeleri, siyasetçiler, yargı mensupları ve bir kısım medya organının hangi açıklama ve yorumları ile kendilerinin suçlu ve terörist olarak ilan edilmesi suretiyle masumiyet karinesini ihlal ettiklerini belirtmedikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra başvuru sahipleri, masumiyet karinesini ihlal ettiklerini ileri sürdükleri Hükümet üyeleri (Başbakan haricinde), siyasetçiler, yargı mensupları ve medya organlarına yönelik hiçbir belirleyici ya da ayırt edici ifade de kullanmamış; başvuru formunda anılan iddialarını somut bir olgu veya olay belirtmeksizin soyut olarak dile getirmiş; iddialarına ilişkin başvuru formları ve eklerinde bilgi, belge veya kanıt sunmamışlardır.

177. Bununla birlikte başvuru sahiplerinin Bakanlık görüşüne karşı sundukları cevap dilekçelerinde masumiyet karinesinin ihlal edildiğine ilişkin iddialarını Cumhurbaşkanı tarafından yapılan iki ayrı açıklamanın içeriğine, Adalet Bakanı tarafından yapılan açıklamalara ilişkin bir gazetede ve iki ayrı İnternet sitesinde yayımlanan haberlerin içeriğine ve bir sosyal medya hesabından yapılan paylaşımlara dayandırdıkları görülmektedir.

178. Dolayısıyla başvurucların, masumiyet karinesini ihlal ettiklerini ileri

sürdükleri Başbakan, (Adalet Bakanı dışındaki) Hükûmet üyeleri, siyasetçiler, yargı mensupları ve bir kısım medya organı yönünden başvuruya konu ihlal iddialarıyla ilgili deliller sunarak olaylara ilişkin iddialarını kanıtlama ve hangi Anayasa hükmünün ihlal edildiğine ilişkin açıklamalarda bulunmak suretiyle hukuki iddialarını ortaya koyma yükümlülüklerini yerine getirmedikleri anlaşılmıştır.

179. Başvurucuların masumiyet karinesinin kamu makamları tarafından ihlal edildiğine yönelik tek somut bilgi, Bakanlık görüşüne karşı cevap dilekçelerinde belirttikleri Cumhurbaşkanı ve Adalet Bakanı'nın açıklamalarıdır. Bu itibarla başvurucların şikâyetleri değerlendirilirken başvuruclar tarafından somut olarak bildirilen bu açıklamalar ile sınırlı bir inceleme yapılmıştır.

180. MİT'e ait tırların durdurulması sonrasında yaşananlar kamuoyu tarafından yakından takip edilmiş ve uzun bir süre ülke gündeminde yer almıştır. Siyasi çevrelerde durdurulan tırlardaki malzemelerin içeriğine ve tırların güzergâhına dair çeşitli yorum ve değerlendirmelerde bulunulmuş, konu üzerinde yoğun siyasi tartışmalar yaşanmıştır.

181. Cumhurbaşkanı'nın ve Adalet Bakanı'nın, başvurucların isimlerini zikretmeden, ulusal güvenliğe ve hükûmete yönelik bir eylem olarak değerlendirdikleri söz konusu faaliyetlere ve bu faaliyetlerin icra ediliş şekline yönelik eleştiri ve açıklamalarının bağlam ve şartları ile içeriği birlikte değerlendirildiğinde ve MİT'e ait tırların durdurulmasına ve aranmasına yönelik tartışmaların güncelliği nedeniyle ortaya çıkan kamusal yarar dikkate alındığında bu açıklama ve eleştiriler ile başvurucların suçlu olarak nitelendirilmesinin ya da suçlu muamelesine tabi tutulmasının söz konusu olmadığı sonucuna varılmıştır.

182. Açıklanan nedenlerle başvurucların masumiyet karinesinin ihlal edildiği iddialarına ilişkin olarak bir ihlalin olmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

a. Doğal Hâkim, Bağımsız ve Tarafsız Hâkim İlkelerine Aykırı Olarak ve Yetkisiz Mahkemece Tutuklandıklarına İlişkin İddia

183. Başvurucular, birinci sınıf hâkim (savcı) olmalarına ve olayda suç üstü hâli koşullarının bulunmamasına rağmen kanuna aykırı olarak “doğal hâkim” ilkesine aykırı bir şekilde nöbetçi olmayan Mahkeme tarafından tutuklanmalarına karar verildiğini ve bu Mahkemenin tarafsız ve bağımsız olmadığını ileri sürmüşlerdir.

184. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesinin ve AİHM'in benzer kararları hatırlatılmış ve başvurucların tutuklanmasına karar veren Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 6572 sayılı Kanun'un 39. maddesiyle 5235 sayılı Kanun'un 9. maddesinin beşinci fıkrasına eklenen hükme dayanılarak ihtisaslaşmanın sağlanabilmesi amacıyla HSYK Birinci Dairesi kararıyla terör suçlarına ilişkin davalara bakmak hususunda başvurucların tutuklandıkları tarihten önce yetkilendirilmiş olduğu, başvuruclara isnat edilen suçların bu yetki kapsamındaki suçlardan olduğu, 2802 sayılı Kanun'un 85. ve 89. maddelerine göre anılan Mahkemenin başvurucların tutuklama istemlerini karara bağlamada yetkili olduğu ifade edilmiştir.

185. Başvurucular, Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında, HSYK tarafından terör suçlarına ilişkin davalara bakmak üzere ihtisas mahkemesi olarak görevlendirilen Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinin bu görevinin yargılama aşaması ile sınırlı olduğunu ve soruşturma aşamasını kapsamadığını dolayısıyla anılan Mahkemenin soruşturma işlemi niteliğinde bulunan yakalama ve tutuklama kararı vermeye yetkili olmadığını iddia etmişlerdir. Diğer yandan başvurucular Süleyman Bağrıyanık, Aziz Takcı ve Özcan Şişman HSYK tarafından kendilerinin tutuklanması amacına hizmet edeceği düşünülen hâkimlerin Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesine atandığını, bu itibarla anılan Mahkemenin doğal hâkim ilkesine aykırı olarak teşekkül ettiğini ileri sürmüşlerdir.

186. Anayasa Mahkemesinin daha önceki kararlarında da belirtildiği gibi doğal hâkim ilkesi, suçun işlenmesinden veya çekişmenin doğmasından önce davayı görecek yargı yerini kanunun belirlemesi şeklinde tanımlanmaktadır. Doğal hâkim ilkesi yargılama makamlarının suçun işlenmesinden veya çekişmenin meydana gelmesinden sonra kurulmasına veya yargıcın atanmasına, başka bir anlatımla sanığa veya davanın taraflarına göre hâkim atanmasına engel oluşturur (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015).

187. Bununla birlikte kanuni (doğal) hâkim güvencesi, yeni kurulan mahkemelerin veya kurulu bulunan mahkemelere yeni atanan hâkimlerin, önceden işlenen suçlara ilişkin olarak hiçbir şekilde yargılama yapamayacakları biçiminde anlaşılamaz. Belirli bir olay, kişi veya toplulukla sınırlı olmamak kaydıyla yeni kurulan bir mahkemenin veya kurulu bulunan bir mahkemeye yeni atanan hâkimin, kurulma veya atanma tarihinden önce gerçekleşen uyuşmazlıklara bakmaları kanuni hâkim güvencesine aykırılık teşkil etmez (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015).

188. Bu kapsamda bir kuralın belirli bir suçun işlenmesinden sonra bu suça ilişkin davayı görecek yargı yerini belirlemeyi amaçlamaması, yürürlüğü müteakip kapsamına giren tüm davalara uygulanması hâlinde doğal hâkim ilkesine aykırılık söz konusu olamaz (AYM, E.2009/52, K.2010/16, 21/1/2010).

189. Anayasa'nın 9. maddesinde, yargı yetkisinin bağımsız mahkemelerce kullanılacağı açıkça hükme bağlanmış; 138. maddesinde ise mahkemelerin bağımsızlığından ne anlaşılması gerektiği açıklanmıştır. Buna göre *"Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz."* Bağımsızlık, mahkemenin bir uyuşmazlığı çözümmlerken yasamaya, yürütmeye, davanın tarafları ile çevreye ve diğer yargı organlarına karşı bağımsız olmasını, onların etkisi altında olmamasını ifade etmektedir (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015).

190. Bir mahkemenin idareye ve davanın taraflarına karşı bağımsız olup olmadığının belirlenmesinde üyelerinin atanma şekli ve onların görev süreleri, dış baskılara karşı teminatların varlığı ve mahkemenin bağımsız olduğu yönünde bir görüntü sergileyip sergilemediği önem arz etmektedir (*Yaşasın Aslan*, B. No: 2013/1134, 16/5/2013, § 28).

191. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesinde adil yargılanma hakkının bir unsuru olarak, davanın tarafsız bir mahkemede görülmesini isteme hakkından açıkça söz edilmiştir. Anayasa'nın 36. maddesinde ise mahkemelerin tarafsızlığından açıkça bahsedilmemekle beraber Anayasa Mahkemesi içtihadı uyarınca bu hak da adil yargılanma hakkının zımni bir unsurudur. Ayrıca mahkemelerin tarafsızlığı ve bağımsızlığının birbirini tamamlayan iki unsur olduğu nazara alındığında

-Anayasa'nın bütünlüğü ilkesi gereği- Anayasa'nın 138., 139. ve 140. maddelerinin de tarafsız bir mahkemede yargılanma hakkının değerlendirilmesinde gözönünde bulundurulması gerektiği açıktır (*Tahir Gökatalay*, B. No: 2013/1780, 20/3/2014, § 60).

192. Mahkemelerin tarafsızlığı kavramı, görülecek davalar karşısında bizzat mahkemenin kurumsal yapısı ile davaya bakmakla görevli hâkimin tutumu üzerinden açıklanmaktadır. Öncelikle mahkemelerin kuruluşu ve yapılanmasıyla ilgili yasal ve idari düzenlemelerin, bunların nesnel olarak tarafsız olmadığı izlenimini vermemesi gerekir. Esasında kurumsal tarafsızlık, mahkemelerin bağımsızlığı ile bağlantılı bir konudur. Tarafsızlık için öncelikle bağımsızlık ön koşulu gerçekleşmeli ve ek olarak kurumsal yönden de taraf görüntüsü verecek bir yapılanma oluşmamalıdır (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015).

193. Mahkemelerin tarafsızlığını ifade eden ikinci unsur, hâkimlerin görülecek davaya ilişkin özne tutumlarıyla ilgilidir. Davaya bakacak olan hâkimin, davanın taraflarına karşı eşit, yansız ve ön yargısız durması, hiçbir telkin ve baskı altında kalmadan, hukuk kuralları çerçevesinde vicdani kanaatine göre karar vermesi gerekir. Aksi yöndeki davranışlar ise hukuk düzenince disiplin ve ceza hukuku alanındaki yaptırımlara tabi kılınmıştır (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015).

194. Somut olayda 5235 sayılı Kanun'un 9. maddesinin beşinci fıkrasına dayanılarak, ihtisaslaşmanın sağlanabilmesi amacıyla HSYK Birinci Dairesinin 12/2/2015 tarihli kararı ile Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesine genel hükümlere göre baktığı davaların yanı sıra 5237 sayılı Kanun'un ikinci kitap dördüncü kısmının dört, beş, altı ve yedinci bölümünde tanımlanan suçlar (318., 319., 323., 324., 325. ve 332. maddeler hariç) ile 3713 sayılı Kanun kapsamına giren suçlara ilişkin açılacak davalara bakma görevi verilmiştir. Başvurucuların tutuklanmasına karar veren Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görev yapan hâkimler de diğer tüm hâkimler gibi HSYK tarafından atanmakta ve Anayasa'nın 139. maddesinde öngörülen hâkimlik teminatına sahip bulunmaktadır. Dolayısıyla HSYK tarafından belirli suçlara ilişkin davalara bakmak hususunda başvurucuların tutuklandıkları tarihlerden önce ihtisas mahkemesi olarak yetki verildiğinden bahisle anılan mahkemenin "doğal hâkim" ilkesine aykırı olarak kurulduğunun kabulü mümkün olmadığı gibi bu mahkemede görev yapan hâkimlerin Tarsus Adliyesinde bulunan diğer ağır ceza mahkemelerinde görev yapan hâkimlerden "mahkemelerin bağımsızlığı" yönünden farklı bir konuma yerleştirilmelerini gerektiren herhangi bir neden de bulunmamaktadır. Öte yandan Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görev yapan hâkimler, diğer tüm hâkimler gibi Anayasa ve kanun hükümlerinde yer alan ve bağımsızlığı öngören ve tarafsızlığı temin eden güvencelere sahiptirler. Bu nedenle anılan mahkemede görev yapan hâkimlerin nesnel açıdan tarafsızlıklarının bulunmadığı ileri sürülemez (Benzer yönde bir değerlendirme için bkz. *Mustafa Başer ve Metin Özçelik*, B. No: 2015/7908, 20/1/2016, § 130).

195. Genel bir kanuni düzenlemeye dayanılarak ve HSYK tarafından ihtisaslaşmanın sağlanabilmesi amacıyla terör suçlarına ilişkin davalara bakmakla yetkilendirilen Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görev yapmakta olan hâkimlerin; gerçekliği ve niteliği kesin olarak tespit edilemeyen olgulardan, siyasi tartışmalarda ortaya konulan değerlendirme ve yorumlardan hareketle başvuruculara yönelik somut ön yargılı bir işlem ve tutumları gösterilmeksizin sübjektif değerlendirmelere ve varsayımlara dayalı olarak siyasal veya kişisel nedenlerle bağımsız ve tarafsız davranmadıklarını kabul etmek mümkün değildir (*Mustafa Başer ve Metin Özçelik*, § 131).

196. Öte yandan HSYK Başmüfettişliği tarafından başvurucular hakkında (tutuklamaya yönelik) yakalama kararı verilmesi talebiyle Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesine başvuruda bulunulmuştur. Anılan Mahkeme, HSYK Birinci Dairesi tarafından 12/2/2015 tarihli kararla 5235 sayılı Kanun'un 9. maddesinin beşinci fıkrasına dayanılarak terör suçları olarak ifade edilen belirli suçlara ilişkin davalara bakma konusunda ihtisas mahkemesi olarak görevlendirilmiştir. HSYK Birinci Dairesi tarafından yapılan bu görevlendirmenin, terör suçları kapsamında yapılan soruşturmalarda ilgili kanun gereği ağır ceza mahkemesi tarafından verilecek koruma tedbirlerini kapsayıp kapsamadığı hususunda mevzuatta bir belirsizlik bulunmaktadır. Olay tarihinde Adana Cumhuriyet Başsavcısı, Adana Cumhuriyet Başsavcivekili ve Adana Cumhuriyet Savcısı olarak görev yapan başvurucuların görevlerinden (konumlarından) kaynaklanan yetkilerini kötüye kullanarak işledikleri iddia olunan suçlara ilişkin son soruşturmanın açılmasına karar verme yetkisi, en yakın ağır ceza mahkemesi olarak Tarsus ağır ceza mahkemelerine aittir. HSYK tarafından başvurucular hakkında kovuşturma izni verilirken ayrıca Tarsus Cumhuriyet Başsavcılığınca iddianamenin Tarsus Ağır Ceza Mahkemesine hitaben düzenlenmesi karara bağlanmıştır. Başsavcılık tarafından düzenlenen iddianame doğrudan Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmiş ve anılan Mahkemece başvurucular hakkında son soruşturmanın açılmasına karar verilmiştir (bkz. §§ 79, 84). Başvuruculara isnat edilen ve başvurucuların tutuklanmalarına karar verilen 5237 sayılı Kanun'un 312. maddesinde düzenlenen "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetini ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasına kısmen veya tamamen engellemeye teşebbüs etme" ve aynı Kanun'un 327. maddesinde düzenlenen "devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme" suçları, HSYK Birinci Dairesinin 12/2/2015 tarihli kararında belirtilen ve (iki veya daha fazla ağır ceza mahkemesi olan yerlerde) ihtisas mahkemesi olarak (2) numaralı Ağır Ceza Mahkemesinin bakması gereken suçlar arasındadır (bkz. § 150). Dolayısıyla başvurucular hakkında son soruşturmanın açılmasına karar verilmesi amacıyla iddianamenin (doğrudan) Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesine hitaben düzenlenmesinde, başvuruculara isnat edilen suçların HSYK Birinci Dairesinin 12/2/2015 tarihli kararında belirtilen ve ihtisas mahkemesi olarak anılan Mahkemece bakılması gereken "terör suçları" arasında olmasına dayanıldığı görülmektedir. Bu itibarla Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 2802 sayılı Kanun'un 89. maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvurucular hakkında son soruşturmanın açılmasına karar vermeye yetkili mahkeme olduğundan aynı Kanun'un 85. maddesinde uyarınca Mahkemenin başvurucuların tutuklama istemlerini karara bağlama hususunda yetkili olduğuna yönelik kabulde bariz takdir hatası ya da açık bir keyfilik bulunduğu söylenemez (*Mustafa Başer ve Metin Özçelik*, § 132).

197. Açıklanan nedenlerle başvurucuların "doğal hâkim" ilkesine aykırı olarak kurulan, bağımsız ve tarafsız olmayan yetkisiz mahkemece tutuklandıkları iddialarına ilişkin olarak bir ihlalin olmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Tutuklamanın Hukuki Olmadığına İlişkin İddia

198. Başvurucular, yürüttükleri yargısal bir faaliyet nedeniyle tutuklandıklarını, savcılık görevlerini yerine getirmekten ibaret eylemlerinin kanun hükümlerinin keyfi yorumlanması sonucu suçlamaya konu edildiğini, isnat edilen suçun unsurlarının oluşmadığını, somut olayda kanunların tanımladığı anlamda bir suçun bulunmadığını, tutuklama kararı verilen suçlar yönünden makul veya kuvvetli suç

şüphesinin olmadığını, bizzat Adliye'ye gelerek teslim olmaları dolayısıyla olayda kaçma veya delilleri etkileme ihtimalinin bulunmadığını, tutuklama kararının kuvvetli suç şüphesi ve tutuklama nedenleri yönünden ilgili ve yeterli gerekçeden yoksun olduğunu ve kararda adli kontrolün yetersiz kalma nedenlerinin açıklanmadığını, birinci sınıf hâkim (savcı) olmalarına ve olayda suçüstü hâli koşullarının bulunmamasına rağmen 2802 sayılı Kanun'un 88. maddesine aykırı şekilde haklarında yakalama kararı çıkarıldığını ve sorgulanıp tutuklanmalarına karar verildiğini ileri sürmüşlerdir.

199. Öte yandan başvuruçular, görevleri gereği verdikleri kararlarda ve resmî metinlerde açıkladıkları görüşleri nedeniyle ve hâkimlik teminatına bağlı şekilde yaptıkları yargısal görevlerinden dolayı soruşturulduklarını ve tutuklandıklarını belirterek Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir. Başvuruçular hakkında (Süleyman Bağrıyanık yönünden) Cumhuriyet başsavcılığı, (Ahmet Karaca yönünden) Cumhuriyet başsavcivekilliği, (Aziz Taccı ve Özcan Şişman yönünden) Cumhuriyet savcılığı görevlerinden kaynaklanan yetkilerini kötüye kullanarak yetkili olmadıkları hâlde verdikleri arama kararları ve yaptıkları/yaptırdıkları soruşturma işlemleri ile (haklarında kamu davası açılan bir kısım kamu görevlisiyle birlikte) planlı ve sistematik bir şekilde yürütülen organizasyonun parçası olarak devletin güvenliği veya dış siyasal yararları bakımından, niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgiler olan ve MİT tarafından yasal olarak gerçekleştirilen, özünde devlet sırrı niteliğinde olan faaliyetleri ifşa ettikleri iddiasıyla yürütülen soruşturma kapsamında tutuklama kararı verilmiş; başvuruçular bu tutuklamanın hukuki olmadığını ileri sürmüşlerdir. Başvuruçulara isnat edilen eylemler, herhangi bir olaya ilişkin kişisel düşünce ve kanaatlerini ortaya koymaları değil kamusal bir yetki olan Cumhuriyet başsavcılığı, Cumhuriyet başsavcivekilliği ve Cumhuriyet savcılığı görevleri nedeniyle verdikleri ve hukuki sonuç doğurmaya elverişli arama kararları ve yine yaptıkları/yaptırdıkları soruşturma işlemlerine ilişkindir. Başvuruçuların yetki ve görevleri olmaksızın söz konusu arama kararlarını verirken ve soruşturma işlemlerini yaparken/yaptırırken Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Hükûmetini gerek yurt içinde gerekse uluslararası platformda zor durumda bırakmak ve itibarsızlaştırmak, terör örgütlerine yardım ettiği görüntüsü vererek uluslararası yargı organları nezdinde hukuki ve cezai sorumluluk altına sokmak amacıyla hareket ettikleri iddiası, başvuruçulara isnat edilen ve tutuklanmalarına karar verilen suçlamanın temelini oluşturmaktadır. Bu itibarla başvuruçuların anılan iddialarının, tutuklamanın hukuki olmadığına ilişkin şikâyetleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir (Benzer yönde bir değerlendirme için bkz. *Mustafa Başer ve Metin Özçelik*, § 135).

200. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesinin ve AİHM'in benzer kararları hatırlatılmış ve suç işlediği şüphesiyle bir kişinin hürriyetinden yoksun bırakılabilmesi için ilgilinin atılı suçu işlediği yönünde makul şüphenin ya da inandırıcı nedenlerin bulunmasının yeterli olduğu, makul şüphenin varlığının elde edilen deliller ve somut olayın koşulları da dikkate alındığında olaylara dışarıdan bakan ve tamamen objektif bir gözlemciyi ikna edecek yeterlilikte olması gerektiği, gözaltına alma anında veya nezarete iken bir kişiye suç isnadında bulunmak için yeterli delil elde edilmiş olmasının aranmadığı, öte yandan Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin 17/11/2010 tarihli ve "Hâkimler; bağımsızlık, etkililik ve sorumluluklar" konulu tavsiye kararının 68. maddesinde "*davaların karara bağlanması için hâkimler tarafından kanunun yorumlanması, olayların değerlendirilmesi ve delillerin tartışılmasının kötü niyet hâli dışında hâkimin cezai sorumluluğuna yol açmaması gerektiğinin*" belirtildiği, bu durumda bir hâkimin yargısal faaliyet sırasında sergilediği eylemi kötü niyetli ise

görünürde yargısal faaliyetlere rağmen hâkimin ceza soruşturmasına muhatap olabileceği dolayısıyla bir soruşturma sürecinin doğal seyrinde bulunma arama, el koyma, yakalama ve tutuklama tedbirlerinin kanun ile öngörülen koşulların oluşması durumunda hâkimler için de uygulanabileceği, başvuru hakkında HSYK Başmüfettişliğinin tutuklama amaçlı yakalama emri düzenlenmesi talepli yazısında her bir başvuru yönünden değerlendirmeler yapıldığı ve ilgili delillerin sıralandığı, sonrasında da başvurular hakkında Tarsus Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen iddianamede suçlamaya ilişkin delillerin belirtildiği, böylece başvuru atılı suçu işlemiş olabileceklerine ilişkin ciddi belirtiler bulunduğu ifade edilmiştir.

201. Bakanlık görüşünde devamla, 2802 sayılı Kanun'un 88. maddesinde, hâkim ve savcılar Kanun'da öngörülen usule göre verilmiş bir inceleme ve soruşturma izni bulunmadan tutuklanamayacağının, yakalanamayacağının, sorguya çekilemeyeceğinin ve aranmayacağının düzenlendiği ancak ağır cezalı suçüstü hâlinin bu usulden ayrı tutulduğu, buna göre ağır cezalı bir suçüstü hâli mevcutsa soruşturma izni beklenmeden anılan tedbirlerin uygulanabileceği, işlenen suç ağır cezalı olsa bile suçüstü hâli yoksa veya ağır cezalı olmayan bir başka suç söz konusu ise hâkim ve savcı hakkındaki soruşturmanın (suç görevden kaynaklanmış veya görev sırasında işlenmiş olmak şartıyla) HSYK Üçüncü Dairesinin teklifi ve Kurul Başkanı'nın "olur"u ile yapılabileceği ve bu usul tamamlandığında yani izin verildiğinde hâkim ve savcılar sorusunun yapılmasının ve haklarında koruma tedbirlerine başvurulmasının mümkün olduğu, somut olayda başvurular hakkında soruşturma izninin verilmiş olduğu belirtilmiştir.

202. Başvurular, Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında 2802 sayılı Kanun'un 88. maddesinin görev suçu ve kişisel suç ayrımı yapmaksızın ağır cezalı suçüstü hâlleri dışında hâkim ve savcılar tutuklanmasına izin vermediğini, kuralda soruşturma izni verilmesi hâlinde tutuklama kararı verilebileceğine ilişkin bir ibarenin olmadığını, HSYK müfettişlerinin yürüttükleri soruşturmalarda tutuklama ya da tutuklama amaçlı yakalama kararı verilmesini talep etme yetkilerinin bulunmadığını, 5271 sayılı Kanun'un 98. ve 100. maddelerinde belirtilen koşullar bulunmadan haklarında yakalama ve tutuklama kararı verildiğini, tutuklama kararının tutuklama şartları ve nedenleri yönünden gerekçeden yoksun olduğunu iddia etmişlerdir. Diğer yandan başvuru Ahmet Karaca; kendisine isnat edilen suçların yasal unsurlarının oluşmadığını, Cumhuriyet savcılarının yaptığı soruşturma işlemlerine yönelik olarak bir denetim ve gözetim yetkisinin bulunmadığını, Cumhuriyet savcılar Aziz Takkı ve Özcan Şişman ile yürütülen soruşturmalar hakkında bilgilendirme amaçlı telefon görüşmesi yaptığını ve savcılar ile ettikleri kadarıyla bilgi sahibi olduğunu, edindiği bu bilgileri de Cumhuriyet Başsavcısı olan Süleyman Bağrıyanık'a ilettiğini ileri sürmüştür.

203. Kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı devletin, bireylerin özgürlüğüne keyfi olarak müdahale etmemesini güvence altına alan temel bir haktır (*Erdem Gül ve Can Dundar* [GK], B. No: 2015/18567, 25/2/2016, § 62).

204. Anayasa'nın 19. maddesinin birinci fıkrasında herkesin kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına sahip olduğu ilke olarak ortaya konduktan sonra ikinci ve üçüncü fıkralarında, şekil ve şartları kanunda gösterilmek şartıyla kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakılabileceği durumlar sınırlı olarak sayılmıştır. Dolayısıyla kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının kısıtlanması ancak Anayasa'nın anılan maddesi kapsamında belirlenen durumlardan herhangi birinin varlığı hâlinde söz konusu olabilir (*Murat Narman*, B. No: 2012/1137, 2/7/2013, § 42).

205. Anayasa'da yer alan kurallara benzer şekilde Sözleşme'nin 5. maddesinin birinci fıkrasında herkesin özgürlük ve güvenlik hakkına sahip olduğu, anılan fıkranın (a)-(f) bentlerinde belirtilen hâller dışında ve yasanın öngördüğü usule uygun olmadan hiç kimsenin özgürlüğünden yoksun bırakılamayacağı belirtilmiştir (Mehmet İlker Başbuğ, B. No: 2014/912, 6/3/2014, § 42).

206. Anayasa'nın 19. maddesinin amacı kişileri keyfi bir şekilde hürriyetten yoksun bırakılmaya karşı korumak olup maddede öngörülen istisnai hâllerde kişi hürriyetine getirilecek sınırlamaların maddenin amacına uygun olması gerekir (Abdullah Ünal, B. No: 2012/1094, 7/3/2014, § 38).

207. Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

“Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önlemek maksadıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde hâkim kararıyla tutuklanabilir. Hâkim kararı olmadan yakalama, ancak suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yapılabilir; bunun şartlarını kanun gösterir.”

208. Anılan fıkroda, suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişilerin ancak kaçmalarını, delilleri yok etmelerini veya değiştirmelerini önlemek maksadıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hâllerde hâkim kararıyla tutuklanabilecekleri hükme bağlanmıştır. Buna göre bir kişinin tutuklanabilmesi öncelikli olarak suç işlediği hususunda kuvvetli belirti bulunmasına bağlıdır. Bu, tutuklama tedbiri için aranan olmazsa olmaz unsurdur. Bunun için suçlamanın kuvvetli sayılabilecek inandırıcı delillerle desteklenmesi gerekir. İnandırıcı delil sayılabilecek olgu ve bilgilerin niteliği büyük ölçüde somut olayın kendine özgü şartlarına bağlıdır (Mustafa Ali Balbay, B. No: 2012/1272, 4/12/2013, § 72).

209. Ancak bu nitelemeye bağlı olarak kişinin suçla itham edilebilmesi için yakalama veya tutuklama anında delillerin yeterli düzeyde toplanmış olması mutlaka gerekli değildir. Buna göre suç isnadına esas teşkil edecek şüphelere dayanak oluşturan olgular ile ceza yargılamasının sonraki aşamalarında tartışılacak olan ve mahkûmiyete gerekçe oluşturacak olguların aynı düzeyde değerlendirilmemesi gerekir (Mustafa Ali Balbay, § 73).

210. Tutukluluk, 5271 sayılı Kanun'un 100. ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. 100. maddeye göre kişi ancak hakkında suç işlediğine dair kuvvetli şüphelerin varlığını gösteren olguların ve bir tutuklama nedeninin bulunması hâlinde tutuklanabilir. Maddede tutuklama nedenlerinin neler olduğu da belirtilmiştir. Buna göre (a) şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olgular varsa, (b) şüpheli veya sanığın davranışları; 1) delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme, 2) tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma hususlarında kuvvetli şüphe oluşturuyorsa tutukluluk kararı verilebilecektir. Kuralda ayrıca işlendiği konusunda kuvvetli şüphe bulunması hâlinde tutuklama nedeninin varsayılabileceği suçlar bir liste hâlinde belirtilmiştir (Ramazan Aras, B. No: 2012/239, 2/7/2013, § 46).

211. Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasına göre bir kişi -suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunmak koşuluyla- hakkında dava açmak için gerekli delillerin tespiti amacıyla tutulabilir. Tutmanın amacı ayrıca kişi hakkındaki şüpheleri teyit etmek veya çürütmek suretiyle ceza soruşturmasını ilerletmektir (Dursun Çiçek, B. No: 2012/1108, 16/7/2014, § 87).

122. Öte yandan ciddi ve ağır bir tedbir olan tutuklama, ancak daha hafif başka bir tedbirin bireyin ve kamunun yararını korumak için yeterli olmayacağına ortaya konulması hâlinde makul kabul edilebilir. Bu bağlamda kişinin özgürlüğünden yoksun bırakılmasının hukuka uygun olması tutuklama tedbirinin uygulanabilmesi için yeterli değildir. Tutuklama tedbiri somut olayın koşulları altında “gerekli” de olmalıdır (Erdem Gül ve Can Dündar, § 68). Bu, Anayasa’nın 13. maddesinde düzenlenen temel hak ve özgürlüklerin sınırlanması ölçütleri arasında sayılan “ölçülülük” ilkesinin unsurlarından biri olan “gereklilik” unsurunun (AYM, E.2015/40, K.2016/5, 28/1/2016) da bir gereğidir. Tutukluluğa ilişkin kararlarda hedeflenen meşru amaçla yapılan müdahale arasında gözetilmesi gereken denge açısından öncelikle adli kontrol tedbirleri değerlendirilmeli ve adli kontrolün neden yetersiz kalacağı gerekçelendirilmelidir (Engin Demir [GK], B. No: 2013/2947, 17/12/2015, § 69).

123. Bununla birlikte Anayasa’da yer alan hak ve özgürlükler ihlal edilmediği sürece derece mahkemelerinin kararlarındaki kanunun yorumuna ya da maddi veya hukuki hatalara dair hususlar bireysel başvuru incelemesinde ele alınamaz. Tutukluluk konusundaki kanun hükümlerinin yorumu ve somut olaylara uygulanması da derece mahkemelerinin takdir yetkisi kapsamındadır (Abdullah Ünal, § 39). Ancak Anayasa’nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan koşulların bireysel başvuru konusu yapılmış olan tutuklama kararlarının gerekçelerinde gösterilmiş olup olmadığını ve somut olayın koşulları altında tutuklama tedbirine başvurulurken Anayasa’nın 13. maddesinde yer verilen temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasının ölçütleri arasında yer alan ölçülülük ilkesine uyulup uyulmadığını denetlemek Anayasa Mahkemesinin görevidir (Erdem Gül ve Can Dündar, § 69).

124. Diğer taraftan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı, adli makamlar ve güvenlik görevlilerinin -özellikle organize olanlar olmak üzere- suçlarla ve suçlulukla etkili bir şekilde mücadelesini aşırı derecede güçleştirmeye neden olabilecek şekilde yorumlanmamalıdır (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. Dinç ve Çakır/Türkiye, B. No: 66066/09, 9/7/2013, § 46).

125. Bir kişinin gerekçeden yoksun bir yargı kararıyla tutuklanması kabul edilemez. Bununla beraber tutukluluğu meşru kılan gerekçeler gösterilerek bir şüpheli ya da sanığın tutuklanması mümkündür. Ancak aşırı derecede kısa gerekçelerle ve hiçbir yasal hüküm gösterilmeden tutuklama kararı vermek, bu çerçevede değerlendirilmemelidir (Hanefi Avcı, B. No: 2013/2814, 18/6/2014, § 70).

126. Somut olayda başvuru haklarında yürütülen soruşturmada, 6087 sayılı Kanun’un 17. maddesi uyarınca soruşturmanın yürütülmesiyle ilgili olarak Cumhuriyet savcısına tanınan yetkileri kullanan HSYK Başmüfettişliği tarafından başvuru haklarında; haklarında dava açılan ve tutuklama tedbiri uygulanan bir kısım kamu görevlisi şüpheli/sanık ile planlı ve sistematik bir şekilde yürütülen organizasyonun parçası olarak eylem ve fikir birliği içinde hareket ettikleri; bu kişilerle koordineli bir biçimde sahte ihbar ve delil uydurmak suretiyle Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Hükümetini zor durumda bırakmak ve itibarsızlaştırmak, terör örgütlerine yardım ettiği görüntüsü vererek uluslararası yargı organları nezdinde hukuki ve cezai sorumluluk altına sokmak amacıyla ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ni terörle ilişkilendirmek kasıt ve iradesiyle belirli bir mizansen çerçevesinde hareket edip devlet sırrı kapsamındaki faaliyetleri deşifre ettikleri; devletin güvenliğine ve siyasal faaliyetlerine ilişkin bilgileri temin edip ifşa etmek amacıyla (yapılan ihbarlar öncesinde baştan beri faaliyetin niteliğini bildikleri hâlde) bu faaliyetlere tahsis edilmiş tırlarda usul ve yasaya aykırı

olarak arama yapmak, yaptırmak, yapmaya teşebbüs etmek ya da sessiz kalmak veya görüntü ve numune aldirmek suretiyle bu görüntü ve bilgilerin basın ve yayın organlarında yer almasına sebep oldukları belirtilerek başvurucular hakkında “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetini cebir şiddet kullanarak ortadan kaldırmaya veya görevlerini kısmen veya tamamen yapmasını engellemeye teşebbüs etme, devletin güvenliğine ve siyasal faaliyetlerine ilişkin bilgileri temin edip ifşa etme” suçlarını işledikleri iddiasıyla tutuklamaya yönelik yakalama emri çıkartılması talebinde bulunulmuştur.

217. Söz konusu talep yazısında başvurucuların isnat konusu suçlamalara ilişkin eylemleri belirtilirken;

i. Başvurucu Süleyman Bağrıyanık'ın 1/1/2014 tarihinde Hatay Kırıkhan'da MİT'e ait tırın ve ona eşlik eden aracın durdurulması üzerine Adalet Bakanı ve Adalet Bakanlığı Müsteşarı ile yaptığı telefon görüşmelerine ilişkin olarak düzenlediği tutanağı (tek imzalı belgeyi) doğrudan görevli ve yetkili birimlere göndermek yerine bu kişilerin terör örgütü üyesi olduğu algısını yaratacak şekilde TMK mülga 10. madde ile görevli Cumhuriyet savcısına gereğinin ifası için göndermesi, her iki olayda tırların ve tırlara eşlik eden otomobillerin durdurulmasının hemen sonrasında araçların MİT'e ait, ilgili personelin de MİT personeli olduğunu ve gerçekleştirilen faaliyetin suç teşkil etmediğini (Adalet Bakanı, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Adana ve Hatay Valileri, ilgili diğer kamu görevlileri ile yaptığı görüşmeler sonucunda) bilmesine rağmen gözetim ve denetimi altındaki Cumhuriyet savcılarınca kanun dışı olarak gerçekleştirilen (devlet sırrı niteliğindeki tırlarda bulunan malzemenin aranmasına ilişkin) eylem ve işlemlere karşı herhangi bir müdahalede bulunmaması,

ii. Başvurucu Ahmet Karaca'nın, Süleyman Bağrıyanık tarafından kaleme alınan yazıda belirtilen Adalet Bakanı ve Adalet Bakanlığı Müsteşarı hakkındaki şikâyetlerine ilişkin olarak hukuka aykırı bir şekilde başlatılan soruşturmayı TMK mülga 10. madde kapsamında görüp Adalet Bakanı hakkında terör suçlusu algısını yaratacak şekilde fezleke düzenlemesi, her iki olayda tırların ve tırlara eşlik eden otomobillerin durdurulmasının hemen sonrasında Cumhuriyet savcıları Aziz Taccı ve Özcan Şişman ile birçok kez telefonla görüşmesi ve dolayısıyla usul ve kanuna aykırı arama kararı veren, arama kararını tatbik eden ve etmeye çalışan Cumhuriyet savcılarının eylem ve işlemlerinden haberdar olduğu hâlde denetim ve gözetim yetkisine aykırı olacak şekilde arama gibi usulsüz soruşturma işlemlerinin yapılmasına sessiz kalması,

iii. Başvurucu Aziz Taccı'nın 1/1/2014 tarihli olaya ilişkin olarak kolluk görevlilerince yapılan arama talebinin kendi görev alanı kapsamında olmadığını bilmesine rağmen söz konusu MİT'e ait tırda arama yapılmasına karar vermesi, ihbarı yapan kişiyle irtibatlı olan ve olay yerinde bulunan (hakkında dava açılan) bazı kamu görevlisi kişiler ile Özcan Şişman arasında sabah saatlerinden başlayarak MİT'e ait tırın durdurulmasının hemen öncesi ve sonrası ile olayın hitam bulduğu ana kadar yapılan birden çok telefon görüşmesine iştirak etmesi, tır ve otomobilin MİT'e ait olduğunu bilmesine ve MİT'in görevi kapsamında nakledilen devlet sırrı niteliğindeki malzemenin herhangi bir suça konu olmadığını açıkça anlaşılmasına rağmen verilen arama kararını geri almaması ve ilgililerle irtibata geçmeden olayın arka planında kalması; 19/1/2014 tarihli olaya ilişkin olarak ihbarı yapan kişiyle irtibatlı olan ve olay yerinde bulunan (hakkında dava açılan) bazı kamu görevlisi kişiler ile ihbarın öncesinde yaptığı görüşmeler dolayısıyla ihbarın mahiyetine ilişkin bilgileri önceden öğrenmesine rağmen ilgilileri gerekli tedbirlerin alınması konusunda nöbetçi Cumhuriyet savcısına

yönlendirilmek yerine habersiz olduğu görüntüsü verebilmek için ihbarın yapılmasını beklemesi, ihbarın yapılmasından sonra da nöbetçi Cumhuriyet savcısına bilgi vermeden arama kararı vermesi, arama kararına istinaden durdurulan tırların ve otomobilin MİT'e ait ve araçlarda bulunan kişilerin de MİT personeli olduğunu bilmesine ve devlet sırrı niteliğindeki faaliyetin herhangi bir suç unsuru oluşturmadığının anlaşılmasına rağmen verilen usulsüz arama kararının işlemsiz olarak geri alınması, MİT'e ait faaliyet ile ilgili usulsüz olarak vermiş olduğu arama ve elkoyma kararının icrasını sağlaması, tırlar içindeki malzemelerin tespitini yaptırması, önceki uygulamalarının aksine olay yerine bizzat giderek MİT'e ait tırların üzerine çıkması, kasaları açıtırıp cep telefonu ile tırlarda bulunan malzemenin fotoğrafını çekmesi ve Jandarma personeline de kamera çekimi yaptırması, arama işlemleri devam ederken aldırıldığı numuneler üzerinde olay yerinde inceleme yaptırması ve sonrasında bilirkişi raporları aldırması, Süleyman Bağrıyanık tarafından kaleme alınan yazıda belirtilen Adalet Bakanı ve Adalet Bakanlığı Müsteşarı hakkındaki şikâyetlerine ilişkin olarak hiçbir araştırma ve inceleme yapmaksızın terör suçu ile yapılan irtibatlandırma doğrultusunda terör örgütü üyesi algısı oluşturacak şekilde Adalet Bakanlığı Müsteşarı hakkında HSYK'ya suç ihbarında bulunması, Adalet Bakanı hakkında ise görev ve yetki kurallarına aykırı şekilde kendisini görevli görerek soruşturma başlatması,

iv. Başvurucu Özcan Şişman'ın 1/1/2014 tarihli olaya ilişkin ihbarı yapan kişiyle irtibatlı olan ve olay yerinde bulunan (haklarında dava açılan) bazı kamu görevlisi kişiler ile sabah saatlerinden başlayarak MİT'e ait tırın durdurulmasının hemen öncesi ve sonrası ile olayın hitam bulduğu ana kadar telefon görüşmeleri yapması, nöbetçi olmadığı hâlde (Aziz Takcı tarafından verilen) arama kararının icrası amacıyla olay yerine gitmesi, durdurulan tırın ve otomobilin MİT'e ait olduğunu bilmesine ve MİT teşkilatının görevi kapsamında nakledilen ve devlet sırrı niteliğindeki faaliyetin herhangi bir suç unsuru oluşturmadığının anlaşılmasına rağmen bizzat arama yapmak isteyip bu konuda ısrarcı davranışlarda bulunması, MİT personeli hakkında sadece yapılmakta olan bir soruşturma sırasında kullanılabilecek koruma tedbirlerinden olan gözaltına alma ve üstleri ile irtibatlarını engellemek amacıyla cep telefonlarının toplatılması talimatlarını vermesi, Kırıkhan İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından tutulan tutanakta yer verilen suç isnatlarını TMK mülga 10. madde kapsamında görerek aynı suçlarla ilgili olarak Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcısı'na tutanakta belirtilen araçların aranması için talimat vermesi olgularına dayanıldığı görülmektedir (bkz. § 61).

218. Başvurucular, Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 8/5/2015 tarihli kararı ile "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetini cebir şiddet kullanarak ortadan kaldırmaya veya görevlerini kısmen veya tamamen yapmasını engellemeye teşebbüs etme, devletin güvenliğine ve siyasal faaliyetlerine ilişkin bilgileri temin edip ifşa etme" suçlarından tutuklanmışlardır. Mahkemece anılan karar ile başvurucuların tutuklanmalarına karar verilirken şüpheli beyanları, tanık ifadeleri, Adana Cumhuriyet Başsavcılığının bir kısım soruşturma dosyasının içerikleri, HTS kayıtları, nöbet listesi, inceleme tutanakları, görüntü CD'lerine ait inceleme tutanakları, Adana ve Hatay Valiliklerinin cevap yazıları gibi delillere dayanarak başvurucuların isnat edilen suçlar yönünden kuvvetli suç şüphesi altında bulunduklarını kabul etmiştir (bkz. § 63). Tutuklama kararına itirazı inceleyen Mersin 2. Ağır Ceza Mahkemesi de itirazın reddine karar verirken aynı delillere vurgu yaparak başvurucuların kuvvetli suç şüphesi altında bulunduklarını ifade etmiştir (bkz. § 65).

219. HSYK Başmüfettişliğinin 14/5/2015 tarihli inceleme ve soruşturma raporu ile tespit edilen eylemlerin disiplin yaptırımlarının yanı sıra başvurucular

hakkında yapılan ceza soruşturmasının da asıl dayanağını oluşturduğu ve bu temelde yürütülen soruşturmada tutuklama tedbirinin uygulandığı anlaşılmıştır. Anılan raporda belirtilen suçlamalara konu eylemlerin, HSYK Başmüfettişliğinin tutuklamaya yönelik yakalama emri verilmesi talep yazısında başvuruçulara isnat edilen eylemlerle de aynı olduğu görülmektedir (bkz. §§ 55, 61).

220. Öte yandan Tarsus Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından düzenlenen iddianamede başvuruçuların Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini cebir şiddet kullanarak ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasını kısmen veya tamamen engellemeye teşebbüs etme, devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme, devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama suçlarını işledikleri iddiası ortaya konulurken de anılan rapordaki tespit ve değerlendirmeler temel alınmıştır. Buna göre iddianamede başvuruçuların, yapılan ihbarlar öncesinde suç unsuru içermediğini bildikleri hâlde MİT tarafından gerçekleştirilen kanuna uygun faaliyetlere tahsis edilmiş tırlarda, görevleri dışında usul ve kanuna aykırı olarak arama yapılması, yaptırılması, yapılmasına teşebbüs edilmesi, MİT mensuplarının gözaltına alınması ve cep telefonlarına elkonulması talimatı vermek/verdirmek eylemlerinde bulundukları; başvuruçuların anılan eylemleri, haklarında kamu davası açılan bir kısım kamu görevlisi sanık ile birlikte planlı ve sistematik bir şekilde yürütülen organizasyonun parçası olarak gerçekleştirdikleri; bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Hükümetini gerek yurt içinde gerekse uluslararası platformda zor durumda bırakmak ve itibarsızlaştırmak, terör örgütlerine yardım ettiği görüntüsü vererek uluslararası yargı organları nezdinde hukuki ve cezai sorumluluk altına sokmak amacıyla devletin güvenliği veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken ve MİT tarafından gerçekleştirilip özünde devlet sırrı niteliğinde olan faaliyetleri ifşa ettikleri belirtilmektedir (bkz. § 80). Başsavcılığın bu sonuca varırken genel olarak HSYK Başmüfettişliğinin 14/5/2015 tarihli inceleme ve soruşturma raporunda belirtilen delillere dayandığı görülmektedir (bkz. § 83).

221. İddianamede, başvuruçular hakkında HSYK Başmüfettişliği tarafından düzenlenen 14/5/2015 tarihli inceleme ve soruşturma raporundan alıntı yapılarak başvuruçuların kendi aralarında yaptıkları çok sayıdaki telefon görüşmesinin yanı sıra her iki olayda ihbarda bulunan kişilerle irtibat içinde olan ve haklarında dava açılan bir kısım kamu görevlisi sanık ile yaptıkları telefon görüşmelerine de değinilmiştir. Bu telefon görüşmelerine ilişkin HTS kayıtlarının başvuruçular hakkında tutuklama kararı verilirken kuvvetli suç şüphesinin bulunduğu yönünden dayarılan deliller arasında olduğu görülmektedir (bkz. § 63). Buna göre 1/1/2014 tarihli olaya ilişkin olarak başvuruçucu Özcan Şişman'ın, Adana İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde jandarma üsteğmen olarak görevli O.Ş. ile (Bu kişinin Hatay bölgesinde meydana gelen olayda herhangi bir yetkisi bulunmamasına rağmen G.B.yi ziyaret bahanesiyle olay yerine gittiği ifade edilmektedir.) ihbarın yapılmasından önceki gün iki kez, ihbarın yapıldığı gün gece saatlerinde dört kez, ihbardan kısa süre önce üç kez, ihbardan kısa süre sonra üç kez, olay esnasında ve sonrasında on kez olmak üzere toplam yirmi iki kez telefon görüşmesi yaptığı; Hatay İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde jandarma üsteğmen olarak görevli G.B. ile (Bu kişinin tırla ilgili ihbarda bulunduğu iddiasıyla hakkında kamu davası açılan Hatay İl Jandarma İstihbarat Şube Müdürlüğünde Jandarma astsubay çavuş olarak görevli H.A. ile ihbarın yapılmasından 2 dakika önce telefon görüşmesi yaptığı ifade edilmektedir.) ihbarın yapıldığı gün ihbarın yapılmasından sonra ve olay esnasında dokuz kez telefon görüşmesi yaptığı; 19/1/2014 tarihli olaya ilişkin olarak ise başvuruçucu Aziz Takcı'nın

Adana İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde Jandarma üstegmen olarak görevli Ö.K. ile (Bu kişinin tırlara ilişkin ihbarda bulunma organizasyonunu gerçekleştiren ve Ankara İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şubesinde yüzbaşı olarak görev yapan H.G. ile ihbarın yapıldığı gün saat 03.57-10.18 arasında birçok kez telefon görüşmesi yaptığı ifade edilmektedir.) ihbarın yapıldığı gün ihbardan önce sabahın erken saatlerinde iki kez telefonla görüştüğü, sonra evinde yüz yüze görüşme yaptığı, ihbarın yapılmasından sonra ve olay esnasında da dokuz kez telefon görüşmesi yaptığı tespit edilmiştir.

222. Başsavcılık, her iki olaya ilişkin telefon görüşmelerinin Jandarma istihbarat görevlileri O.Ş., G.B. ve Ö.K. merkezinde gerçekleştirildiği, olaylara ilişkin bilgilerin bu kişiler tarafından sürekli bir şekilde başvuruolar Özman Şışman ve Aziz Takcı'ya aktarıldığı, bu başvuruoların da edindikleri bilgileri başvuruocu Ahmet Karaca'ya ilettikleri değerdendirilmesinde bulunmuştur. Öte yandan iddianamede, her iki olaya ilişkin süreç içerisinde başvuruocu Süleyman Bağrıyanık'ın başvuruocu Ahmet Karaca'dan bilgi aldığının ifade edildiği görülmektedir.

223. Suç isnadı, bir kişiye suç işlediği iddiasının yetkili makamlar tarafından bildirilmesidir (*Ersin Ceyhan*, B. No: 2013/695, 9/1/2014, § 32). Başvuruolarlara isnat edilen ve yukarıda açıklanan eylemlerin suç oluşturup oluşturmadığı, başvuruolar yönünden atılı suçun/suçların kanuni unsurlarının gerçekleşip gerçekleşmediği ve başvuruoların isnat konusu suçları işleyip işlemedikleri bir bütünlük içinde yapılacak yargılama sonucunda toplanan delillere göre yargılama süreçlerini yürüten adli mercilerce belirlenebilir. Yine bu belirlemeye göre varılacak sonucun hukuka uygun olup olmadığı kanun yolu incelemesi ile tespit edilebilir. Anayasa'ya bariz şekilde aykırı yorumlar ile delillerin takdirinde açık keyfilik hâlinde hak ve özgürlük ihlaline sebebiyet veren durumlar hariç olmak üzere isnat edilen eylemlerin suç oluşturup oluşturmadığı, tutuklamaya ilişkin olanlar da dâhil kanun hükümlerinin yorumu ve bunların somut olaylara uygulanması derece mahkemelerinin takdir yetkisi kapsamındadır (*Mehmet Haberal*, B. No: 2012/849, 4/12/2013, § 77).

224. Kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı kapsamında ilk tutuklamaya ilişkin yargısal denetimin, öncelikle Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında tutuklama tedbirine başvurumanın zorunlu koşulları arasında sayılan suçun işlendiğine dair "kuvvetli belirti" bulunup bulunmadığı hususunda yapılması gerekir. Bu kapsamda bir suçun işlenmiş olabileceğine ilişkin ciddi belirtilerin varlığı ilk tutma bakımından yeterli olabilir (*Hikmet Kopar ve diğerdeleri* [GK], B. No: 2014/14061, 8/4/2015, § 84).

225. Başvuruolar hakkında verilen tutuklama ve tutuklamaya itirazın reddi kararlarında açıklanan gerekçeler ile bu gerekçelerde dayanan delillerin (inceleme ve soruşturma raporu ve iddianamede açıklanan) içeriği, HSYK Başmüfettişliğinin 14/5/2015 tarihli inceleme ve soruşturma raporunda başvuruolarla ilişkin yer alan tespit ve değerdendirmeler, iddianame ile başvuruolarla isnat edilen ve yukarıda özetlenen eylemler ile bu eylemlere ilişkin olarak dayanan ve genel olarak HSYK Başmüfettişliği tarafından yürütülen soruşturma sırasında elde edilmiş olan deliller birlikte değerdendirildiğinde başvuruolar yönünden suç işlemiş olabileceklerinden şüphelenilmesi için inandırıcı delillerin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

226. Diğerd taraftan tutuklama tedbirinin Anayasa'nın 13. maddesindeki ölçütlerden biri olan ölçülülük ilkesi kapsamında "gerekli" olup olmadığının da değerdendirilmesi gerekir. Anayasa Mahkemesi, bu hususlara ilişkin anayasal denetimi, başvuruolar hakkında hâlen devam eden bir yargılama olduğunu gözönünde tutarak sadece tutuklamaya ilişkin süreç ile tutuklama gerekçeleri üzerinden yapacaktır.

227. Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen tutuklama kararında, başvurularda isnat edilen “TCK 312. md. de düzenlenen suçun CMK 100/3 de sayılan tutuklama nedeninin varsayılabilirliği katalog suçlardan olmasına, şüpheliler için öngörülen cezaların alt ve üst sınırları nazara alındığında orantılılık ilkesinin mevcut bulunduğuna” değinilerek tutuklama nedenleri açıklanmıştır. Mersin 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen tutukluluğa itirazın reddi kararında da aynı gerekçeler tekrarlanarak tutuklama nedenleri belirtilmiştir. Başvurularda isnat edilen Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasına kısmen veya tamamen engellemeye teşebbüs etme suçu, 5271 sayılı Kanun’un 100. maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan ve Kanun gereği “tutuklama nedeni varsayılabilen” suçlar arasında olduğundan olayda bir tutuklama nedeninin bulunduğu görülmektedir (Benzer bir değerlendirme için bkz. *Günay Dağ ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/1631, 17/12/2015, § 164). Öte yandan kişinin mahkûmiyeti hâlinde alacağı hapis cezanın ağırlığı, kaçma şüphesinin varlığına işaret eden durumlardan biridir (*Hüseyin Burçak*, B. No: 2014/474, 3/2/2016 § 61).

228. Başvurularda yönelik suçlamaların temelini oluşturan MİT’e ait tırların durdurulması ve aranması olayları 1/1/2014 ve 19/1/2014 tarihlerinde yaşanmıştır. Bu olaylara ilişkin HSYK Üçüncü Dairesinin 28/1/2014 tarihinde inceleme izni verdiği ve bu iznin HSYK Başkanı tarafından 12/3/2014 tarihinde “olur” verilerek uygun bulunduğu, HSYK Teftiş Kurulu Başkanlığının 16/3/2014 tarihinde denetim emri verdiği anlaşılmıştır. Başvurucuların tutuklanmasına dayanak olan olaylara ilişkin olarak olay tarihlerinden kısa bir süre sonra başlayan incelemede HSYK Başmüfettişliğince 6/8/2014 tarihinde başvurularda hakkında soruşturma izni verilmesi talep olunmuş; HSYK Üçüncü Dairesinin 23/12/2014 tarihli inceleme ve soruşturma yapılmasına ilişkin kararına Kurul Başkanı tarafından 26/2/2015 tarihinde “olur” verilmiştir. Öte yandan bir kısım iddiaya ilişkin HSYK Genel Kurulunun 5/1/2015 tarihli ve 2015/23 sayılı “Kurul Başkanı”nın itirazının kabulü ile inceleme ve soruşturma izni verilmesi kararı”na da Kurul Başkanı tarafından 28/3/2015 tarihinde “olur” verilmiştir.

229. Başvurucular hakkındaki inceleme ve soruşturma sürecinde HSYK Başmüfettişliği tarafından Adana Cumhuriyet Başsavcılığı ve Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcılığına ait kadro cetvelleri ile izin ve rapor durumları tespit edilmiş ve iş bölümü çizelgeleri alınmış; olaylara ilişkin Adana Cumhuriyet Başsavcılığının bir kısım soruşturma dosyası ile Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesindeki bir kısım dava dosyası incelenmiş ve bu incelemeler tutanağa bağlanmış; başvurularda telefon görüşmelerine ilişkin kayıtlar ilgili kurumlardan temin edilmiş; ilgili diğer kişilerin görüşme kayıtları ise haklarındaki soruşturma dosyalarından alınmış; tırlarda bulunan MİT personeli hakkında verildiği belirtilen dinleme kararlarına ilişkin belgeler incelenmiş; ihbarların yapıldığı süreçlerine ilişkin ilgili kurumlardan bilgi sorulmuş; aynı olaylar dolayısıyla Mülkiye başmüfettişleri ile Jandarma müfettişleri tarafından düzenlenen raporlar incelenmiş; tırların durdurulması ve aranması olaylarının medyada ve İnternet’te yayımlanan görüntü ve fotoğraflarına ilişkin bu görüntü ve fotoğrafların kim ya da kimler tarafından, hangi bilgisayar ya da iletişim aracından, ne zaman, ne şekilde ve nasıl verildiğinin tespitine yönelik araştırma yaptırılmış; Adana ve Hatay Valilerinin yazılı beyanları, başvurularda yazılı savunmaları ile 49 tanığın ifadeleri alınmış; tırların durdurulması ve aranması olaylarına ilişkin görüntüler incelenmiştir. Başvurucular hakkındaki inceleme ve soruşturma süresi içinde HSYK Başmüfettişliğinin 25/12/2014 tarihli ve HSYK Teftiş Kurulu Başkanlığının 29/12/2014

tarihli bildirimleri üzerine HSYK İkinci Dairesinin 15/1/2015 tarihli kararı ile başvurucular tedbiren görevden uzaklaştırılmışlardır. HSYK İkinci Dairesi daha sonradan da başvurucular hakkında verilen görevden uzaklaştırma tedbirinin uzatılmasına dair kararlar vermiştir.

230. HSYK Başmüfettişliği; soruşturma sürecinde 5/5/2015 tarihinde, Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesine başvurarak başvurucular hakkında tutuklamaya yönelik yakalama kararı verilmesini talep etmiştir. Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesi 6/5/2015 tarihli kararı ile anılan talebin kabulüne karar vermiştir. Mahkemenin 8/5/2015 tarihli kararı ile başvurucuların sorguları yapılmış ve tutuklanmalarına karar verilmiştir. Başvurucuların tutuklanmasından çok kısa bir süre sonra 14/5/2015 tarihinde tamamlanan HSYK Başmüfettişliğinin inceleme ve soruşturma raporu ile başvurucular hakkında meslekten çıkarma cezasının uygulanması ve kovuşturma yapılması gerektiği ifade edilmiştir. HSYK İkinci Dairesi, 4/6/2015 tarihli kararı ile *“soruşturma konusu edilen eylemleri nedeniyle başvurucular hakkında kovuşturma yapılması gerekli görüldüğünden düzenlenecek iddianame ile birlikte Tarsus Ağır Ceza Mahkemesine verilmek üzere soruşturma evrakının Tarsus Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine”*; 14/1/2016 tarihli kararı ile de başvurucuların “meslekten çıkarma” cezası ile cezalandırılmalarına karar vermiştir.

231. Tarsus Cumhuriyet Başsavcılığının 3/7/2015 tarihli iddianamesi ile başvurucuların Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetini cebir şiddet kullanarak ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasını kısmen veya tamamen engellemeye teşebbüs etme, devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme, devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama suçlarını işlediklerinden bahisle cezalandırılmaları amacıyla Yargıtay ilgili Ceza Dairesinde haklarında kovuşturma açılıp yargılamalarının yapılması için son soruşturmanın açılmasına karar verilmesi talebinde bulunulmuş; Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesi 3/7/2015 tarihinde iddianamenin kabulüne karar vermiştir. Mahkemenin 15/7/2015 tarihli ve E.2015/172, K.2015/176 sayılı kararı ile başvurucular hakkında Yargıtayın yetkili ve görevli ceza dairesinde yargılamalarının yapılması için son soruşturmanın açılmasına karar verilmiştir. Başvurucular hakkında verilen son soruşturmanın açılması kararı sonrası Yargıtay 16. Ceza Dairesinin E.2015/1 sayılı dosyası ile başlayan yargılama, bireysel başvurunun incelendiği tarihte tutuklu olarak devam etmektedir.

232. Buna göre başvurucular hakkındaki soruşturmada bir tutuklama nedeninin bulunmadığı söylenemez. Ayrıca soruşturma süreci gözönüne alındığında tutuklamanın gerekli olmadığı sonucuna varılması için herhangi bir nedenin bulunmadığı anlaşılmıştır.

233. Öte yandan başvurucular; yürüttükleri yargısal bir faaliyet nedeniyle tutuklandıklarını, savcılık görevlerini yerine getirmekten ibaret eylemlerinin kanun hükümlerinin keyfi yorumlanması sonucu suçlamaya konu edildiğini iddia etmektedirler.

234. Adaletin kendisinin ve dağıtılmasının toplumdaki öneminin bir yansıması olarak hâkimlik mesleğinin yanı sıra Cumhuriyet savcılığı da toplum hayatında önemli bir görevi yerine getirmektedir. Ülkemizdeki yargı sisteminde hâkim ve savcıların mesleğe kabulleri, atamaları, terfileri, soruşturma ve disiplin işlemleri aynı kurul (HSYK) tarafından yerine getirilmekte; özlük hakları yönünden de aralarında bir fark bulunmamaktadır. Kaldı ki HSYK’nın uygun bulmasıyla hâkimlerin savcı, savcıların hâkim olarak atanmaları mümkündür. Ceza muhakemesi hukuku sistemimizde savcıların şüphelinin hem lehine hem de aleyhine olan delilleri

toplamlarının zorunlu olması nedeniyle taşınmaları gereken özellikler ve uymaları gereken meslek kuralları açısından hâkimler ile savcılar arasında önemli bir fark bulunmadığı söylenebilir. Bu nedenle Anayasa’da hâkimlik mesleğinin yanı sıra savcılık da özel bir statü olarak belirtilmiş ve Anayasa’nın 139. maddesinde “hâkimlik ve savcılık teminatı” birlikte düzenlenmiştir. Buna göre hâkimler gibi savcıların da azlolanması, kendileri istemedikçe Anayasa’da gösterilen yaştan önce emekliye ayrılması, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınmaları yasaklanmıştır. Anayasa’nın 140. maddesinde ise “hâkimlik ve savcılık mesleği” hakkında bu güvenceler doğrultusunda düzenlemeler getirilmiştir.

235. Hâkim ve savcıların da suç işlemleri hâlinde cezai sorumluluklarının bulunduğu, çağdaş hukuk sistemlerinin ortak kabulüdür. Bir hâkim veya savcının göreviyle ilgili bir suç işlemesi mümkün olup bu durumda kişinin hâkim veya savcı olması nedeniyle işlediği suçun yaptırımsız kalması düşünülemez. Bu nedenledir ki hukuk sistemimiz içinde hâkimlerin ve Cumhuriyet savcılarının görevleriyle ilgili işleyebilecekleri suç oluşturan eylemlere ilişkin Anayasa, 2802 ve 6087 sayılı Kanunlar ile özel soruşturma ve kovuşturma usulleri ve mercileri öngörülmüştür (*Mustafa Başer ve Metin Özçelik*, § 159).

236. Somut olayda Cumhuriyet başsavcılığı, Cumhuriyet başsavcivekilliği ve Cumhuriyet savcılığı görevlerinde bulunan başvuruçular soruşturma makamlarınca, bir kısım kamu görevlisi ile birlikte planlı ve sistematik bir şekilde yürütülen organizasyonun parçası olarak ve örgütlü bir şekilde hareket ederek görevlerinden kaynaklanan yetkilerini kötüye kullanmak suretiyle yetkili olmadıkları hâlde verdikleri arama kararları ve talimatlar ile yaptıkları/yaptırdıkları soruşturma işlemleriyle devletin güvenliği veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken ve MİT tarafından gerçekleştirilip özünde devlet sırrı niteliğinde olan faaliyetleri ifşa etmekle suçlanmaktadır. Başvuruçular hakkında verilen tutuklama kararının, onların Cumhuriyet başsavcısı, Cumhuriyet başsavcivekili ve Cumhuriyet savcısı olarak soruşturma işlemleri yapma ya da yaptırma yetkileri kapsamında verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle değil yetkileri olmadığı hâlde kasıtlı bir şekilde mesleki konumlarını ve mesleklerinden kaynaklanan yetkilerini, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Hükümetini zor durumda bırakmak ve itibarsızlaştırmak, terör örgütlerine yardım ettiği görüntüsü vererek uluslararası yargı organları nezdinde hukuki ve cezai sorumluluk altına sokmak amacıyla kullandıkları iddiasıyla verildiği görülmektedir. Dolayısıyla başvuruçuların görevleri kapsamında yürüttükleri yargısal bir faaliyet nedeniyle tutuklandıkları iddiası yerinde değildir.

237. Başvuruçular, son olarak birinci sınıf hâkim (savcı) olmalarına ve olayda suçüstü hâli koşullarının bulunmamasına rağmen 2802 sayılı Kanun’un 88. maddesine aykırı şekilde haklarında yakalama kararı çıkarıldığını ve sorgulanıp tutuklanmalarına karar verildiğini iddia etmektedirler.

238. Anayasa’nın 159. maddesinin dokuzuncu fıkrasında, hâkim ve Cumhuriyet savcıları hakkındaki inceleme ve soruşturma işlemlerinin ilgili dairenin teklifi ve HSYK başkanının “olur”u ile Kurul müfettişleri tarafından yaptırılacağı, bu işlemlerin hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilceği düzenleneme altına alınmıştır.

239. 6087 sayılı Kanun’un 9. maddesi uyarınca hâkim ve savcıların görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere uygun olarak yapıp yapmadıklarına

ilişkin denetleme işlemlerini Teftiş Kuruluna yaptırmak, hâkim ve savcılarının görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını Kurul müfettişleri veya müfettiş yetkilerini haiz kıdemli hâkim veya savcı eliyle araştırmak ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri ile inceleme ve soruşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin işlemler için teklifte bulunmak görev ve yetkileri HSYK Üçüncü Dairesine aittir. Anılan Kanun'un 6. maddesinde ise ilgili dairenin teklifi üzerine hâkim ve savcılar hakkında denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma yapılması işlemleri ile inceleme ve soruşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin işlemlere "olur" vermek HSYK başkanının görevleri arasında sayılmıştır.

240. 2802 sayılı Kanun'un 88. maddesinin birinci fıkrasında suç işlediği ileri sürülen hâkim ve savcılarının ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hâlleri dışında yakalanamayacağı, konutlarının aranamayacağı, sorguya çekilemeyecekleri ancak durumun Adalet Bakanlığına derhâl bildirileceği belirtilmiş; maddenin ikinci fıkrasında ise birinci fıkra hükümlerine aykırı hareket eden kolluk kuvvetleri amir ve memurları hakkında yetkili Cumhuriyet savcılığı tarafından genel hükümlere göre doğrudan doğruya soruşturma ve kovuşturma yapılacağı ifade edilmiştir. Bununla birlikte görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerine ilişkin inceleme ve soruşturma yapılması usulü tamamlandıktan ve Kanun ile görevlendirilen merciler tarafından soruşturma izni verildikten sonra hâkim ve Cumhuriyet savcıları hakkında koruma tedbirlerinin uygulanmasını yasaklayan bir kanun hükmünün bulunmadığı görülmektedir.

241. Somut olayda başvuru hakkında görevlerinden doğan suçlamalara ilişkin olarak HSYK Üçüncü Dairesinin 23/12/2014 tarihli inceleme ve soruşturma yapılmasına ilişkin kararına Kurul Başkanı tarafından 26/2/2015 tarihinde "olur" verildiği; yine bir kısım iddiaya ilişkin HSYK Genel Kurulunun 5/1/2015 tarihli "Kurul Başkanı'nın itirazının kabulü ile inceleme ve soruşturma izni verilmesi kararı"na da Kurul Başkanı tarafından 28/3/2015 tarihinde "olur" verildiği görülmektedir. Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 6/5/2015 tarihli kararı ile başvuru hakkında yakalama emri çıkartılmış ve başvuru hakkında anılan Mahkemenin 8/5/2015 tarihli kararı ile tutuklanmışlardır. Dolayısıyla başvuru hakkında yakalama ve tutuklama kararlarının verildiği tarihler itibarıyla Kanun ile öngörülen inceleme ve soruşturma yapılmasına ilişkin usulün tamamlandığı ve yetkili mercilerce başvuru hakkında soruşturma izni verilmiş olduğu anlaşılmıştır.

242. Başvuruların anılan şikâyetlerine ilişkin olarak Mersin 2. Ağır Ceza Mahkemesince başvuru hakkında tutuklamaya yönelik itirazlarının reddine karar verilirken "2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunun 88. maddesinin 2. fıkrasındaki düzenleme de dikkate alındığında, aynı kanunun 88/1. maddesinde belirtilen yakalama, arama, sorgulama işlemlerine ilişkin kısıtlılığın, münhasıran kolluk kuvvetleri, amirleri ve memurlarınca yapılamayacak işlemlere yönelik olduğu" değerlendirmesinde bulunulmuştur. Anılan Mahkemece yapılan değerlendirmeye göre hâkim ve savcılar hakkında bir kısım koruma tedbirinin uygulanmasına dair sınırlamalar getiren 2802 sayılı Kanun'un 88. maddesi, yalnızca kolluk amir ve memurlarının işlemlerine ilişkin olup diğer adli makamlarca uygulanacak koruma tedbirlerine engel oluşturmamaktadır. Anayasa'da yer alan hak ve özgürlükler ihlal edilmediği sürece derece mahkemelerinin kararlarındaki kanunun yorumuna ya da maddi veya hukuki hatalara dair hususlar bireysel başvuru incelemesinde ele alınamaz. 2808 sayılı Kanun'un 88. maddesinde öngörülen sınırlayıcı hükümlerin uygulama koşullarının belirlenmesi ve bu itibarla

hukuk kurallarının yorumu ve somut olaylara uygulanması soruşturma makamları ile derece mahkemelerinin takdir yetkisi kapsamındadır.

243. Bu itibarla soruşturma mercilerinin ve derece mahkemelerinin -ağır cezalı suçüstü hâlinin bulunmadığı hiçbir durumda- hâkim ve savcılar hakkında yakalama, arama, sorguya çekme işlemlerinin ve dolayısıyla tutuklama tedbirinin uygulanamayacağını kabul etmenin mümkün olmadığı, Kanun ile öngörülen usul hükümlerine riayet edilerek yetkili makamlarca soruşturma izni verilmiş olması koşuluyla tutuklama da dâhil olmak üzere hâkim ve savcılar hakkında koruma tedbirlerinin uygulanabileceği yönündeki kabul ve değerlendirmelerinde bariz takdir hatasının ya da açık bir keyfiliğin bulunduğu söylenemez.

244. Açıklanan nedenlerle başvuruolarının tutuklama kararı verilen suçlar yönünden makul veya kuvvetli suç şüphesinin olmadığı, tutuklamaya esas eylemin hukuk düzenince suç olarak düzenlenmediği, olayda tutuklama nedenlerinin bulunmadığı ve yürüttükleri yargısal bir faaliyet nedeniyle tutuklandıkları, birinci sınıf hâkim (savcı) olmaları nedeniyle suçüstü hâli olmadan tutuklanmalarının hukuki olmadığı iddialarına ilişkin olarak bir ihlalin olmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

c. İtiraz Hakkının Etkin Olarak Kullanılmadığına İlişkin İddia

245. Başvurucular, gizlilik (kısıtlama) kararı nedeniyle suçlamalara ilişkin delillere erişememeleri ve sorgu sırasında alınan ifadelere ilişkin SEGBİS yoluyla yapılan kayıtların imajlarının kendilerine verilmemesi nedenleriyle savunma haklarının kısıtlandığını ileri sürmüşlerdir. Başvurucuların anılan şikâyetlerinin hürriyetlerinden yoksun bırakılmaya karşı itiraz haklarını etkili bir şekilde kullanma imkânlarının bulunup bulunmadığı yönünden incelenmesi gerekmektedir.

246. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesinin ve AİHM'in benzer kararları hatırlatılmış; belirli durumlarda ve gerektiği ölçüde çelişmeli dava hakkının kısıtlanabileceği, başvuruolarının SEGBİS kayıtlarına ilişkin tutulan tutanağın içeriğine ilişkin bir itirazda bulunmadıkları gibi ses ve görüntü kayıtlarını izleme yönünde bir taleplerinin de bulunmadığı, soruşturma süreci devam ederken başvuruolarının haklarındaki suçlamaları öğrendikleri ve HSYK Başmüfettişliğine verdikleri yazılı savunma dilekçelerinde ayrıntılı olarak savunma yaptıkları, başvuruoları hakkındaki yakalama talep yazısında isnat edilen suçlamaların delilleriyle birlikte açıklandığı ifade edilmiştir.

247. Başvurucular, Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında anılan iddialarına ilişkin ek bir açıklamada bulunmamışlardır.

248. Anayasa'nın 19. maddesinin dördüncü fıkrası yakalanan veya tutuklanan kişiye, yakalama veya tutuklama sebeplerinin ve haklarındaki iddiaların hemen yazılı olarak bildirilmesini, yazılı bildirimim mümkün olmaması hâlinde sözlü olarak derhâl; toplu suçlarda ise en geç hâkim huzuruna çıkarılıncaya kadar bildirilmesini öngörmektedir.

249. Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrası şöyledir:

“Her ne sebeple olursa olsun, hürriyeti kısıtlanan kişi, kısa sürede durumu hakkında karar verilmesini ve bu kısıtlamanın kanuna aykırılığı halinde hemen serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla yetkili bir yargı merciine başvurma hakkına sahiptir.”

250. Anayasa'nın anılan hükmü uyarınca hürriyeti kısıtlanan kişi, kısa sürede durumu hakkında karar verilmesini ve bu kısıtlamanın kanuna aykırılığı hâlinde

hemen serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla bir yargı merciine başvurma hakkına sahiptir. Fıkıradaki öngörülen bu usulde, adil yargılanma hakkının bütün güvencelerini sağlamak mümkün değil ise de iddia edilen tutmanın koşullarına uygun somut güvencelerin yargısal nitelikli bir kararla sağlanması gerekir (*Mehmet Haberal*, §§122, 123).

251. Tutukluluk hâlinin devamının veya serbest bırakılma taleplerinin incelenmesinde silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerine riayet edilmelidir (*Hikmet Yaygın*, B. No: 2013/1279, 30/12/2014, § 30).

252. Silahların eşitliği ilkesi, davanın taraflarının usul hakları bakımından aynı koşullara tabi tutulması ve taraflardan birinin diğerine göre daha zayıf bir duruma düşürülmeksizin iddia ve savunmalarını makul bir şekilde mahkeme önünde dile getirme fırsatına sahip olması anlamına gelmektedir. Taraflardan birine tanınıp diğerine tanınmayan avantajın fiilen olumsuz bir sonuç doğurduğuna dair delil bulunmasa da silahların eşitliği ilkesi ihlal edilmiş sayılır (*Bülent Karataş*, B. No: 2013/6428, 26/6/2014, § 70).

253. Çelişmeli yargılama ilkesi ise taraflara dava malzemesi hakkında bilgi sahibi olma ve yorum yapma hakkının tanınmasını, bu nedenle tarafların yargılanmanın bütününe aktif olarak katılmasını gerektirmektedir. Çelişmeli yargılama ilkesi, silahların eşitliği ilkesi ile yakından ilişkili olup bu iki ilke birbirini tamamlar niteliktedir. Zira çelişmeli yargılama ilkesinin ihlal edilmesi durumunda davasını savunabilmesi açısından taraflar arasındaki denge bozulacaktır (*Bülent Karataş*, § 71).

254. Özellikle üçüncü kişilerin temel haklarını korumak, kamu menfaatini gözetmek veya adli makamların soruşturma yaparken başvurdukları yöntemleri güvence altına almak gibi amaçlarla soruşturma aşamasında bazı delillere erişim yönünden kısıtlama getirilmesi gerekebilir. Bu nedenle soruşturma evresinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla müdafinin dosya inceleme yetkisinin kısıtlanmasının demokratik toplum düzeni bakımından gerekli olmadığı söylenemez. Ancak dosyaya erişim hakkına getirilecek kısıtlamanın kısıtlama kararıyla ulaşılmak istenen amaç ile orantılı olması, savunma hakkının yeterince kullanılmasını engelleyecek nitelikte bulunmaması gerekmektedir (AYM. E.2014/195, K.2015/116, 23/12/2015, § 107).

255. AİHM, müdafinin dosya içeriğini incelemesinden mahrum bırakılmasını silahların eşitliği ilkesinin ihlali olarak değerlendirmektedir (*Ceviz/Türkiye*, B. No: 8140/08, 17/7/2012, § 41). Ancak AİHM'e göre millî güvenlik, suçların araştırılmasına ilişkin polisiye yöntemlerin gizli kalma gerekliliği ya da üçüncü bir kişinin temel haklarının ve kamu düzeninin korunması için gerektiği ölçüde çelişmeli yargılama ilkesi kısıtlanabilir. Bununla birlikte savunma haklarının kısıtlanması nedeniyle karşılaşılan zorlukların yargılama sırasında yeteri kadar giderilmesi gerekir (*A. ve diğerleri/Birleşik Krallık*, B. No: 3455/05, 19/2/2009, § 205).

256. Yakalanan bir kişiye, yakalanmasının temel maddi ve hukuki sebepleri teknik olmayan ve anlayabileceği basit bir dille açıklanmalı, böylece kişi, eğer uygun görürse hürriyetinden yoksun bırakılmasının Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrası kapsamında kanuna uygunluğuna itiraz etmek üzere mahkemeye başvurma imkânına sahip olabilmelidir. Anayasa'nın 19. maddesinin dördüncü fıkrası, yakalama veya tutuklama sırasında verilen bilgilerin yakalanan veya tutuklanan kişiye isnat edilen suçların tam bir listesini içermesini, bir başka deyişle hakkındaki suçlamalara esas tüm delillerin bildirilmesini ya da açıklanmasını gerektirmemektedir (*Günay Dağ ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/1631, 17/12/2015, § 175).

257. İfadesi ya da savunması alınırken başvuruçuya erişimi kısıtlanan belgelerin içeriğine ilişkin sorular sorulmuş ve başvuruçunun tutukluluk kararına yönelik itirazında bu belgelerin içeriğine atıfta bulunmuş olması durumunda, başvuruçunun tutukluluğa temel teşkil eden belgelere erişiminin olduğunun, içerikleri hakkında yeterli bilgiye sahip bulunduğunun ve bu nedenle de tutukluluk hâlinin gerekçelerine yeterli biçimde itiraz etme imkânını elde ettiğinin kabulü gerekmektedir. Böyle bir durumda kişi, tutukluluğa temel teşkil eden belgelerin içeriği hakkında yeterli bilgiye sahiptir (*Hidayet Karaca* [GK], B. No: 2015/144, 14/7/2015, § 107).

258. Somut olayda, başvuruçular hakkında yürütülen soruşturma sırasında HSYK Başmüfettişliğince başvuruçuların savunmalarının yazılı olarak istendiği, bu amaçla başvuruçulara gönderilen yazılarda, isnat edilen suçlamalara ilişkin olarak ayrıntılı şekilde açıklamalarda bulunulduğu ve dayanak delillerin belirtildiği ayrıca belge isteminde bulunan başvuruçulara bir kısım soruşturma belgelerinin gönderildiği; başvuruçulardan Süleyman Bağrıyanık'ın 18/3/2015 tarihinde, Aziz Takcı ve Özcan Şişman'ın 24/3/2015 tarihinde, Ahmet Karaca'nın ise 13/4/2015 tarihinde yazılı savunmalarını HSYK Başmüfettişliğine bildirdikleri; başvuruçuların yazılı savunmalarında isnat edilen her bir suçlama konusuna ilişkin ayrıntılı şekilde savunma yaptıkları ve bu savunmalarında suçlamalara dayanak yapılan delillere ilişkin vasıflandırmada bulundukları görülmektedir.

259. Diğer yandan HSYK Başmüfettişliğinin 5/5/2015 tarihli tutuklamaya yönelik yakalama kararı verilmesi talepli yazısında, her bir başvuruçuyu yönünden hangi eylemler nedeniyle suçlamada bulunulduğu, suçlamaya esas alınan olayların ve delillerin (genel olarak içerikleriyle birlikte) neler olduğu detaylı bir şekilde ifade edilmiştir. Anılan yazı, Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesinde 8/5/2015 tarihinde yapılan sorgu sırasında başvuruçulara ifade alma işlemi öncesinde ve müdafilerinin huzurunda okunmuştur. Başvuruçuların sorgu sırasında alınan savunmaları incelendiğinde, haklarındaki suçlamaya konu olaylara ilişkin etraflıca savunma yaptıkları, her bir eylem yönünden bu eyleme ilişkin dayanan delillerle ilgili açıklamalarda bulundukları, SEGBİS yoluyla alınan ifadelerin çözüm tutanaklarının yaklaşık 70 sayfa olduğu görülmektedir. Yine başvuruçuların tutuklama kararı sonrası sundukları 25/5/2015, 28/5/2015, 8/6/2015, 15/6/2015, 18/6/2015, 8/7/2015, 10/7/2015 ve 14/7/2015 tarihli tahliye talepli dilekçelerinde tutukluluğa ilişkin hem usul hem de esas yönünden itirazlarını dile getirdikleri anlaşılmıştır. Başvuruçuların 5271 sayılı Kanun'un 153. maddesinin (3) numaralı fıkrasına aykırı olarak kuralda belirtilen ifadelerini içeren tutanaklar, bilirkişi raporları ve hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklara erişimlerinin kısıtlandığı yönünde bir şikâyetleri de bulunmamaktadır. Dolayısıyla başvuruçuların ve müdafilerinin isnat edilen suçlamalara ve tutukluluğa temel teşkil eden bilgilere erişimlerinin olduğu anlaşılmaktadır.

260. Suç işlendiği şüphesine bağlı olarak özgürlükten yoksun bırakılmanın ilk aşamasında yapılan yargısal denetimin kapsamı itibarıyla suçlamalara dayanak olan temel unsurların başvuruçulara ve müdafilerine bildirilmiş olması ayrıca başvuruçulara bunlara itiraz etme imkânı verilmiş olması dikkate alındığında, salt kısıtlılık kararı nedeniyle başvuruçuların soruşturma dosyasına erişim imkânından yoksun bırakıldıklarının ve bu itibarla silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiğinin kabulü mümkün değildir.

261. Öte yandan başvuruçular sorgu sırasında alınan ifadelere ilişkin SEGBİS yoluyla yapılan kayıtların imajlarının kendilerine verilmediğini ileri sürmüşlerdir.

262. SEGBİS, UYAP siteminde ses ve görüntünün aynı anda elektronik ortamda iletildiği, kaydedildiği ve saklandığı ses ve görüntü bilişim sistemidir. SEGBİS ile ilgili olarak mevzuatta gerekli düzenlemeler yapılmıştır (bkz. §§ 148, 149, 151). Böylece sistemin nasıl işleyeceği açıklığa kavuşturulmuştur. Bu çerçevede hangi durumlarda bu sistemin uygulanabileceği, hangi merciin bu kararı verme yetkisine sahip olduğu ve ses-görüntü bağlantısının kurulması için gerekli teknik düzenleme hususları Ceza Muhakemesinde Ses ve Görüntü Bilişim Sisteminin Kullanılması Hakkında Yönetmelik'te açıklanmıştır. SEGBİS ile ifade alma ve sorgu işlemleri ile duruşmaların video kaydına alınması, Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemenin yargı çevresi dışında bulunan veya mahkemede hazır bulunamayan kişilerin (şüpheli, sanık, tanık, şikâyetçi, katılan vs.) video konferans yoluyla dinlenilmesi ve ifadelerinin kayda alınması imkânını sağlamıştır. Ses ve görüntü kaydı sonrası yazılı tutanağa dönüştürülen kayıtların ilgililere verilebileceği, talep veya itiraz hâlinde ise ses ve görüntü kayıtlarının, soruşturma ve kovuşturma makamı gözetiminde ilgisine izletilebileceği öngörülmüştür (*Erdal Korkmaz ve diğerleri*, B. No: 2013/2653, 18/11/2015 §§ 99, 100).

263. Somut olayda başvuruçuların sorgu işlemlerinin bir bölümünün SEGBİS üzerinden kayıt altına alındığı ve daha sonra bu kayıtların çözümünün zabıt kâtipleri tarafından yapılarak tutanağa bağlandığı görülmektedir. Başvuruçucu Aziz Takcı müdafisinin sorgu sırasında yapılan SEGBİS kayıtlarının flash bellek ile kendilerine verilmesi talebi Mahkemece, Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının 19/3/2015 tarihli Genelge'sine dayanılarak reddedilmiştir. Sorgu işlemine ilişkin SEGBİS üzerinden yapılan kayıtların dijital ortamda başvuruçulara verilmemesi anlaşılmakla birlikte anılan sistem üzerinden yapılan kayıtların çözümünün başvuruçuların erişimlerine açık tutulduğu ve başvuruçular Özcan Şişman ve Aziz Takcı'nın bireysel başvuru formları ekinde söz konusu kayıt çözümlerini Anayasa Mahkemesine sundukları anlaşılmıştır (bkz. § 78). SEGBİS kayıtlarının Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesi gözetiminde izlenmesi talebinin anılan Mahkeme tarafından yetkili olmadığı gerekçesiyle reddedilmesi üzerine başvuruçuların, haklarındaki soruşturmayı yürüten HSYK Başmüfettişliğine ya da HSYK Üçüncü Dairesine söz konusu kayıtları izleme yönünde bir talepte bulunduklarına ve bu taleplerinin ilgili mercilerce kabul görmediğine ilişkin başvuru formları ve eklerinde herhangi bir iddianın bulunmadığı görülmektedir (bkz. § 75). Kaldı ki SEGBİS üzerinden yapılan kayıtlar, başvuruçuların sorgu işlemlerine ilişkin olup bu kayıtlarda genel olarak başvuruçuların sorgu sırasında dile getirdikleri savunmaların bulunduğu gözönüne alındığında çözümlerine erişim imkânı sağlanan kayıtların salt dijital ortamda başvuruçulara verilmemesinin, hürriyetten yoksun bırakılmanın hukuka aykırı olduğunun ileri sürülmesi bakımından itiraz hakkının etkili bir şekilde kullanılmasını engellediği ya da kısıtladığı söylenemez.

264. Açıklanan nedenlerle başvuruçuların kısıtlama kararı nedeniyle suçlamalara ilişkin delillere erişememeleri ve sorgu sırasında alınan ifadelere ilişkin SEGBİS yoluyla yapılan kayıtların imajlarının kendilerine verilmemesi nedenleriyle itiraz haklarını etkili bir şekilde kullanamadıkları iddialarına ilişkin olarak bir ihlalin olmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

d. Tutukluluk İncelemesinde Duruşmaya Katılımın Kısıtlandığına İlişkin İddia

265. Başvuruçular 9/6/2015 tarihinde yapılan tutukluluk incelemesinde SEGBİS yoluyla beyanlarının alınmadığını ve saat 14.00'te yapılan incelemenin müdafilerine aynı gün sabah saatlerinde haber verildiğini ileri sürmüşlerdir.

266. Bakanlık görüşünde, başvuruçuların bu iddialarına ilişkin herhangi bir açıklama bulunmamaktadır.

267. Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrasından kaynaklanan temel güvencelerden biri de tutukluluğa karşı itirazın hâkim önünde yapılan duruşmalarda etkin olarak incelenmesi hakkıdır (*Firas Aslan ve Hebat Aslan*, B. No: 2012/1158, 21/11/2013, § 66). Kişi bu haktan düzenli bir şekilde yararlanarak makul aralıklarla dinlenilmeyi talep edebilmelidir.

268. Tutukluluk hâline karşı yapılan her itirazda veya her tahliye talebinin değerlendirilmesinde duruşma yapılması ceza yargılaması sistemini işlemez hâle getirebilecektir. Bu nedenle Anayasa'da öngörülen inceleme usulüne ilişkin güvenceler, duruşma yapmayı gerektirecek özel bir durum olmadığı sürece tutukluluğa karşı yapılacak itirazlar için her durumda duruşma yapılmasını gerektirmez (*Firas Aslan ve Hebat Aslan*, § 73).

269. Tutukluluğa ilişkin inceleme usulünün belirlendiği 5271 sayılı Kanun'un 104. ve 105. maddelerinde, şüpheli veya sanığın soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında herhangi bir süre beklemeksizin salıverilmesini talep edebileceği, bu kişilerin salıverilme istemleri karara bağlanırken duruşmada karar verilecek ise merciince Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık veya müdafinin görüşünün alınacağı ancak duruşma dışında bu karar verilirken anılan kişilerin görüşlerinin alınmayacağı belirtilmiştir; aynı Kanun'un 108. maddesinde de soruşturma evresinde şüphelinin tutukevinde bulunduğu süre içinde ve en geç otuzar günlük süreler itibarıyla tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda şüpheli veya müdafii dinlenilmek suretiyle karar verileceği düzenlenmiştir. Buna göre tutukluluğa ilişkin incelemenin duruşma açılması suretiyle yapılması hâlinde şüpheli, sanık veya müdafinin dinlenmesi gerekmektedir. Aynı Kanun'un 101. maddesinin (5) numaralı fıkrası ile 267. maddesine göre ise resen ya da talep üzerine tutukluluk hakkında verilmiş tüm kararlar mahkeme önünde itiraza konu olabilmektedir.

270. AİHM, tutukluluğun incelendiği bazı duruşmalarda sadece tutuklu kişinin avukatının hazır bulunmasının Sözleşme'nin 5. maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında talep edilen gerekliliklerin yerine getirilmesi açısından yeterli olabileceğine ve bu durumun çelişmeli yargılama ve silahların eşitliği ilkelerine aykırı olmadığına karar vermiştir (*Rahbar-Pagard/Bulgaristan*, B. No: 45466/99 ve 29903/02, 6/4/2006, § 67; *Depa / Polonya*, B. No: 62324/00, 12/12/2006, §§ 48, 49; *Saghinadze ve diğerleri/Gürcistan*, B. No: 18768/05, 27/5/2010, §150).

271. Somut olayda başvuruçular Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesince 8/5/2015 tarihinde yapılan sorgu sonucunda tutuklanmışlardır. Başvuruçuların sorgu sırasında haklarında isnat edilen suçlamalara ve tutuklama talebine karşı savunmalarını müdafileriyle birlikte yaklaşık on iki saat boyunca sözlü olarak dile getirdikleri, başvuruçuların sözlü savunmalarının SEGBİS yoluyla kayıt altına alındığı ve daha sonra bu kayıtların çözümünün zabıt kâtiplerince yapıldığı anlaşılmaktadır. Başvuruçuların, haklarında tutuklama kararı verilmesinden sonra birçok kez tahliye talebinde bulundukları görülmektedir (bkz. § 259).

272. Tarsus Cumhuriyet Başsavcılığınca 8/6/2015 tarihinde, 5271 sayılı Kanun'un 108. maddesine göre bir başka şüphelinin tutukluluğunun gözden geçirilmesi talebinde bulunduğu, bu sırada başvuruçular Aziz Takcı, Özcan Şişman ve Süleyman Bağrıyanık'ın da tutukluluğun gözden geçirilmesi talebiyle Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesine başvurdıkları anlaşılmıştır. Anılan Mahkemenin 9/6/2015 tarihinde saat 14.00'te tutukluluk incelenmesine ilişkin duruşma yapılacağını aynı gün sabah

saatlerinde başvurucların müdafilerine telefonla bildirdiği ve Cumhuriyet savcısının katılmadığı bu duruşmada başvurucların müdafilerinin hazır bulundukları görölmektedir. Başvurucu müdafilerinin duruşmada dile getirdikleri “ceza infaz kurumunda tutuklu bulunan başvurucların beyanlarının SEGBİS yoluyla alınması” talepleri, Mahkemece, 5271 sayılı Kanun’un 108. maddesinde yer alan “*şüpheli veya müdafii dinlenilmek suretiyle karar verileceği*” kuralına dayanarak ve başvurucların müdafilerinin duruşmada hazır bulunması nedeniyle başvurucların bizzat dinlenilmelerinin zorunlu olmadığını belirterek reddedilmiştir. Mahkemenin bu kararı üzerine başvurucların müdafilerinin duruşmadan ayrıldıkları ve Mahkemenin inceleme sonucunda başvurucların tutukluluk hâlinin devamına karar verdiği görölmektedir.

273. Anayasa Mahkemesi, daha önce verdiği kararlarda tutukluluğa itiraz incelemesinin başvurucların dinlenilmesinden 1 ay 2 gün sonra (*Hikmet Yaygın*, § 35); 1 ay 28 gün sonra (*Mehmet Haberal*, § 128) duruşmasız olarak yapılmasının Anayasa’nın 19. maddesinin sekizinci fıkrasını ihlal etmediği sonucuna varmıştır.

274. Tarsus 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından, başvurucların sözlü olarak dinlenilmeleri suretiyle haklarındaki suçlamalar ile birlikte tutuklama talebine ilişkin savunmalarının ayrıntılı bir şekilde alındığı ve tutuklanmalarına karar verildiği 8/5/2015 tarihi ile başvurucların şikâyetlerine konu olan tutukluluk incelemesinin yapıldığı 9/6/2015 tarihi arasında yaklaşık 1 aylık bir süre bulunmaktadır. Bu sürenin aşırı uzun olmaması, başvurucların tutukluluk incelemesinin duruşmalı olarak yapılacağıının müdafilerine aynı gün sabah saatlerinde telefonla bildirilmesi, saat 14.00 sıralarında yapılan tutukluluk incelemesine ilişkin duruşmaya başvurucların müdafilerin katılımlarının sağlanması, duruşma sırasında müdafilere tutukluluğa ilişkin talep ve itirazlarını sözlü olarak ileri sürme imkânı tanınması, anılan duruşmaya Cumhuriyet savcısının katılmamış olması olguları birlikte değerlendirildiğinde başvurucların duruşmada bizzat dinlenilmemelerinin tutuklunun makul aralıklarla dinlenilmesi yönündeki kuralı ihlal ettiği, tutukluluğa ilişkin itirazı etkisiz kıldığı ve silahların eşitliği ile çelişmeli yargılama ilkelerini ihlal ettiği söylenemez.

275. Açıklanan nedenlerle başvurucların tutukluluk incelemesinde duruşmaya katılımlarının kısıtlandığı iddiasına ilişkin olarak bir ihlalin olmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Masumiyet karinesinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Doğal hâkim ilkesine aykırı olarak kurulan, bağımsız ve tarafsız olmayan yetkisiz mahkemece tutuklama kararı verilmesi nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Tutuklamanın hukuki olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

4. İtiraz hakkının etkin bir şekilde kullanılamaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

5. Tutukluluk incelemesinde duruşmaya katılımın kısıtlanması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuruçular üzerinde BIRAKILMASINA
16/11/2016 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Ali Feyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Recai AKYEL